

2011

**Ajuntament
de Barcelona**
Institut de Cultura

INSTITUT DE CULTURA DE BARCELONA

[MEMÒRIA 2011]

Institut de Cultura de Barcelona

Constitució: 10 de novembre de 1995

Objecte social: Promoure la cultura a la ciutat de Barcelona, d'una banda mitjançant programes propis i, de l'altra, donant suport als diferents agents culturals que hi actuen.

Tinent d'Alcalde i president de l'ICUB:

Im. Sr. Jaume Ciurana i Llevadot

Gerent:

Sra. Marta Clari i Padrós

Secretaria Tècnica ICUB

Tancament: juliol de 2012

Sumari

INTRODUCCIÓ	6
--------------------	----------

MUSEUS I PATRIMONI	7
---------------------------	----------

DIRECCIÓ DE PATRIMONI, MUSEUS I ARXIUS	7
MUSEU PICASSO	8
DISSENY HUB BARCELONA. DHUB	9
MUSEU DE CERÀMICA	10
MUSEU FREDERIC MARÈS	10
MUSEU BARBIER-MUELLER D'ART PRECOLOMBÍ	11
MUSEU DE CIÈNCIES NATURALS DE BARCELONA. MCNB	12
MUSEU D'HISTÒRIA DE BARCELONA. MUHBA	13
CENTRE CULTURAL DEL BORN	15
MUSEU ETNOLÒGIC	15
ARXIU HISTÒRIC DE LA CIUTAT DE BARCELONA	16
ARXIU FOTOGRÀFIC DE BARCELONA	17
CASTELL DE MONTJUÏC	18
BIBLIOTECA PÚBLICA ARÚS	18

FÀBRIQUES I CENTRES D'ARTS VISUALS	19
---	-----------

FÀBRIQUES DE CREACIÓ	19
LA VIRREINA CENTRE DE LA IMATGE	20
LA CAPELLA	21

FESTIVALS I ALTRES ACTIVITATS	21
--------------------------------------	-----------

FESTIVALS	21
------------------	-----------

GREC FESTIVAL DE BARCELONA	21
BCNEGRA. TROBADA DE NOVEL·LA NEGRA DE BARCELONA	23
MÓN LLIBRE.....	24
BARCELONA POESIA	25

FESTES	26
---------------	-----------

LA CAVALCADA DE REIS.....	26
FESTES DE SANTA EULÀLIA.....	27
CARNAVAL	28
NIT DELS MUSEUS	28
MONTJUÏC DE NIT	29

LA MERCÈ	29
NADAL 2011	30
MÚSICA	31
BANDA MUNICIPAL DE BARCELONA	31
COBLA SANT JORDI – CIUTAT DE BARCELONA	32
COMMEMORACIONS, MEDALLES I HOMENATGES	33
DIADA NACIONAL DE CATALUNYA	33
MEDALLES AL MÈRIT CULTURAL I ARTÍSTIC	33
HOMENATGE A AGUSTÍ CENTELLES	33
HOMENATGE A MARIA AURÈLIA CAPMANY I A MONTSERRAT ROIG	33
INICIATIVES DIVERSES	33
 CIÈNCIA I INNOVACIÓ	 34
 BARCELONA CIÈNCIA	 34
BARCELONA NEUROCIÈNCIA	35
ESCOLAB: L'ESCOLA AL LABORATORI	35
SETMANA MUNDIAL DEL CERVELL	35
FESTA DE LA CIÈNCIA	36
SETMANA DE LA CIÈNCIA	36
TERTÚLIES DE CIÈNCIA AL PALAU DE LA VIRREINA	37
EL CANAL CULTURA CIÈNCIES / LATALAIA	37
 RELACIONS SECTORIALS	 37
 CONSELL DE LA CULTURA DE BARCELONA	 37
SUBVENCIONS	39
PREMIS CIUTAT DE BARCELONA	40
BARCELONA-CATALUNYA FILM COMMISSION	42
ÀMBIT INTERNACIONAL	42
 PROGRAMES TRANSVERSALS AMB L'ÀMBIT DE L'EDUCACIÓ	 43
 COMUNICACIÓ I RECURSOS	 44
 COMUNICACIÓ AMB LA CIUTADANIA	44
RECURSOS PER A LA CULTURA	45
RELACIÓ AMB EL SECTOR PRIVAT: LA FUNDACIÓ BARCELONA CULTURA	46
 CONSORCIS I FUNDACIONS	 47
 BIBLIOTEQUES DE BARCELONA	47

CENTRE PER A LA NORMALITZACIÓ LINGÜÍSTICA	49
MUSEU D'ART CONTEMPORANI DE BARCELONA. MACBA	50
MUSEU NACIONAL D'ART DE CATALUNYA. MNAC	51
CENTRE DE CULTURA CONTEMPORÀNIA DE BARCELONA. CCCB	52
FUNDACIÓ JOAN MIRÓ	54
FUNDACIÓ ANTONI TÀPIES	54
MUSEU MARÍTIM DE BARCELONA. MMB	56
MERCAT DE LES FLORS. DANSA I ARTS DEL MOVIMENT	57
TEATRE LLIURE	58
L'AUDITORI	59
MUSEU DE LA MÚSICA	60
PALAU DE LA MÚSICA CATALANA	61
GRAN TEATRE DEL LICEU	62
INDICADORS CULTURALS DE BARCELONA 2011	64

Introducció

L'Institut de Cultura de Barcelona és l'organisme que té la responsabilitat de la gestió municipal en matèria de cultura dins l'Àrea de Cultura, Coneixement, Creativitat i Innovació de l'Ajuntament de Barcelona.

És una entitat pública empresarial local que té per objectiu donar suport a la iniciativa ciutadana i cívica; crear, gestionar i mantenir el patrimoni artístic, científic, tecnològic, natural i documental de la ciutat; difondre la cultura pels districtes i barris de Barcelona; impulsar les activitats de sectors culturals sense ànim de lucre; incentivar la presència a la ciutat de les indústries culturals i dels equipaments d'ús cultural; promoure les activitats culturals i de lleure que es desenvolupen a la ciutat; participar en l'impuls de les grans infraestructures culturals de titularitat de l'Estat, de la Generalitat o de titularitat concurrent radicades en el municipi, i explotar comercialment els béns i les activitats de l'Institut.

Aquest 2011 ha estat marcat pel canvi en el govern municipal. Durant el primer semestre de l'any s'ha continuat treballant amb els projectes emmarcats en el Pla Estratègic de la Cultura i les línies d'actuació provinents del Pla d'Actuació Municipal 2008-2011.

El mes de juny, amb el nou govern municipal escollit en les eleccions municipals del 22 de maig, s'ha iniciat un nou mandat amb la perspectiva d'un nou Pla d'Actuació Municipal que ha de marcar l'actuació municipal els propers anys. És per aquest motiu que la segona part de l'any 2011 s'ha centrat en la configuració dels nous equips, de la nova organització i en la proposta de les noves línies d'actuació. És de destacar en aquesta nova etapa que, dins del govern de la ciutat, la responsabilitat de la política municipal en cultura recau en la Cinquena Tinència d'alcaldia, en la figura del regidor Jaume Ciurana, que inclou la Regidoria d'Educació i Universitats dirigida pel regidor Gerard Ardanuy. Es treballa a través d'uns òrgans de govern i executiu conjunts d'aquest sector i de dos instituts: l'Institut de Cultura de Barcelona (ICUB) i l'Institut Municipal d'Educació de Barcelona (IMEB).

Pel que fa a l'Institut de Cultura, s'ha proposat una nova organització que respon a les noves línies de treball. Les noves direccions resultants són: Direcció Barcelona Capital; Direcció de Cultura de Proximitat; Direcció de Patrimoni, Museus i Arxius; Direcció de Promoció de Sectors Culturals, i Direcció de Creativitat i Innovació.

D'altra banda, el 2011 s'ha celebrat el 15è aniversari de la creació de l'Institut de Cultura. Per tal de commemorar aquest esdeveniment, el Palau de la Virreina ha acollit un seguit de diàlegs entre diferents agents del món cultural barceloní, que han reflexionat sobre el futur de la cultura a la nostra ciutat.

A continuació es detallen els programes i activitats més rellevants d'aquest 2011.

Museus i patrimoni

Direcció de Patrimoni, Museus i Arxius

Les actuacions en l'àmbit del patrimoni les coordina la Direcció de Patrimoni, Museus i Arxius, que durant l'any 2011 ha treballat en diferents línies d'actuació. En primer lloc, s'ha seguit apostant per la rehabilitació d'equipaments: han continuat els treballs de construcció del nou edifici del Disseny HUB Barcelona a la plaça de les Glòries i les obres de remodelació i adequació del Born, Centre Cultural. Han finalitzat les obres i la instal·lació museogràfica del nou Museu Blau del Museu de Ciències Naturals de Barcelona a l'Edifici Fòrum, i s'han iniciat les obres de reforma del Museu Etnològic de Barcelona amb motiu de la incorporació de la col·lecció Folch als fons d'aquest museu. D'altra banda, s'ha inaugurat l'ampliació del Museu Picasso, un nou espai dedicat a la recerca i el coneixement que inclou el centre de documentació, l'arxiu, la biblioteca i els espais per als serveis educatius i científics. També ha estat objecte de renovació el Museu Frederic Marès, del qual s'ha reformat íntegrament la primera planta, dedicada a la col·lecció d'escultura moderna.

L'ICUB forma part dels diversos organismes i institucions que s'encarreguen de la gestió del patrimoni cultural de la ciutat. Una de les iniciatives creada el 2011 en aquest àmbit és la Taula de Patrimoni Arquitectònic, Històric, Artístic i Arqueològic, impulsada amb l'objectiu de facilitar la coordinació municipal en aquestes matèries. Així mateix, la Direcció de Patrimoni, Museus i Arxius de l'ICUB aquest any ha assumit la secretaria del Consell Assessor d'Art Públic, des de la qual es representa el consistori en les diferents comissions de projectes d'intervenció patrimonial com la Comissió Tècnica de Seguiment de la restauració de la Casa Amatller, o la Comissió Mixta de Seguiment i Avaluació de la restauració del Monestir de Pedralbes, entre d'altres. Altres secretaries que es troben sota la responsabilitat de l'ICUB són la secretaria de la Ponència del Nomenclàtor dels carrers de Barcelona —que enguany ha tramitat fins a 18 expedients per dotar de nom espais de la ciutat— i la secretaria de la Comissió de la Memòria Històrica de Barcelona —que ha gestionat la col·locació de noves plaques commemoratives i d'homenatge, de les quals trobareu informació en l'apartat «Activitats i iniciatives diverses» del capítol 2.

Quant al foment de l'accessibilitat dels centres patrimonials, cal comentar que s'han seguit impulsant els estudis per conèixer el públic dels museus i que, en coordinació amb l'Institut Municipal de Persones amb Discapacitat, s'ha continuat treballant per millorar les condicions d'accessibilitat comunicativa als museus. Finalment, s'han tornat a coordinar les iniciatives «Estiu als museus» i «Nadal als museus» per al conjunt dels museus de la ciutat.

Amb referència a la recerca i el coneixement, s'ha incidit de manera especial en el desenvolupament i la millora de les eines per a la documentació i la difusió de continguts especialitzats i s'ha treballat de cara a la unificació internacional del mapa d'equivalències entre els noms que utilitzen els museus municipals barcelonins per denominar els objectes de les seves col·leccions i els definits al thesaurus del Paul Getty Museum. En la mateixa línia de suport documental, s'ha continuat treballant per fer possible l'accés a les col·leccions dels museus per internet. L'any 2011 també ha estat destacable el treball per a la informatització i el desenvolupament del catàleg col·lectiu de les biblioteques dels museus municipals. D'altra banda,

s'han iniciat les tasques de registre i documentació de les col·leccions no adscrites a cap centre museístic i dels béns artístics ubicats a diferents dependències municipals. És el cas de la col·lecció filatèlica Ramon Marull, que aplega més de 65.000 segells, dels quals se n'ha documentat uns 12.000, que es podran consultar en línia durant el 2012. Finalment, s'ha posat en marxa el Sistema d'Informació Geogràfic, que possibilita la consulta georeferenciada de la informació arqueològica (jaciments i refugis) de Barcelona.

Museu Picasso

El Museu Picasso de Barcelona és el centre de referència per al coneixement dels anys de formació de Pablo Ruiz Picasso i, sobretot, és la màxima expressió de la forta vinculació de Picasso amb la ciutat. Creat per voluntat personal de l'artista i obert al públic el 1963, el museu acull un fons de més de 4.000 obres, que componen la col·lecció permanent, i ofereix una dilatada programació d'exposicions temporals.

El 17 de febrer de 2011 s'ha presentat la nova ampliació del Museu Picasso, un edifici de nova planta situat just al costat dels palaus medievals. Aquest nou centre neix amb la voluntat de potenciar els programes científics, educatius i de participació, i acull les activitats educatives, la biblioteca i l'arxiu. A més, aquest espai ha permès al museu guanyar un nou accés per la plaça Sabartés. Amb aquesta ampliació, el Museu Picasso disposa d'un total de 13.000 metres quadrats.

El programa d'exposicions temporals d'enguany ha comptat amb diverses mostres, d'entre les quals destaquen «Vinyetes al front», centrada en els gravats de *Sueño y mentira de Franco*, símbols de la postura política compromesa que va assumir l'artista durant la Guerra Civil espanyola, i «Devorar París. Picasso 1900-1907», que mostra l'evolució de Picasso a París, des que hi va arribar el 1900 fins als anys 1907-1908, en què va assolir la condició de capdavanter de l'avantguarda de la capital francesa. Aquesta exposició ha estat objecte d'una experiència pilot en matèria d'accessibilitat comunicativa. Finalment, cal posar en relleu l'exposició «Picasso 1936. Empremses d'una exposició», que ha estat possible gràcies a la incorporació al museu del fons de la Sala Esteva. L'any 1936, la Sala Esteva va acollir una exposició de Picasso a Barcelona d'obres molt ben seleccionades per l'artista. Amb aquesta exposició, que posteriorment es va portar a Bilbao i a Madrid, el públic espanyol va poder conèixer l'obra del pintor i copsar el Picasso modern. D'aquesta manera, l'artista va enfortir la seva relació amb Barcelona i, per extensió, amb Espanya.

L'àmplia política de préstecs d'obra ha fet que el museu hagi estat present en exposicions d'arreu del món: l'obra del Museu Picasso ha viatjat a Màlaga, Madrid, Amsterdam, Zuric i Los Angeles, entre altres destinacions.

En l'àmbit educatiu i de programa social, el Museu Picasso ha continuat potenciant la participació del públic. Una de les iniciatives que s'han dut a terme enguany ha estat el projecte «Reflexionart: tutories d'art», que té l'objectiu d'unir institucions culturals i centres educatius en una reflexió sobre un tema comú. També cal assenyalar la segona edició del Big Draw, la festa del dibuix, una iniciativa de gran èxit de públic, amb la participació d'artistes, il·lustradors, dissenyadors i altres creadors.

Pel que fa a l'ús de les noves tecnologies per facilitar l'accés a la col·lecció, cal remarcar la posada en marxa de la consulta en línia del catàleg de la biblioteca, l'elaboració de continguts per a dispositius mòbils d'obres destacades de la col·lecció, una visita virtual pels patis dels museus, i també la presentació d'una audioguia en 8 idiomes.

Disseny Hub Barcelona. DHUB

El Disseny Hub Barcelona (DHUB) és un museu, un centre, un laboratori dedicat a la realitat canviant del disseny en totes les seves vessants. Fins a la inauguració de la seu definitiva a la plaça de les Glòries, el DHUB desenvolupa la seva tasca en dos espais temporals: el DHUB Museus, que es troba al Palau Reial de Pedralbes (seu de les col·leccions del Museu de les Arts Decoratives, el Museu Tèxtil i d'Indumentària i el Gabinet de les Arts Gràfiques) i el DHUB, al Palau del Marquès de Llió, al carrer Montcada (seu de les exposicions temporals, galeries d'estudi i activitats).

Continuant amb la seva tasca potenciadora de la investigació, la reflexió i el diàleg al voltant del disseny, el gener del 2011 el Disseny Hub Barcelona ha inaugurat a la seu del carrer Montcada el Centre de Documentació (DHUBdoc), un espai d'accés públic i gratuït de 207 metres quadrats amb un fons bibliogràfic inicial de més de 9.000 documents. Aquest nou centre de documentació ha estat pensat per donar suport a tots els professionals i aficionats del món del disseny, tant a la seu física com a través de l'accés en línia a diversos serveis i a algunes de les millors bases de dades especialitzades disponibles actualment. El DHUBdoc es focalitza en les grans àrees temàtiques del disseny (disseny de producte, del vestit, de la informació i de l'espai) i és un dels centres pioners en l'adopció i ús d'eines i recursos tecnològics, com l'aplicació de la tecnologia RFID (Radio Frequency Identification), un sistema que permet la identificació, l'inventariat i el control dels documents que nodreixen el centre per radiofreqüències.

Pel que fa a les col·leccions, d'una banda s'han mantingut obertes les exposicions permanents dels dos museus: «El cos vestit» (Museu Tèxtil i d'Indumentària) i «De l'objecte únic al disseny de producte» (Museu de les Arts Decoratives); alhora, la col·lecció del Gabinet de les Arts Gràfiques ha restat oberta per a la consulta de persones especialistes en aquesta matèria. D'altra banda, s'han incorporat nous objectes a les col·leccions i s'ha fet un esforç important per començar a inventariar amb el programa MuseumPlus els més de 48.000 objectes fixats.

Amb relació a la col·lecció del Museu Tèxtil i d'Indumentària, s'ha presentat l'exposició temporal «Què em poso. El guarda-roba de Maria Brillas per Pedro Rodríguez», una mostra formada per una cinquantena de peces escollides de la donació de Maria Brillas, totes confeccionades pel mestre de costura del segle xx.

També ha tingut protagonisme dins l'espai expositiu l'exposició temporal «I/O/I. Els sentits de les màquines (Laboratori d'Interacció)», que proposa una mirada didàctica i experimental de la relació entre els homes i les màquines, de la tecnologia, l'home i el seu entorn, amb la intenció de reflexionar sobre els efectes que produïm amb l'ús de la tecnologia, els diferents escenaris en els quals la interactivitat es fa present i el desenvolupament d'interfícies intel·ligents i el seu paper en el disseny del futur. Finalment, cal mencionar l'exposició «Disseny de sistemes: Escola d'Ulm», una mostra que dona una visió panoràmica del treball de l'Escola d'Ulm (Alemanya) en la configuració del disseny del món actual i en la formació del dissenyador.

Museu de Ceràmica

El Museu de Ceràmica, ubicat al Palau Reial de Pedralbes, presenta una col·lecció dels objectes més significatius de la ceràmica decorada espanyola des de les primeres produccions hispanoàrabs fins als temps actuals. Aquest patrimoni ceràmic és fruit de la preservació de les restes arqueològiques i del col·leccionisme de la societat civil.

Durant el 2011 el Museu de Ceràmica ha proposat diverses exposicions temporals: ha iniciat l'any amb «Zoomania. Del símbol a la mascota», mostra que apropa el visitant a aspectes diferents del món animal. Amb l'exposició «Terres blaves» s'ha fet un homenatge a Trinidad Sánchez-Pacheco, directora del Museu de Ceràmica entre 1974 i 1996, a qui es deu la dinamització i expansió d'aquesta institució i l'ampliació de les seves col·leccions d'art contemporani. A l'exposició s'han pogut veure obres de Picasso, Braque, Miró i Gardy-Artigas; de ceramistes vinculats professionalment i amicalment a Sánchez-Pacheco, com ara Maria Bofill, Antoni Cumella, Madola i Rosa Amorós, i d'altres destacats artistes, que exploren les infinites possibilitats dels esmalts blaus. L'any s'ha tancat amb la mostra «Terracotes de l'antiguitat. Confluències en l'entorn mediterrani», amb què el Museu de Ceràmica ha exposat per primera vegada un conjunt de terracotes de l'àrea mediterrània, que abracen des del III mil·lenni fins al segle XX de la nostra era. A l'entorn d'aquesta exposició, s'han organitzat diversos tallers i col·loquis.

Pel que fa a les col·leccions del museu, enguany s'hi ha incorporat diverses peces rellevants, del segle XVIII i també contemporànies. D'altra banda, les restes ceràmiques de les èpoques medieval i moderna procedents de les excavacions arqueològiques fetes a la ciutat als anys seixanta, que en el seu moment es van dipositar al Museu de Ceràmica, han estat traslladades al Museu d'Història de Barcelona, centre que ja custodiava les peces de l'època antiga. D'aquesta manera s'ha reordenat i unificat el conjunt de material ceràmic procedent d'aquestes excavacions.

Museu Frederic Marès

El Museu Frederic Marès, instal·lat en una part dels espais que ocupava l'antic Palau Reial Major dels comtes de Barcelona, reuneix una valuosa col·lecció de diverses obres i objectes artístics que l'escultor Frederic Marès (1893-1991) va aplegar al llarg de la seva vida.

El fet cabdal de l'any 2011 ha estat la reobertura del museu (tancat al públic des de l'octubre del 2009), un cop finalitzades les obres d'execució de la tercera i última fase del projecte de remodelatge museogràfic de la Secció d'Escultura (1996-2011). Aquesta última renovació no sols ha consistit a posar al dia la primera planta del museu, que correspon a les sales de les col·leccions dels segles XV al XIX, sinó també unes sales del Gabinet del Col·leccionista (Sala de les Armes, Sala de Montserrat i Sala Masculina) de la segona planta, els espais de Reserva, el Departament de Restauració de la planta subterrània, una nova escala de comunicació entre totes les plantes, un muntacàrregues i un nou accés exterior per facilitar l'entrada i la sortida de les grans obres escultòriques, des del carrer fins al Departament de Conservació-Restauració; totes aquestes intervencions són extremament útils i necessàries per al funcionament intern del museu.

Cal destacar, a més, el Programa de Restauració d'escultures dut a terme des del 2009 i fins al 2011, que ha comptat amb un important patrocini extern, i el nou Pla de senyalització i

comunicació interna i externa de l'edifici, que ha significat una millora (que parteix del redisseny de la imatge identitària) en la visibilitat i l'accessibilitat comunicativa.

Juntament amb la reobertura del museu, s'ha inaugurat l'exposició «Trans·formare. Lectures de la transformació del Museu Frederic Marès», en col·laboració amb un grup d'artistes del Departament d'Escultura de la Facultat de Belles Arts de la Universitat de Barcelona, que han seguit el procés de canvi del museu des de l'octubre del 2009 fins al maig del 2011. Se n'ha editat un catàleg. Així mateix, s'ha editat la *Guia* il·lustrada de les col·leccions, en tres versions (catalana, castellana i anglesa), concebuda com l'eina bàsica de divulgació del museu.

Pel que fa a la recerca aplicada a les col·leccions pròpies, s'ha acabat el *Catàleg de moble. Fons del Museu Frederic Marès/6* (en curs de revisió i preparació per a l'edició al llarg del 2012), i del *Catàleg d'escultura, medalles i pintura dels segles XIX i XX. Fons del Museu Frederic Marès/7* se n'ha acabat la documentació de l'àmbit de les medalles i la pintura.

Des del desembre del 2009 es pot consultar en línia el catàleg de les col·leccions del museu, i des del desembre del 2010 és consultable el catàleg de la biblioteca. Enguany el nou web, també accessible, s'ha obert a les xarxes socials mitjançant el facebook.

Després de la reobertura, entre el 14 de maig i el 31 de desembre del 2011 el Museu Frederic Marès ha incrementat el nombre de visitants en un 32% respecte al darrer any d'obertura (2008), i aposta per reafirmar-se com a centre de referència de l'escultura i el col·leccionisme i, alhora, per encetar una nova línia, ja assajada, de connexió amb l'art contemporani que permeti noves lectures i una difusió més àmplia del seu ric i singular patrimoni o, dit d'una altra manera, posar l'art al servei de l'art.

Museu Barbier-Mueller d'Art Precolombí

El Museu Barbier-Mueller d'Art Precolombí, dedicat exclusivament a l'art precolombí (del 1500 aC al segle XVI de la nostra era), mostra una de les millors col·leccions en el seu gènere, que inclou escultures, ceràmiques, teixits i objectes rituals. En el conjunt de la col·lecció es manifesten la majoria d'estils de les cultures prehistòriques procedents de Mesoamèrica, Amèrica Central, Amèrica andina i Amazònia.

Durant aquest 2011, el Museu Barbier-Mueller d'Art Precolombí ha notat un increment respecte a l'any anterior de 1.176 visitants, un 3,60 %, que es tradueix en un augment tant de visitants a les exposicions com de participants a les activitats organitzades pel museu.

D'aquest any cal destacar la bona acollida que ha tingut l'exposició «Camí de l'inca. El passat dels Andes», tant per part del públic com per part dels especialistes i la premsa.

Pel que fa a activitats educatives, s'han dut a terme amb molt d'èxit els tallers infantils «L'atrapasons», «L'ocell del tro», «Fes l'indi!», «Teixim com els inques» i «Com comptaven els inques?», a més de visites de grups d'estudiants, que enguany han augmentat respecte a anys anteriors; en aquest sentit destaca el continu creixement d'estudiants francesos.

Al llarg del 2011 el Museu Barbier-Mueller d'Art Precolombí ha consolidat la seva aposta d'apropar-se al món acadèmic reforçant els vincles amb les universitats. Com a resultat ha

programat els cicles de conferències *Art i mite: art natiu de l'Amèrica del Nord*, en col·laboració amb l'Institut Universitari de Cultura de la Universitat Pompeu Fabra i amb la participació del Dr. Christian Feest, i *Camí de l'inca. El passat dels Andes*, organitzat pel Museu Barbier-Mueller d'Art Precolombí en col·laboració amb Casa Amèrica Catalunya. Tots dos cicles han comptat amb la presència de nombrosos especialistes nacionals i internacionals. Enguany el museu també ha acollit una visita programada dins el Simposi de l'Associació Espanyola d'Americanistes.

Museu de Ciències Naturals de Barcelona. MCNB

El Museu de Ciències Naturals de Barcelona treballa principalment per avançar en el coneixement i la conservació de la diversitat natural de Catalunya i del seu entorn proper, i també per promoure l'aprenentatge i la descoberta del món natural entre els ciutadans.

Al llarg del 2010 el Museu de Ciències Naturals de Barcelona va estar treballant en el projecte del nou equipament cultural, el Museu Blau, concebut per convertir-se en el centre de referència de les ciències naturals a Barcelona. El 27 de març del 2011 el Museu Blau ha obert les portes, i ha culminat així una etapa intensa de preparació de la nova seu del Museu de Ciències Naturals de Barcelona, que consta de 9.500 metres quadrats. Al mateix temps, s'ha inaugurat l'exposició de referència, «Planeta Vida», amb el primer dels tres àmbits, «La Terra avui», que conté 3.500 peces de la col·lecció en exposició, i s'ha posat en marxa el nou pla d'activitats, d'exposicions i de comunicació, i els nous serveis permanents, com ara la mediateca, el Niu de Ciència o les exposicions del vestíbul i la botiga. A banda, s'ha continuat treballant en la producció dels dos àmbits restants de «Planeta Vida»: «Biografia de la Terra» i «4 illes de ciència». El Centre de Documentació ha dedicat un esforç important per posar en marxa la mediateca, ha catalogat tots els CD de sons editats del fons del museu i ha iniciat el servei «Sons a la carta», amb més de 8.400 registres sonors.

A principis de juliol el museu ha tancat les portes durant uns quants dies per muntar l'esquelet de la balena a les escales d'accés. Aquest esquelet, la icona que presidia la sala d'exposicions al Castell dels Tres Dragons del parc de la Ciutadella, ara dona la benvinguda a la nova seu a tots els visitants.

Pel que fa a la tasca de conservació de les col·leccions, s'han fet nous ingressos, entre els quals destaquen els procedents de la recol·lecció d'enregistraments de sons d'aus dels parcs naturals de l'Estret i de Los Alcornocales i dels aiguamolls del riu Palmones de la Ilacuna de La Janda.

Els projectes d'investigació han estat una altra de les línies de treball importants del museu i han suposat una plataforma de contacte i relació amb altres centres de recerca nacionals i internacionals. També s'ha de subratllar la presència de la recerca que es porta a terme des del museu en diferents mitjans de comunicació, com TV3 o TVE.

Entre les publicacions científiques són rellevants un treball publicat a la prestigiosa revista *Biology Letters*, referenciat a la revista *Nature*, que relaciona l'habilitat per solucionar problemes amb l'atractiu sexual, i un altre treball publicat a la revista *Biological Journal of the Linnean Society*, sobre genètica de poblacions de llucaretes.

Al Jardí Botànic s'ha treballat per posar a punt una nova guia multimèdia que facilita al públic l'accés a tota la informació de les plantes cultivades a través de qualsevol telèfon intel·ligent. La guia també ha permès millorar la gestió (controls de qualitat, seguiment de les plantes, control de producció als vivers, manteniment de les col·leccions especials...) als operadors del jardí. D'altra banda, s'han incorporat prop de 500 mostres de plantes d'interès al Banc de Germoplasma, en col·laboració amb altres bancs de llavors i la Generalitat de Catalunya. A més, s'han realitzat campanyes específiques de recol·lecció al sud d'Espanya i al Marroc.

Des de l'Institut Botànic s'ha col·laborat en el catàleg integral de la flora vascular dels Pirineus, un projecte coordinat pel Govern del País Basc i en el qual han participat diverses institucions, com la Universitat de Barcelona, l'Instituto Pirenaico de Ecología, el Conservatoire Botanique National des Pyrénées i l'Antenne de Montpellier del Conservatoire Botanique National Méditerranéen.

Finalment, cal indicar que al novembre s'ha constituït el Consorci del Museu de Ciències Naturals integrat per l'Ajuntament de Barcelona i la Generalitat de Catalunya.

Museu d'Història de Barcelona. MUHBA

El Museu d'Història de Barcelona (MUHBA) està integrat per diversos espais i té la seu principal a la plaça del Rei, la qual, amb més de 4.000 metres quadrats oberts al públic, ofereix als visitants la possibilitat d'endinsar-se en l'antiga Barcino.

El 2011 s'han fet intervencions en clau d'interpretació patrimonial al turó de la Rovira, que ha estat incorporat com un nou espai en els itineraris històrics que promou el museu. En aquest espai s'hi conserven una bateria antiaèria construïda durant la Guerra Civil i les restes arqueològiques del barri de barraques dels Canons, que s'hi instal·là posteriorment. Quant a altres intervencions patrimonials, s'ha desamiantat la sala de calderes de Fabra i Coats, a Sant Andreu, i s'han iniciat les obres de sanejament i consolidació del centre Oliva Artés. També cal subratllar els treballs arqueològics al Monestir de Pedralbes, amb troballes rellevants del segle XVI al XIX.

Al llarg de l'any el MUHBA ha aprofundit en l'articulació del seu discurs museístic a través d'una diversitat de formats expositius i explicatius que inclouen espais museïtzats, exposicions, visites, itineraris, guies d'història urbana, publicacions, jornades i debats.

Diverses exposicions han abordat moments històrics significatius de la ciutat. Dues d'aquestes mostres es van inaugurar a finals del 2010: «Salomó Ben Adret de Barcelona, 1235-1310. El triomf d'una ortodòxia» i «Ja tenim 600! La represa sense democràcia. Barcelona, 1947-1973». Al llarg del 2011 se n'han inaugurat d'altres: «La revolució de l'aigua a Barcelona. Aigua corrent i ciutat moderna (1867-1967)», que s'incorporarà a la Casa de l'Aigua de la Trinitat; «Murals sota la lupa. Les pintures de la capella de Sant Miquel», que s'endinsa en la innovació gòtica a través de l'obra i la trajectòria de Ferrer Bassa, al Monestir de Pedralbes, i «Laboratori MUHBA. Col·leccionem la ciutat», una exposició taller emmarcada en la reflexió metodològica i pràctica sobre la construcció de la Col·lecció d'Història de Barcelona del MUHBA. També s'ha incorporat al programa d'exposicions la mostra «Viatge a l'Orient Bíblic», de l'Institut Europeu de la Mediterrània i l'Abadia de Montserrat.

Les diferents iniciatives patrimonials i expositives del museu han anat acompanyades d'un nodrit nombre d'activitats educatives, itineraris, visites guiades i d'autor, i també de 6 noves guies d'història urbana: *Gòtic/BCN*, *Aigua/BCN*, *Barraques/BCN*, *Defensa/BCN (1936-39)*, *Orient/BCN* i *Seat/BCN (1950-73)*, i d'una nova versió de *Barcino/BCN*, que amplia el repertori d'elements patrimonials de l'antiga colònia romana.

Les col·leccions del MUHBA s'han continuat ampliant, amb la incorporació de peces noves. També s'ha iniciat l'inventari i el registre de col·leccions singulars dels fons del museu. El total de nous objectes inventariats ha estat de 1.228. L'Arxiu Arqueològic ha donat d'alta el contingut de més de 700 caixes de material arqueològic, procedent de 47 intervencions, en especial de les obres de la plaça de la Gardunya i de les obres de la línia d'alta velocitat. L'exposició «Laboratori MUHBA. Col·leccionem la ciutat» ha comportat una crida a la participació ciutadana per aportar nous objectes i ha posat en relleu la importància i la complexitat de la construcció de les col·leccions històriques dels segles més recents. Es tracta d'una inquietud compartida per la Xarxa de Museus de Ciutat d'Europa, impulsada pel MUHBA i integrada per 18 museus i centres d'interpretació urbana de tot el continent, que ha celebrat la seva segona trobada a Barcelona al novembre, amb aquest tema com a qüestió principal.

Quant a les tasques de conservació i restauració de les col·leccions, cal esmentar l'avenç en la sistematització dels fons, amb el trasllat al Centre de Conservació i Restauració de més de 4.000 objectes procedents del conjunt de la plaça del Rei. Pel que fa als tractaments de restauració, destaquen els tractaments de la parada modernista procedent del Mercat de Sant Antoni i de l'escultura de la Victòria, així com la restauració de 124 objectes destinats al nou Centre Cultural del Born i de 33 objectes del Monestir de Pedralbes.

D'altra banda, el Centre de Recerca i Debat del MUHBA ha desenvolupat la vessant de recerca, innovació i estudis de totes les apostes del museu. Com ara, col·laborant amb Barcelona Media en el projecte «Barcelona en gòtic», un prototip de realitat augmentada que permet la passejada pels espais gòtics i neogòtics del nucli històric i la restitució virtual del Convent de Santa Caterina. Com a mostra pública dels treballs de recerca en curs, s'han realitzat 15 diàlegs d'història urbana i patrimoni i 3 jornades vinculades a diversos espais i exposicions, i s'ha organitzat el VII Seminari sobre patrimoni i territori, *El patrimoni literari, incentiu per a les ciutats?*, conjuntament amb la xarxa del patrimoni literari català Espais Escrits i amb la Institució de les Lletres Catalanes.

També cal destacar la feina del Centre de Recerca i Debat en la recuperació patrimonial en els camps de la història culinària de Barcelona, centrada enguany en l'edat moderna, i de la música: s'ha completat l'estudi dels *Cantorals de Pedralbes* des del segle XVI fins al XX i dels treballs sobre la música a Barcelona a mitjan segle XIX, i s'han programat diversos concerts de recuperació de peces barcelonines. Finalment, cal esmentar la reflexió sobre els vincles entre diferents tipus d'elements patrimonials (objectes, documents escrits i història oral) amb *Relats de fàbrica*, que s'ha presentat a la Fabra i Coats i al Saló del Tinell.

Com a resultat de la tasca de recerca i de la programació pública, el MUHBA ha editat 7 noves publicacions, 5 de les quals en format llibre: *Els vitralls del Monestir de Pedralbes i la seva restauració*, *Barraques. La Barcelona informal del segle XX*, *La Barcelona de ferro. A propòsit de Joan Torras Guardiola, Vicens i Barcelona. Imatges històriques i Lletres hebrees a la Barcelona*

medieval. També ha publicat el setè número de la revista *Quarhis (Quaderns d'Arqueologia i Història de la Ciutat)* i l'*Anuari d'Arqueologia i Patrimoni de Barcelona 2010*.

Centre Cultural del Born

La presència del jaciment de restes arqueològiques del segle XVII i l'estructura de l'edifici de l'antic mercat central de Barcelona —que li fa d'embolcall—, doten el futur Centre Cultural del Born d'uns trets diferents dels de qualsevol equipament cultural europeu. Aquest centre, que es podrà travessar de manera gratuïta de punta a punta, des del carrer Comerç, quedarà plenament integrat a l'entorn urbà, social i cultural.

El Born, singularitzat per la base històrica i patrimonial i els trets urbans, complirà amb quatre funcions fonamentals: valorar un espai de memòria (ciutat derruïda) vinculat a uns fets d'una importància cabdal per a Barcelona i Catalunya; valorar l'edifici del Mercat del Born, essencial des dels punts de vista de la història, l'arquitectura, l'economia i la cultura de Barcelona; difondre els nous coneixements sobre un període de la nostra història (1550-1714) que va suposar l'inici de la modernitat a Catalunya, i pensar, crear i difondre en el present «amb la presència del passat».

Durant l'any 2011, el Projecte del Born ha avançat en tres línies bàsiques: recuperació del patrimoni, recerca i creació. Pel que fa al patrimoni, han finalitzat les obres de restauració de l'edifici i s'han iniciat les obres d'arquitectura interior i de les instal·lacions. També s'ha lliurat el projecte executiu de museografia. Finalment, s'han dut a terme treballs de restauració i d'estudi de les peces de museu procedents del jaciment del Born ja seleccionades per a la futura exposició permanent del Born.

En el camp de la recerca, aquest any s'han publicat 2 nous volums de la col·lecció «La ciutat del Born. Barcelona 1700»: *Llengua i Literatura* —editat conjuntament amb Fundació Carulla— i *Medicina i farmàcia*. Actualment es troben en preparació els propers 5 volums.

En la línia de la creació, s'han iniciat col·laboracions amb diverses entitats catalanes i de fora del país per crear programes en els àmbits de la música, la dansa, la festa, la literatura...

Museu Etnològic

El Museu Etnològic és un espai de coneixement entre cultures en un món plural, i té les ciutats, les viles i els pobles com a primers elements de referència per a l'estudi de la societat en tota la seva complexitat. S'ha consolidat com un centre patrimonial obert a la ciutat i proper a la gent de Barcelona.

Al mes d'abril del 2011 l'Ajuntament de Barcelona i la Fundació Folch han signat un conveni pel préstec en comodat de més de 2.000 obres de la col·lecció Folch que seran dipositades al Museu Etnològic. Es tracta d'una incorporació d'especial importància tant per la gran qualitat i quantitat de les obres com pel fet que la seva adquisició va ser feta en la mateixa època i en les mateixes expedicions en què es van adquirir bona part de les col·leccions del Museu Etnològic. Per tal d'adequar les instal·lacions per poder acollir aquesta nova col·lecció, el museu ha hagut de tancar les portes al públic a partir del mes d'octubre. Les obres serviran per renovar íntegrament les sales de reserva del museu i millorar el control climàtic de l'edifici.

Pel que fa als actes oberts al públic, previs al tancament del museu, ha tingut lloc l'exposició «La Patum i altres patrimonis», sobre la Patum de Berga, en la qual ha estat possible veure de prop atuells, vestits, figures i estris relacionats amb aquesta festa que no havien estat exposats mai abans de manera sistemàtica. D'altra banda, durant el mes de desembre s'ha instal·lat a l'Ajuntament de Barcelona l'exposició «Àngels, pastors i reis», que recull una mostra representativa de figures de mestres catalans del pessebrisme, figures de pessebre dels segles XVIII, XIX i XX, que formen part del fons del Museu Etnològic; més de 115.000 persones han visitat aquesta exposició.

Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona

L'Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona (AHCB) és el centre responsable de la custòdia, el tractament, la conservació i la difusió del patrimoni documental municipal medieval i modern, d'altres fons documentals d'utilitat per a la història de la ciutat, així com de materials sonors, audiovisuals, bibliogràfics, hemerogràfics i fotogràfics (aquests últims ubicats a l'Arxiu Fotogràfic) que es consideren d'interès per a la investigació i la recerca històrica.

El programa formatiu i científic sobre la història de Barcelona desenvolupat durant l'any 2011 ha estat remarcable: al mes de febrer ha finalitzat el curs *La indústria de les indïanes a Barcelona, 1730-1850*, iniciat a l'octubre del 2010; de febrer a maig s'ha dut a terme el curs *L'electrificació de Barcelona, 1881-1935*; al maig s'ha desenvolupat una jornada inserida en els actes de l'any Maragall, amb el títol *Els poetes i l'adveniment de la Barcelona moderna, 1849-1936*; al novembre s'ha realitzat la jornada internacional *Arxius sindicals europeus: un model plural*, organitzada per la Fundació Cipriano García amb la col·laboració de l'AHCB, i el 30 de novembre i 1 de desembre s'ha culminat el programa d'activitats amb el XII Congrés d'Història de Barcelona: *Historiografia barcelonina. Del mite a la comprensió*.

Amb relació al programa de visites, s'ha de fer esment de la jornada de portes obertes del 23 de juny, per tercer any consecutiu, a la qual han pres part més de 2.100 visitants, i també les visites comentades per a grups universitaris i de recerca, amb un increment respecte a l'any anterior, que s'ha concretat en 32 visites i més de 500 assistents.

Pel que fa al projecte expositiu que es porta a terme al vestíbul de la Casa de l'Ardiaca, s'han realitzat 3 mostres de documents del cicle «Un tast de l'Arxiu», amb la pretensió fonamental de seguir ensenyant la gran riquesa i diversitat dels fons conservats: «Indïanes, valor afegit», «Advertiments d'amor. Maragall 1911» i «Figurins 1914-1935. Luxe i modernitat». Han visitat les diferents exposicions gairebé 25.000 persones.

Durant l'any 2011 l'Arxiu ha mantingut el programa habitual de publicacions, amb l'edició de les obres següents: *Catàleg dels pergamins municipals de Barcelona, anys 1531-1559 (Volum VI)*, *La indústria de les indïanes a Barcelona, 1730-1850* (revista *Barcelona Quaderns d'Història*, núm. 17) i *Miquel Garriga i Roca i el plànol de Barcelona, 1856-1862* (col·lecció «Quaderns del Seminari d'Història de Barcelona», núm. 26).

Durant aquest any també han continuat els treballs i projectes d'organització i de descripció dels fons documentals. Cal remarcar la continuació del projecte de catalogació dels pergamins municipals i dels projectes de catalogació de les col·leccions de plànols i de dibuixos del fons

gràfic. També s'ha continuat la gestió i l'actualització de les col·leccions hemerogràfiques i bibliogràfiques, la informatització del seu catàleg i la incorporació de registres bibliogràfics al Catàleg Col·lectiu de les Universitats de Catalunya (CCUC).

Un altre aspecte rellevant són els projectes de preservació i de digitalització dels documents. Cal destacar la restauració de documents amb un alt valor històric i patrimonial, com per exemple una sèrie de volums del fons del Consell de Cent, i la digitalització de diferents volums del segle XVIII de la sèrie *Acords* del fons municipal, de plànols de gran format del segle XIX o d'exemplars de diverses publicacions periòdiques barcelonines del segle XIX, entre d'altres. S'ha de ressaltar en aquest sentit i en el marc del projecte ARCA (Arxiu de Revistes Catalanes Antigues) la col·laboració amb la Biblioteca de Catalunya per a la digitalització de *La Veu de Catalunya*, la col·lecció completa de la qual ja és accessible per internet.

Pel que fa al servei de consulta de documentació, l'any 2011 s'ha registrat una lleugera reducció en el nombre d'usuaris i de consultes respecte de l'any anterior.

Arxiu fotogràfic de Barcelona

L'Arxiu fotogràfic de Barcelona, amb seu a l'antic convent de Sant Agustí, és responsable de la custòdia, el tractament, la conservació i la difusió dels fons fotogràfics que abans pertanyien a l'Arxiu Històric de la Ciutat. Creat el 1931, conserva més de dos milions de fotografies des del 1839 fins als nostres dies, la temàtica principal de les quals és la ciutat de Barcelona. Aquesta riquesa del fons dóna al centre una especial projecció en el món dels arxius i de la fotografia, i assigna a la institució un rol important en el patrimoni fotogràfic de Catalunya.

Al llarg de l'any 2011, l'Arxiu fotogràfic de Barcelona ha continuat duent a terme el seu objectiu de captació de fons fotogràfics públics i privats, d'interès per a la història de la ciutat, i també la seva difusió a través dels serveis de consulta presencial i en línia. Més enllà d'aquestes funcions essencials, que comporten una gran feina de tractament documental, digitalització i descripció del fons —processos pels quals s'ha comptat amb convenis educatius i plans d'ocupació—, els serveis de l'arxiu es completen amb un web molt complet, amb serveis avançats de consulta i venda d'imatges per internet, que han arribat fins i tot al camp dels dispositius mòbils mitjançant el projecte Barcelona Visual, una aplicació gratuïta per a iPhone, que permet recórrer Barcelona i endinsar-se en la seva història a través de les fotografies.

Paral·lelament, l'Arxiu fotogràfic fa un esforç important per a la difusió del patrimoni fotogràfic de la ciutat, amb exposicions, publicacions i activitats diverses. Els projectes de l'any 2011 sobre els fotògrafs Napoleon i Jacques Léonard són uns bons exemples de projecció del patrimoni fotogràfic a la societat: el primer, gràcies al patrocini privat ha permès, més enllà d'un rica exposició a l'Arxiu fotogràfic, presentar la fotografia al carrer amb una sèrie d'instal·lacions i activitats. L'exposició «Els Napoleon. Un estudi fotogràfic», ha mostrat una selecció de 215 fotografies de l'estudi Napoleon, la galeria de retrat més important que va tenir la ciutat de Barcelona en la segona meitat del segle XIX i els primers anys del XX. El segon projecte, la selecció de fotografies «Jacques Léonard. Barcelona gitana», que mostra la comunitat gitana barcelonina des de dins, és un bon exemple de com, amb la col·laboració entre la família del fotògraf i una productora de cinema, es pot difondre la fotografia comptant amb mitjans audiovisuals.

Castell de Montjuïc

El Castell de Montjuïc és una antiga fortalesa militar, situada a la muntanya de Montjuïc, amb una llarga i dilatada història vinculada a la ciutat. Durant el 2011 diverses activitats han permès mostrar a la ciutadania que el Castell de Montjuïc s'ha recuperat en tota la seva amplitud per a la ciutat.

La novetat de l'espai, la seva situació, les vistes sobre Barcelona, la simbologia de l'equipament... són algunes de les raons per a sol·licitar el castell per a organitzar les seves activitats. Per aquest motiu, diverses entitats, institucions i empreses han realitzat activitats a diversos espais del Castell de Montjuïc.

La rehabilitació del Castell va començar l'any 2009, després del tancament definitiu del Museu Militar, i les obres importants i de gran envergadura, que van començar el juny de 2010 i que han acabat el juliol del 2011, s'aniran implementant progressivament, amb l'objectiu que el Castell esdevingui una fortalesa oberta envoltada de jardins, un espai per a la formació, la relació, el lleure i la cultura.

El nombre de visitants d'aquest any ha estat de 1.302.855 persones, amb un fort augment respecte anys anteriors, sent una àmplia majoria persones de nacionalitat estrangera.

A banda de diverses activitats esportives, durant el 2011 el Castell ha acollit una gran varietat d'activitats culturals: concerts, cinema a la fresca, exposicions, observacions astronòmiques, diades i trobades populars, fires i festes. També ha participat en grans esdeveniments de ciutat com la Nit de Montjuïc o La Mercè.

Amb motiu dels actes anuals de commemoració de l'afusellament del president Lluís Companys, el dissabte, 15 d'octubre s'ha hissat una gran bandera al vèrtex nord del baluard de Santa Amàlia del Castell i s'ha descobert una placa commemorativa, amb la finalitat de restituir la que el President Lluís Companys va col·locar-hi solemnement el 23 d'agost de 1936 com a símbol de desmilitarització del Castell i de restitució a la ciutadania.

El castell ha estat també escenari de filmacions de pel·lícules, reportatges fotogràfics, entrevistes per a programes de televisió... S'han utilitzat espais oberts com el pati i fossats i tancats com el menjador noble o els calabossos.

Finalment cal fer esment de l'acord entre l'Ajuntament de Barcelona i la Generalitat de Catalunya per cedir al Memorial Democràtic alguns espais del castell per tal que hi pugui desenvolupar activitats de recuperació, commemoració i foment de la memòria democràtica.

Biblioteca Pública Arús

La Biblioteca Pública Arús, fundada l'any 1895, és un centre de recerca especialitzat en moviments socials contemporanis i producció bibliogràfica del segle XIX i inicis del XX. És una biblioteca d'accés públic, tot i que per la singularitat del seu fons va adreçada especialment a investigadors o persones interessades en la cultura i la societat del segle XIX i principis del XX i a estudiants universitaris.

Durant l'any 2011, la Biblioteca Pública Arús ha passat a formar part del conjunt d'equipaments de patrimoni cultural que coordina la Direcció de Patrimoni, Museus i Arxius de l'ICUB.

A més de les seves funcions habituals de consulta, informació i documentació i préstec de llibres, la biblioteca ofereix visites comentades, organitza conferències i cursos i presenta novetats editorials, entre altres activitats. En aquest sentit, durant els mesos de maig i juny ha proposat un seguit de visites comentades i jornades de portes obertes amb motiu de les festes majors dels barris de la dreta de l'Eixample i Fort Pienc, i a l'octubre ha pres part en la 48H Open House Barcelona obrint les portes del seu recinte a la ciutadania.

D'altra banda, la biblioteca també dona suport a iniciatives relacionades amb la història: el 13 d'octubre s'ha fet una ofrena floral davant del monument a Francesc Ferrer i Guàrdia, en commemoració del 102 aniversari del seu afusellament, i el 7 d'abril s'ha descobert una placa en commemoració del 120 aniversari de la mort de Rossend Arús i del 300 aniversari de la refundació a Barcelona de la Federación Española de la Orden Masónica Internacional Mixta El Derecho Humano.

Pel que fa a l'ampliació del fons de la biblioteca, al març s'ha incrementat amb una col·lecció sobre Sherlock Holmes, personatge que va crear Sir Arthur Conan Doyle.

Fàbriques i centres d'arts visuals

Fàbriques de Creació

L'any 2011 s'ha caracteritzat per la posada en marxa de bona part dels nous espais que configuren el programa Fàbriques de Creació, després de la finalització de les obres d'adequació i rehabilitació dels centres. Amb el nou equip de govern municipal, s'han redefinit les línies mestres d'aquest programa per tal de posar l'accent en quatre punts: posicionar els centres a escala internacional; generar nous continguts amb la màxima qualitat i excel·lència artística; afavorir la integració d'aquests centres en les xarxes i projectes culturals ja existents, i cercar noves fórmules híbrides de gestió (en complicitat amb altres sectors més enllà de l'Administració pública) amb la finalitat de fer-los viables i sostenibles, en un context social i econòmic tan complex com l'actual.

Al mes de març, La Central del Circ (espai especialitzat en circ), i als mesos d'abril i juny el Graner (espai especialitzat en dansa) i La Seca (espai especialitzat en arts parateatrals), respectivament, han iniciat les activitats i els programes de suport a la creació.

A l'octubre han finalitzat les obres de remodelació de les dues primeres fases de la fàbrica de creació Fabra i Coats. Amb aquesta rehabilitació parcial, i en espera de la dotació d'inversió per a les dues fases següents, ja s'han pogut posar en funcionament 5.000 metres quadrats del total de 12.000 que configuren l'edifici.

En els casos d'Hangar i de l'Ateneu Popular de Nou Barris, dues infraestructures que ja estaven en marxa, s'ha combinat l'activitat regular amb les obres d'ampliació, que es preveu que finalitzin durant el primer semestre de l'any 2012. De l'activitat dels altres centres de creació que ja

estaven en funcionament, podem destacar que la Nau Ivanow, a banda de mantenir la seva línia programàtica, ha fet un esforç treballar en xarxa amb altres centres similars, tant a nivell estatal com internacional. En la mateixa línia, els artistes de la Escocesa han organitzat intercanvis internacionals, a més de mantenir la seva programació habitual.

La Virreina Centre de la Imatge

La Virreina Centre de la Imatge inclou en la seva programació la fotografia, l'audiovisual, els espots electorals, l'edició de llibres, els festivals literaris, les xerrades, la documentació digital o la literatura expandida en l'era de la imatge. La programació del 2011 s'ha estructurat en tres blocs d'exposicions i activitats temàticament relacionades.

El primer bloc ha girat entorn de l'any 1979 i ha contingut una gran exposició de producció pròpia, amb el títol «1979. Un monument a instants radicals», i també un cicle de 16 conferències, la projecció de 10 pel·lícules, 7 visites guiades a càrrec d'artistes de l'exposició i 1 seminari sobre el llibre *L'estètica de la resistència*, de Peter Weiss. Amb aquesta exposició s'ha posat el punt final a les reformes que han optimitzat els espais d'exposicions de La Virreina Centre de la Imatge.

El segon bloc està compost per diversos projectes sobre diferents versions de cinema popular i pedagogies alternatives: les exposicions «Desbordamiento de José Val del Omar», produïda pel Centro de Arte José Guerrero i el Museo Nacional Centro de Arte Reina Sofía, dedicada a aquest creador, que va discórrer de la fotografia i el cinema als mitjans electrònics; «Iñaki Garmendia», artista basc que ha desenvolupat el seu treball en un context marcat per tendències paradoxals; «Una educació», del col·lectiu Red Caballo, el qual va documentar espais de formació no reglada a la ciutat de Barcelona; «¡Cataluña termina aquí! ¡Aquí empieza Murcia!», del col·lectiu Sitesize, una reconstitució de la història de les pedagogies lliures a la ciutat de Barcelona, i la projecció de l'audiovisual *No serà el mateix*, de Claudio Zulián. Aquest bloc s'ha complementat amb la presència de la Cinémathèque de Tànger, que s'ha ubicat a les sales de l'espai d'exposicions de la planta baixa i ha ofert una programació de cinema gratuït.

Finalment, per acabar la temporada, un tercer bloc en què s'ha recuperat el format de les exposicions individuals amb la mostra «Claude Cahun», organitzada pel Jeu de Paume, de París, i coproduïda amb La Virreina Centre de la Imatge i The Art Institute of Chicago. L'exposició mostra les inquietants imatges de Claude Cahun, i ha comptat amb un programa d'activitats amb projeccions de pel·lícules i xerrades.

La Virreina Centre de la Imatge també ha apostat per altres formats, com ara l'obra de teatre *Ells no poden morir*, d'Oriol Vilanova, amb direcció escènica de Xavier Albertí i interpretada per Nora Navas, Sandra Monclús i Antònia Jaume, obra representada a les sales d'exposicions.

A part de les activitats i els projectes esmentats, La Virreina Centre de la Imatge ha editat diverses publicacions, com ara *Katakarak*, al voltant de l'exposició d'Iñaki Garmendia, *The forgotten Space. Videografia completa*, referent al programa de vídeo dedicat a la videografia completa d'Allan Sekula, o *Construir el lloc. Quadern pedagògic*, per complementar la mostra «¡Cataluña termina aquí! ¡Aquí empieza Murcia!».

La Capella

La Capella, un edifici del segle xv que forma part del conjunt arquitectònic de l'antic Hospital de la Santa Creu, és l'espai que l'Institut de Cultura de Barcelona ha dedicat els darrers anys a la creació emergent, amb l'objectiu d'apropar al públic les propostes més innovadores dels artistes de la ciutat. La Capella també s'ha dedicat a la promoció de projectes d'intercanvi que permeten difondre les propostes que provenen d'altres ciutats i àrees culturals del món per posar en contacte amb altres contextos els creadors vinculats a Barcelona.

Pendent de la nova reorganització dels centres d'art contemporani de la ciutat, l'activitat de La Capella el 2011 s'ha tornat a centrar en el projecte BCN Producció, reforçant així el seu paper d'impulsora de la producció artística emergent de la ciutat. Enguany, però, BCN Producció ha modificat el seu format: l'habitual exposició col·lectiva de cinc projectes s'ha substituït per tres exposicions individuals dels artistes Eva Fàbregas, Rubén Verdú i Adrià Julià, i dos projectes deslocalitzats i desenvolupats al marge del format expositiu, de la mà de Raquel Muñoz i Montse Carreño, d'una banda, i d'Alex Reynolds, de l'altra. A més, s'ha mantingut el format de petits projectes per a l'Espai Cub amb tres intervencions.

Durant el darrer quadrimestre de l'any s'han pogut veure les exposicions «La qüestió del paradigma. Genealogies de l'emergència en l'art contemporani a Catalunya» —una reflexió sobre l'art emergent a Catalunya en els darrers anys—, produïda i programada pel Centre d'Art la Panera de Lleida, i «Deriva i control. Interferències en el procés creatiu», amb treballs d'alumnes de l'Escola Massana.

A banda de l'activitat habitual en el camp de l'art contemporani, aquest 2011 La Capella ha estat un any més un dels escenaris principals del BCNegra, la Trobada de Novel·la Negra de Barcelona.

Festivals i altres activitats

FESTIVALS

Grec Festival de Barcelona

El Grec Festival de Barcelona és la principal cita de la ciutat amb el teatre, la dansa, la música i el circ. És un festival amb una llarga tradició, que ha esdevingut la principal proposta cultural de l'estiu barceloní i també una referència al calendari europeu de festivals. Pren el nom del principal espai del festival: el Teatre Grec de Montjuïc.

El 2011 el Grec ha complert 35 anys i ha estat el cinquè festival consecutiu sota la direcció artística de Ricardo Szwarc. També ha estat l'última edició d'aquest director, que al llarg de cinc anys ha introduït importants canvis en el festival.

Durant 7 setmanes, entre el 17 de juny i el 31 de juliol, el Grec ha ofert 65 propostes (57 de pagament, 20 de les quals han estat produccions pròpies o coproduccions) d'una alta qualitat escènica i pensats per a un públic divers: 24 de teatre, 18 de dansa, 18 de música i 1 de circ, a més de les activitats de l'Obrador d'estiu de la Sala Beckett, la pel·lícula *Galop Arrière* a l'Espai Lliure (al

Lliure de Montjuïc) i una nova edició dels cicles «Converses a les biblioteques» (tertúlies amb els protagonistes d'alguns dels espectacles programats al Grec) i «Juliol a La Cuina» a la Biblioteca Francesca Bonnemaison (propostes dels més joves creadors locals, enguany amb el cabaret de protagonista), fruit de la col·laboració amb Biblioteques de Barcelona.

El Teatre Grec s'ha mantingut com a epicentre artístic del festival; 22 dels espectacles programats s'han pogut veure en aquest espai, inclòs l'espectacle inaugural, *La muntanya al teu voltant*, creació de la companyia Gelabert Azzopardi, amb la participació de Cesc Gelabert, Perejaume, Carles Santos i Borja Ramos, la Banda Municipal de Barcelona, membres de diferents colles sardanistes i els ballarins de la companyia Gelabert Azzopardi. Per primera vegada en la història del Grec, un espectacle de dansa fet a Catalunya ha obert una edició del festival. D'aquesta manera, Ricardo Szwarczer ha mantingut la seva aposta d'inaugurar amb muntatges pensats especialment per al Teatre Grec, alhora que ha completat el cicle d'inaugurar cada edició de la seva direcció (2007-2011) amb un gènere diferent: dansa internacional, teatre musical, circ, teatre clàssic i dansa local.

Com en els darrers anys, la resta d'espais escènics de la muntanya de Montjuïc han ocupat un lloc preferent de la programació: Teatre Lliure de Montjuïc, Mercat de les Flors, Sala Ovidi Montllor de l'Institut del Teatre i CaixaForum. L'activitat del Grec 2011, però, va més enllà de Montjuïc i s'expandeix per diverses sales de la ciutat: TNC, Teatre Romea, La Villarroel, Sala Beckett, Teatre Poliorama, Coliseum, Teatre Tívoli, Sala Atrium, Espai Brossa, La Caldera i un renovat Lliure de Gràcia. I, com en altres edicions, el festival també ha ocupat espais que habitualment no es dediquen a les arts escèniques: Museu Picasso, Biblioteca de Catalunya, MACBA, Palau de la Virreina, MUHBA, La Seca, el Centre Cívic del Convent de Sant Agustí, i diverses biblioteques de Barcelona. Enguany el Grec ha arribat a un espai nou, la Fundació Antoni Tàpies, però ha perdut un espai emblemàtic, la plaça del Rei.

El teatre ha estat de nou el gran protagonista del festival, amb 24 produccions representades en més de 14 espais de la ciutat. Al Teatre Grec s'hi va poder veure *La caída de los dioses*, una revisió del film de Luchino Visconti dirigida per Tomaz Pandur, i *Tragèdia*, de Friedrich Nietzsche, dirigida per Àlex Rigola. França ha estat el país convidat d'aquest any a la secció «Panorama», secció que ha ofert obres d'autors consagrats de l'escena teatral francesa contemporània, com ara Peter Brook o Patrice Chéreau, i d'alguns dels nous valors de la dramaturgia francesa. Fora de França, han mostrat les seves creacions al Grec altres grans noms del teatre internacional, com ara Romeo Castellucci o Claudio Tolcachi, i també de la nostra escena teatral: Calixto Bieito, Mario Gas, Oriol Broggi, Carme Portaceli, Xavier Albertí i Marc Martínez.

La dansa, com en les últimes edicions del festival, ha ocupat un lloc destacat en el programa. Al marge de l'espectacle de dansa inaugural del Grec, companyies i ballarins catalans han compartit cartell amb grans figures de la dansa internacional: Sol Picó, Mal Pelo, Andrés Corchero, Àngels Margarit, Sasha Waltz, Virgilio Sieni, Philippe Decouflé, Aurélien Bory i la Compagnie 111. La dansa ha tingut especial presència al Teatre Grec: IT Dansa, Blanca Li, Israel Galván, i *La nit de Break Dance*. La Caldera ha continuat com a espai de referència per als joves artistes emergents (amb una programació que combina propostes escèniques amb activitats paral·leles de diàleg entre creadors i públic), i Dies de Dansa ha tornat a presentar múltiples propostes a diferents espais de la ciutat (i també de fora de la ciutat).

La música del Grec 2011 ha estat marcada per la diversitat d'estils i procedències. La major part de concerts han tingut lloc al Teatre Grec: Alva Noto i Ryuichi Sakamoto (en un espectacle d'experimentació sonora amb què el Grec col·laborava per segon any consecutiu amb el festival Sónar), Dulce Pontes, Sole Giménez, bcn216, Maria del Mar Bonet (interpretant *El Cant de la Sibila* per celebrar que ha estat declarat Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat per la Unesco), Manel, Ainhoa Arteta i l'Orquestra de Cadaqués, Las Migas i Rafaela Carrasco (en el seu darrer concert amb Sílvia Pérez Cruz com a cantant), Noa & Solis String Quartet, Niña Pastori, Jordi Savall i la màgia dels tres grans mestres del jazz: Keith Jarrett, Gary Peacock i Jack DeJohnette.

El circ enguany ha estat present al Grec amb un únic espectacle que s'ha pogut veure durant 7 dies al Mercat de les Flors: *Call me Maria*, la primera coproducció que el festival ha fet amb un circ local.

L'edició del 2011 del Grec Festival de Barcelona ha estat la que ha aplegat més públic dels últims anys als espectacles de pagament: ha comptat amb un total de 110.320 espectadors, xifra que representa el 68 % d'ocupació. Del total d'espectacles programats, 16 han exhaurit totes les localitats.

BCNegra. Trobada de Novel·la Negra de Barcelona

Alguns festivals literaris han arrelat amb força al calendari cultural barceloní. És el cas de BCNegra, la Trobada de Novel·la Negra de Barcelona, que convoca autors i especialistes de novel·la negra d'arreu i ofereix un extens programa d'activitats, entre les quals destaca el premi Pepe Carvalho.

La setena edició de BCNegra ha tingut lloc del 31 de gener al 5 de febrer del 2011 i ha atret un total de 4.064 assistents. Hi han participat més de 50 autors i especialistes de novel·la negra de Barcelona, Suècia, Alemanya, el País Basc, Florència, Trieste o Marsella, entre altres contrades; s'han ofert més de 30 activitats entre converses, taules rodones, lectures, cinema, exposicions, tallers i gastronomia amb la novel·la negra de teló de fons, i hi han col·laborat 26 editorials.

El programa d'aquesta edició de BCNegra ha portat a Barcelona la Kriminalroman, la novel·la negra que es fa a Alemanya; ha anat fins a la costa d'Escòcia i l'arxipèlag d'Öland, al sud-est de Suècia, per explicar per què s'hi mata tant, literàriament, en aquelles latituds; s'ha apropat als espies, un dels oficis més antics de la història; s'ha mogut per la Barcelona negra i històrica: pels assassinats i la intriga de la Barcelona de finals del XIX i principis del XX i per la Barcelona delictiva dels anys setanta i vuitanta; ha presentat tres nous narradors britànics, i, com sempre, ha mostrat el millor de la collita del gènere en català i en castellà.

La proposta estrella de la trobada d'enguany – que ha desbordat les previsions de públic – ha estat la taula rodona entre el jutge Baltasar Garzón, l'exfiscal José María Mena i el periodista José Martí Gómez al voltant del crim organitzat i els poders polític i econòmic.

D'entre els convidats internacionals que han acudit a la trobada cal destacar Zoran Drvenkar, Volker Kutscher, Mari Jungstedt, Peter May, Johan Theorin, R. J. Ellory, David Peace i Craig Russell. El festival també ha aplegat molts escriptors i escriptores del gènere negre català i espanyol.

El premi Pepe Carvalho, en homenatge a Manuel Vázquez Montalbán, s'ha lliurat en aquesta ocasió a l'autor Andreu Martín, escriptor que, segons el jurat, s'ha convertit en un dels punts de

referència del gènere negre i criminal, ja que el seu treball mostra l'amplitud de temes i de perspectives que el gènere pot adoptar per descriure una realitat, de vegades oculta. A banda del premi Pepe Carvalho, l'edició d'enguany de BCNegra ha fet un doble homenatge a Vázquez Montalbán: un cicle de cinema negre dedicat a Pepe Carvalho a la Filmoteca de Catalunya i una mirada a la vessant més periodística de l'escriptor.

Per primer cop, el món de la gastronomia ha entrat de ple al BCNegra: 6 restaurants, de l'associació Barceloneta Cuina, i 9 cocteleries de Barcelona han proposat la degustació de menús i còctels inspirats en autors o personatges de novel·la negra. Una altra novetat d'enguany ha estat «On és l'Andreu Martín?», un joc de pistes trepidant a través dels codis QR per a tothom que hi ha volgut participar.

Com cada any, Biblioteques de Barcelona ha programat durant aquesta setmana activitats al voltant de la narrativa negra i criminal: exposicions, com la dedicada a Enriqueta Martí, la *vampira* de Barcelona, o a Joaquim Carbó i al seu cèlebre detectiu barceloní, Felip Marlot; trobades de clubs de lectura de novel·la negra; xerrades en el marc del programa «Parlem amb...», i cicles de cinema negre. D'altra banda, 15 biblioteques de la ciutat han aprofitat BCNegra al públic infantil, engrescant els més petits en una activitat amb l'inspector Sito, personatge creat per Antonio Iturbe i Álex Omist.

Món Llibre

Món Llibre és un festival pioner i únic a Europa que té com a objectiu apropar els llibres a infants i joves i despertar-los el gust per la lectura. La setena edició de Món Llibre s'ha celebrat al llarg del cap de setmana del 9 i 10 d'abril a la plaça dels Àngels, la plaça Joan Coromines, el MACBA i el CCCB, i ha rebut 18.000 participants. Aquesta festa literària l'organitza l'Institut de Cultura amb la col·laboració de Biblioteques de Barcelona, el CCCB, el MACBA i 37 editorials de literatura infantil i juvenil, i s'adreça a tots els nens i nenes de la ciutat de 0 a 12 anys. Aquest any s'han proposat més de 100 activitats i tallers al voltant del món del llibre i la lectura.

Biblioteques de Barcelona ha repetit l'experiència d'Els Savis del Què Llegim —l'espai d'assessorament literari per a famílies— i de les activitats de Petit Format —propostes escèniques de curta durada basades en llibres, que combinen la narració amb la dramatització i el suport d'objectes, titelles i música.

Una altra activitat que també ha tornat a tenir presència en aquesta edició ha estat la participació del convidat internacional. El convidat d'enguany ha estat Taro Gomi, destacat il·lustrador japonès de llibres infantils i juvenils. Un dels seus llibres més coneguts és el llibre *Gargots, un llibre per dibuixar, pintar i crear*. Gomi ha compartit la seva imaginació amb tallers participatius amb els nens i nenes de Món Llibre.

Al festival hi ha hagut diversos espais: n'hi ha hagut d'especials per als més grans, com l'espai Air-Book 1104, la torre de control més singular, dedicat als més grans de 9 anys, i també n'hi ha hagut per als més petits, com l'espai Nascuts per Llegir, per a prelectors de 0 a 3 anys. També cal destacar l'espai dedicat a les noves generacions d'il·lustradors coordinat per Tantàgora a partir del seu projecte «Il·lustrador resident».

Artistes de diferents disciplines (cantants, músics, ballarins, actors, compositors, performers...), tots exponents de la creació més contemporània, han mostrat la seva manera d'apropar-se als llibres dins l'activitat «A la manera de...».

Enguany Món Llibre, en col·laboració amb la Japan Foundation i Casa Àsia, ha volgut retre un homenatge a tots els nens i nenes del Japó amb una sèrie d'activitats i la lectura d'un manifest a tots els escenaris de la festa.

Altres activitats destacades del festival han estat la mostra «Astèrix, els arxius d'Albert Uderzo», que s'ha pogut veure al mirador del CCCB, el concert homenatge a María Elena Walsh, poeta, escriptora i cantautora argentina desapareguda recentment, i el racó de llibres infantils dedicat a Hispanoamèrica, fet en col·laboració amb Casa Amèrica Catalunya. Un mercat d'intercanvi de llibres, portes obertes durant tot el cap de setmana al MACBA i al CCCB, tallers d'il·lustracions, i concerts, presentacions, endevinalles, tallers d'art i poesia, jocs, narracions de rondalles, corals i un munt d'espectacles proposats per les editorials, entre altres activitats, han complementat l'oferta de Món Llibre.

Barcelona Poesia

Barcelona Poesia, que inclou el Festival Internacional de Poesia i els Jocs Florals,enguany ha arribat a la quinzena edició. En aquesta ocasió, que ha tingut lloc durant la setmana de l'11 al 17 de maig, ha estat comissariada per dos dels nous directors presentats l'any passat: Eduard Escofet i Martí Sales, que han presentat un programa més dens i divers que mai repartit en diferents línies de programació: «Pensament», «Amb nocturnitat», «Biblioteques», «Llibreries» i «Enrenous». Les gairebé 50 activitats programades han aplegat 6.988 assistents.

L'edició del 2011 ha ofert poesia novel·la, consagrada i clàssica, catalana i internacional, espectacles trencadors de poesia i jazz, viatges musicals per nou segles de poesia catalana, propostes en la frontera entre paraula i ritme, actes pensats expressament per fer als espais de les llibreries, barreges sonores de poesia i música, lectures poètiques en biblioteques, tot un seguit de propostes que han repartit poesia per diferents espais emblemàtics de Barcelona, des de la Pedrera fins a la plaça de Rei, passant pel Palau de la Música, el pati de la Virreina, el Teatre Lliure, l'Institut del Teatre, el pati de l'Institut d'Estudis Catalans, la Fundació Miró, diversos bars, com l'(H)original, llibreries com La Central, Laie, Documenta, Espai Mallorca..., i diverses biblioteques de la ciutat, entre altres escenaris.

Hi han intervingut poetes i formacions poètiques i musicals com ara Joan Margarit, Enric Casasses, Lluís Roda, Accidents Polipoètics, Dolors Miquel, Josep Pedrals, Marta Pessarrodona, Feliu Formosa, Antoni Clapés, Màrius Sampere, Carles Duarte, Bel Canto Orquestra, Big Bang Valona, David Castillo, Maria Rosa Font, Za!, Luna Miguel i Luis García Montero, entre d'altres.

El Festival Internacional de Poesia, el tradicional esdeveniment que té lloc cada any al Palau de la Música Catalana, ha tornat a ser, per segona vegada, l'acte inaugural de Barcelona Poesia. Amb el nom de Nit de Poesia al Palau,enguany se n'ha celebrat la 27a edició, que ha comptat amb tots els extrems de la poesia, des de la reflexió serena fins a l'experimentació sonora. Cal destacar la intervenció de Jerome Rothenberg (EUA), Kgafela ao Magogodi (Sud-àfrica), Arnaldo Antunes (Brasil), Pamela Z (EUA), Luis Alberto de Cuenca, Kirmen Uribe, Valentí Puig, Vicenç Altaíó i Núria

Martínez Vernis, entre d'altres, i la col·laboració especial de l'orquestra mecànica de Cabo San Roque.

L'altre acte tradicional emmarcat dins de Barcelona Poesia és el lliurament del premi de poesia dels Jocs Florals de Barcelona, al Saló de Cent de l'Ajuntament de Barcelona. El guanyador de l'edició 2011 ha estat el poeta Albert Roig, pel seu poemari *La tempesta*. Enguany s'ha volgut donar més impuls als Jocs Florals, un dels premis de poesia més antics d'Europa, amb un nou jurat i millores en el plantejament de l'acte.

Així com en l'edició del 2010 el festival va començar a col·laborar més estretament amb els locals i organitzadors de programacions estables de poesia a Barcelona, enguany hi ha afegit la col·laboració amb les llibreries, amb un programa d'actes especial.

FESTES

La Cavalcada de Reis

La tarda del 5 de gener del 2011, com cada any, han arribat al Moll de la Fusta de Barcelona, a bord del pailebot Santa Eulàlia, Ses Majestats els Reis d'Orient, Melcior, Gaspar i Baltasar, acompanyats del seu seguici.

La Cavalcada 2011 ha tornat a apostar per la creació artística i la interacció ciutadana. Companyies i artistes professionals del món del teatre, la música i la dansa, artistes plàstics, escenògrafs, coreògrafs i creadors diversos, amb l'ajut de voluntaris i la participació ciutadana, han creat, un any més, l'espectacle de carrer més gran i participatiu de Barcelona. Aquest 2011 la Cavalcada de Reis ha superat les previsions i la xifra estimada d'assistents ha estat de 450.000 (respecte als 350.000 del 2010).

La Cavalcada d'enguany, que s'ha retransmès en directe per La 2 de Televisió Espanyola, ha recorregut més de 5 quilòmetres, ha repartit 18.000 quilos de caramels (el 70 % dels quals, aptes per a celíacs), s'ha estructurat en 7 grans blocs (bloc Barcelona, bloc Patge Estel, bloc dels xumets i els correus, seguici del Rei Melcior, seguici del Rei Gaspar, seguici del Rei Baltasar i bloc del foc i el tren del carbó) i ha ofert 800 metres d'espectacle itinerant. Hi han participat més de 200 ballarins professionals acompanyats dels alumnes de 18 escoles de teatre i dansa, i un centenar de voluntaris de Voluntaris 2000, la Coordinadora de Geganters de Barcelona, la Coordinadora de Diables de Barcelona i l'Associació Los Ríos de Catalunya. En total, més d'un miler de participants entre ballarins, actors, xanquers, geganters, voluntaris, diables...

Un any més la Crida ha sol·licitat col·laboradors per a la Cavalcada. De la Crida Ciutadana n'han sortit 222 ciutadans; a través de la Crida Artística, s'han seleccionat 204 alumnes de diferents escoles de teatre i dansa de Barcelona que, coordinats per coreògrafs catalans i àrabs especialitzats en danses hindús i africanes, han marcat el pas de les comparses.

D'altra banda, per facilitar la visibilitat del seguici al seu pas pels carrers de Barcelona, la Cavalcada ha tornat a tenir dos nivells. A les carrosses habituals, s'hi han afegit xanquers, i també plataformes elevades 2,80 metres de terra on actors i ballarins han aprofitat l'espectacle als espectadors més allunyats de la comitiva.

Enguany la Cavalcada ha estat una cavalcada de conte que, amb música, actors, ballarins, carrosses i comparses, ha explicat la història dels Reis d'Orient. La música i les cançons han estat creades pel músic i compositor José Manuel Pagán, i el guió, pel guionista David Cirici.

D'entre les novetats d'aquest any cal destacar els tres emissaris reials que han recollit les cartes dels nens i les nenes de la ciutat: a l'Ajuntament de Barcelona, al pailebot Santa Eulàlia i a la carpa de la Barcelona World Race al Port Vell; les llançadores de caramels que han permès que aquests arribin a tot arreu; nous elements escenogràfics (noves comparses, noves carrosses, la figura de la patge Carbonera i la seva cort de miners...), i la participació de la Barcelona World Race. Aquest any la dissenyadora Cristina Losantos ha estat l'artífex del cartell de la Cavalcada 2011.

Festes de Santa Eulàlia

Des de ja fa uns anys, el programa de les Festes de Santa Eulàlia inclou un ampli ventall d'espectacles de qualitat i activitats tradicionals o relacionades amb la cultura popular destinades al públic familiar, en què els protagonistes són tots els nens i nenes de la ciutat.

Enguany la Festa Major d'hivern de Barcelona s'ha celebrat de l'11 al 13 de febrer i ha comptat amb la implicació de desenes d'entitats, institucions i escoles, coordinades per l'Institut de Cultura de l'Ajuntament de Barcelona.

Tot i que els protagonistes han continuat sent, com cada any, els nens i nenes, aquest 2011 també s'ha volgut seduir els que ja no són tan menuts. El circ català, el hip-hop o el break-dance són algunes de les propostes que han convidat els joves de la ciutat a ser espectadors i protagonistes de la festa.

El programa d'activitats i espectacles d'enguany ha fet conèixer la cultura tradicional amb les arts i la cultura urbana contemporànies, i s'ha dividit en tres grans blocs: cultura tradicional, espectacles presentats per les escoles artístiques i espectacles d'artistes convidats.

Dins el primer bloc, hi ha hagut actuacions tradicionals, com cercaviles, castellers, ballades de sardanes, passejades de gegants, mostres d'esbarts dansaires i correfocs, entre d'altres. El segon bloc ha ofert espectacles de 15 escoles finalistes en les disciplines de dansa, circ, teatre i música. Finalment, el bloc dels artistes convidats ha presentat un seguit de propostes artístiques molt diverses: circ, teatre de gest, titelles, claqué, dansa... S'han convidat artistes d'àmbit nacional i internacional, però s'ha volgut posar la mirada en el circ català amb una selecció de números de companyies catalanes per mostrar la diversitat, qualitat i vitalitat del circ que es fa a casa nostra.

Les Festes de Santa Eulàlia volen ser l'aparador de les noves generacions que s'estan preparant en tots els àmbits artístics (tradició i arts escèniques) a la nostra ciutat, i combinar-ho amb els espectacles d'artistes ja consagrats. Enguany s'ha comptat amb la col·laboració de l'Associació de Professionals de Circ de Catalunya (APCC) i, per aquest motiu, tres pallasses han representat la Laia i han estat les encarregades de presentar els espectacles.

Com cada any, diversos equipaments de la ciutat s'han volgut afegir a la festa i han acollit un ampli programa d'activitats i representacions; s'ha fet jornada de portes obertes i activitats adreçades als més petits en una trentena de museus i centres d'exposició de la ciutat, i 3

biblioteques de Barcelona (Sant Antoni - Joan Oliver, Poblenou - Manuel Arranz i Gòtic - Andreu Nin) han programat un espectacle de narració teatralitzada basat en la llegenda de santa Eulàlia.

La il·lustradora del cartell d'enguany ha estat Carla Besora, formada a l'Escola Massana. La seva proposta ofereix la imatge d'una Laia menys infantil que en altres ocasions, una Laia adolescent. Colors vius, formes clares i dinàmiques, en un cartell que transmet l'esperit de la Festa Major i que mostra la significativa presència de les arts escèniques en les Festes de Santa Eulàlia d'aquest 2011.

Carnaval

El Carnaval del 2011 ha volgut tornar a donar presència als barris que configuren la ciutat de Barcelona. L'Ajuntament, com ja va fer l'any anterior, ha promogut una campanya de subvencions per a grups i entitats dels barris. Un total de 19 entitats han rebut subvencions per a una carrossa o comparsa, i han estat aquestes les que han desfilat en els primers llocs de la rua representant els diferents barris de la ciutat.

El dissabte 5 de març del 2011 a les vuit del vespre la gran rua de Carnaval ha desfilat al llarg de l'avinguda del Paral·lel, des del parc de les tres Xemeneies fins al carrer Tamarit. Hi han assistit més de 25.000 espectadors i hi han participat 37 comparses. La comparsa inaugural d'enguany ha anat a càrrec de l'equip artístic d'El Molino, i a la façana d'aquesta sala emblemàtica s'hi han projectat les imatges de la rua. Abans de començar la rua, a l'escenari situat davant d'El Molino, hi ha actuat El Tio Carlos, autors de la *Rumba del Carnaval* 2011.

Les comparses del Carnaval opten a un total de 8 premis, amb una dotació econòmica global de 17.000 euros. L'acte de lliurament de premis ha tingut lloc el diumenge 6 de març a la sala 2 de l'Apolo.

Nit dels Museus

El dissabte 14 de maig, de les set del vespre a la una de la matinada, 48 museus de Barcelona i la seva àrea metropolitana han obert les portes de manera gratuïta i han ofert un gran ventall d'activitats lúdiques complementàries per celebrar la Nit dels Museus, en el marc del Dia Internacional dels Museus. La Nit dels Museus és una iniciativa promoguda pel Consell d'Europa en què participen més de 3.000 museus de 40 països, i que impulsa l'Institut de Cultura amb la finalitat d'atraure nous públics que s'apropin al patrimoni de la ciutat.

En l'edició del 2011, als equipaments que van participar en l'edició anterior s'hi han afegit 10 nous centres de la ciutat de Barcelona i s'han mantingut els 7 museus de l'àrea metropolitana.

A banda de poder visitar les col·leccions i exposicions temporals dels museus, el públic assistent a la Nit dels Museus també ha pogut gaudir d'un ampli ventall d'activitats lúdiques: concerts, espectacles de màgia, dansa, teatre, sessions d'audiovisuals, recitals poètics, activitats infantils, visites guiades, conferències i performances. Aquest any, coincidint amb la celebració del festival Barcelona Poesia, en molts museus s'ha dut a terme l'activitat «Poemusa-1. Poesia a cau d'orella»: quatre actors i actrius s'oferien a recitar poemes a cau d'orella dels visitants.

Tot i la pluja, més de 77.000 persones han visitat els museus que han participat en aquest esdeveniment. Els espais amb més concurrència de públic han estat el Museu d'Història de

Barcelona, el Museu Nacional d'Art de Catalunya (MNAC), el MACBA, el Museu Picasso, la Fundació Antoni Tàpies i CosmoCaixa.

Montjuïc de Nit

El dissabte 2 de juliol del 2011 la muntanya de Montjuïc s'ha omplert de música amb motiu de la 4a edició de Montjuïc de Nit, la nit blanca de Barcelona, una nit d'accés lliure i popular dedicada a la música i a la cultura. Des de les deu de la nit fins a les quatre de la matinada, diversos museus, jardins, equipaments i altres espais de la muntanya de Montjuïc han obert les seves portes per presentar sis hores ininterrompudes de música i una oferta cultural paral·lela que han portat 110.000 persones fins a la muntanya, xifra que ha superat amb escreix els 90.000 assistents de l'edició del 2010.

Al llarg de la nit ha sonat ininterrompudament música de diversos estils amb artistes programats per 20 dels festivals de música més importants de la ciutat. Festivals com Sónar, BAM, Festival de Blues de Barcelona, Voll Damm Festival Internacional de Jazz de Barcelona, BarnaSants, Festival del Mil·lenni, De Cajón!, San Miguel Primavera Sound, Festival de Música Antiga o Tradicionàrius, per citar-ne alguns, han programat, en 10 escenaris diferents, una quarantena de grups i artistes de diversos països i gèneres, que van des de la música electrònica fins al flamenc, passant per la música tradicional, el blues, el jazz, el pop, el rock alternatiu, la música d'autor o el rap, entre altres estils.

Hi ha hagut actuacions d'artistes com Mishima, Pegasus, Gossos, Barcelona Big Blues Band, Paula Domínguez, Peret Reyes, Albert Pla, Pastora, Orquestra Àrab de Barcelona, Arianna Puello, Mujeres, The Jamboree Big Latin Band amb Lucrecia i Jimmy Jenks, Eduard Iniesta, Joan Isaac, LinaLab i Quico *el Célio*, el Noi i el Mut de Ferreries, entre d'altres.

S'ha projectat cinema documental musical (*Soul Train: the hippest trip in America* i *When You're Strange: a film about The Doors*) en el marc de l'In-Edit Festival, i s'ha pogut gaudir de diverses exposicions i col·leccions als museus i espais d'interès de Montjuïc que han obert portes: el CaixaForum, la Fundació Joan Miró, el Museu Etnològic, el MNAC, els Jardins del Teatre Grec, el Museu Olímpic i de l'Esport Joan Antoni Samaranch i el Poble Espanyol han fet jornada de portes obertes fins a la 1 de la matinada, i fins a les 3 en el cas dels Jardins del Teatre Grec.

La Mercè

Pels volts del dia de la Mercè, Barcelona celebra la seva Festa Major, La Mercè, una festa que concentra en pocs dies centenars d'activitats de tota mena i que s'estructura al voltant de dos eixos que la caracteritzen: la modernitat i la tradició.

L'edició de La Mercè del 2011, que ha tingut lloc del 22 al 25 de setembre, s'ha caracteritzat per l'alta qualitat de la programació. Durant aquests dies de celebració, una trentena d'espais han estat escenari de tota mena de propostes festives: concerts, espectacles de dansa, circ, arts de carrer i activitats relacionades amb la cultura popular i tradicional, que han aplegat al voltant d'1.175.000 persones.

Enguany s'ha celebrat la segona edició del festival Mercè Arts de Carrer (MAC), un festival que es vol consolidar com el millor aparador perquè els artistes d'arts de carrer mostrin les seves creacions contemporànies. El MAC ha omplert de propostes teatrals, circ, dansa i animació per a

tots els públics els espais del parc de la Ciutadella i del Castell de Montjuïc. Més de 40 companyies catalanes i d'arreu del món hi han participat i més de 115.000 barcelonins han gaudit dels espectacles.

Com cada any, la música ha estat un dels plats forts de La Mercè: s'han proposat més de 70 concerts de tots els estils i per a tots els gustos, als quals han assistit al voltant de 315.000 persones. En aquesta edició s'han diversificat els espais de concerts de gran afluència, amb escenaris a l'avinguda Maria Cristina i el Fòrum. El BAM (Barcelona Acció Musical), el festival de músiques independents, ha arribat a la dinovena edició, amb un gran protagonisme dels artistes locals i estatals, a més d'una selecció d'artistes internacionals. I el Mercè Música també ha ofert un gran nombre de concerts de diferents estils repartits pels escenaris de la ciutat.

Entre les activitats més participatives de la Festa Major d'enguany trobem la cavalcada, el correfoc i, per cloure la festa, el piromusical. També cal destacar la diada castellera de colles convidades, en què per primer cop a la història s'han carregat quatre castells de gamma extra a la plaça Sant Jaume. La diada de les colles locals —i també altres espectacles— s'ha hagut de suspendre a causa de la pluja.

Un dels eixos que caracteritzen La Mercè és la tradició, i en aquest sentit s'han programat ballades de sardanes, passejades de dracs i bèsties de foc, matinades de grallers, balls de gegants, concerts de carrilló, falcons, bestiari... I precisament una de les novetats destacades de la festa d'enguany ha afectat una de les activitats tradicionals: el correfoc. Per primera vegada, la Porta de l'Infern ha ocupat tota l'amplada de la Via Laietana; de la porta infernal n'han sortit els diables i les bèsties de foc que han participat al correfoc.

I, com cada any, La Mercè ha acollit la cursa popular i altres activitats esportives, l'exhibició pirotècnica, el Festival Àsia i la Mostra d'Associacions de Barcelona, que en aquesta edició ha fet setze anys. També han tornat els espectacles de llum al parc de la Ciutadella, així com l'exhibició de les projeccions a la façana de l'Ajuntament que, amb un públic proper a les 55.000 persones, s'ha consolidat com un dels espectacles d'èxit de La Mercè.

I un any més, durant aquestes dates s'han celebrat jornades de portes obertes a la majoria de museus i centres d'exposicions de la ciutat, que han rebut al voltant de 120.000 visitants.

L'edició d'enguany de La Mercè ha comptat amb el periodista barceloní Joaquim Maria Puyal com a pregoner i amb l'artista il·lustradora colombiana Catalina Estrada com a autora del cartell. La ciutat convidada en aquesta ocasió ha estat Sant Petersburg, una de les ciutats russes més actives en l'àmbit de les arts, i sobretot en la dansa, la música i el circ, i cal destacar l'alt nivell artístic dels espectacles que aquesta ciutat ha portat a la Festa Major de Barcelona d'enguany.

Nadal 2011

El dijous 1 de desembre al vespre s'ha inaugurat el tradicional pessebre de la plaça Sant Jaume, que aquest any s'ha inspirat en l'art romànic català. El pessebre, que s'ha pogut visitar fins al 8 de gener del 2012, ha volgut retre homenatge a l'art romànic, ja que Catalunya és una de les zones d'Europa més riques en aquest estil artístic, i ha reproduït una capella, un claustre en ruïnes i unes figures que recorden les obres d'art d'aquest període.

Paral·lelament, als baixos de l'Ajuntament s'hi ha instal·lat l'exposició «Àngels, pastors i reis», que recull una mostra representativa de figures de mestres catalans del pessebrisme, figures de pessebre dels segles XVIII, XIX i XX, que formen part del fons del Museu Etnològic de Barcelona. Més de 115.000 persones han visitat l'exposició, que s'ha pogut veure fins al 29 de desembre.

Amb motiu de la inauguració del pessebre de la plaça Sant Jaume i de l'exposició de figures de pessebre, el mateix 1 de desembre s'ha organitzat «Canem junts el Nadal», un concert de nades que ha volgut recuperar el caràcter popular i participatiu de les cantades de nades convidant a afegir-s'hi tots els ciutadans que ho han desitjat. Els cantants d'Anímic i el Col·lectiu Brossa s'han encarregat de posar-hi la base musical, i s'han interpretat peces ben populars i conegudes. Dies més tard, el 28 de desembre al vespre, s'ha presentat una altra cantada de nades: l'Orfeó Català ha interpretat nades del seu repertori habitual a les escales de la plaça del Rei. Aquest ha estat el tercer any que l'Orfeó Català ha ofert aquest concert.

D'altra banda, durant el període nadalenc, els museus de la ciutat han organitzat tota una sèrie de tallers, jocs de pistes, rutes i itineraris, visites dinamitzades i altres activitats pensades perquè hi participin ciutadans de totes les edats, des dels 3 anys en endavant.

MÚSICA

Banda Municipal de Barcelona

La Banda Municipal de Barcelona divideix la seva activitat en quatre aspectes generals: la intervenció en els actes protocol·laris i festius de la ciutat (La Mercè, seguici d'autoritzats, ball de l'Àliga, Premis Ciutat de Barcelona, Jocs Florals, commemoració de la Diada de Catalunya...), l'acostament de la música als ciutadans mitjançant actuacions als barris (festes majors de barri, cicle de concerts Música als Parcs...), la participació en el projecte educatiu de L'Auditori amb concerts escolars i familiars (amb els espectacles *Vent, ritme i acció* i *L'ocell de foc*) i la temporada pròpia de concerts (temporada estable d'octubre a maig amb 12 concerts i un cicle d'estiu de 3 concerts al juliol).

Durant l'any 2011 cal destacar la consolidació de la temporada de concerts a L'Auditori, exemplificada amb un increment notable de públic i del nombre d'abonaments. Aquest fet ha obligat a traslladar part de la temporada a la Sala 1 Pau Casals amb la voluntat de donar resposta a aquest augment de públic que s'ha anat registrant gradualment els darrers anys.

Els directors de la formació d'enguany han estat Salvador Brotons, com a director titular, i Juan Miguel Romero, com a director assistent. Cal destacar els artistes convidats al llarg de l'any, com els directors Yaron Gotfried, Arturo Tamayo, Jan Cober, José R. Pascual-Vilaplana, Albert Argudo, Francisco Grau o Walter Ratzek, i solistes com Enrique Bagaria, Pablo Manuel Fernández, Josep Fuster, Ashan Pillai o Ala Voronkova, entre d'altres; i també el quintet de metalls Spanish Brass Luur Metalls, que ha tocat amb la Banda en el concert inaugural de la temporada a L'Auditori, concert en què s'ha estrenat l'obra *Hernandiana*, de Pascual-Vilaplana, dedicada al quintet i a la Banda.

Cal mencionar l'estrena de les obres d'encàrrec, amb motiu del 125è aniversari de la Banda Municipal, dels compositors Pere Josep Puértolas, Jordi Cervelló, Joan Albert Amargós, Sergi Casanelles, Salvador Pueyo, Francisco Fleta, Lleonard Balada i Xavier Boliart.

Ha estat molt remarcable la col·laboració amb Gelabert Azzopardi Companyia de Dansa en l'espectacle *La muntanya al teu voltant*, en l'enregistrament de la banda sonora de l'espectacle i en l'actuació en la inauguració del Festival Grec i, posteriorment, al Centre Cultural de Sant Cugat del Vallès.

Aquest any la Banda Municipal de Barcelona ha estat convidada per la fundació Prodis (Prodiscapacitats Fundació Privada Terrassenca) a participar al VII Concert de Prodis, el concert benèfic que es realitza a Terrassa.

Cobla Sant Jordi – Ciutat de Barcelona

Fundada a Barcelona el 1983, la Cobla Sant Jordi té el títol de Cobla Ciutat de Barcelona, atorgat per l'Ajuntament d'aquesta ciutat, des del 1997. Conrea tots els àmbits del repertori propi de la cobla, si bé, des de la seva fundació, ha manifestat la voluntat ferma d'atendre específicament la música de concert, amb la programació reiterada d'obres de referència, obres oblidades i música de nova creació.

Al llarg del 2011 aquesta formació ha ofert un total de 22 actuacions, dues de les quals han servit per enregistrar la integral per a cobla del mestre Eduard Toldrà, que es presentarà a principis del 2012, coincidint amb el cinquantenari de la mort del compositor, així com el volum *Grans èxits de la sardana*, editat a finals del 2011.

La Cobla Sant Jordi - Ciutat de Barcelona ha pres part activa del calendari festiu de la ciutat, amb motiu de La Mercè (amb el concert a l'aire lliure, a la plaça de la Mercè) o de Santa Eulàlia (amb la tradicional ballada), sense desatendre la presència regular i continuada als barris, amb la celebració de ballades, concerts i, ocasionalment, aplecs.

La proposta de difusió de caràcter més popular i pròxim a la ciutadania s'ha vist complementada per produccions artístiques de qualitat al marge del programa municipal, com el reconegut espectacle *La cobla convida Pascal Comelade*, presentat al gener a L'Auditori en el marc del Cicle de Música per a Cobla, que té lloc anualment en aquest equipament cultural, o el concert inaugural del Cicle Orfeo Català al Palau de la Música Catalana de Barcelona, que neix en substitució de l'extingit cicle «Cobla, cor i dansa».

Cal subratllar que el 2011, per primera vegada, la Cobla Sant Jordi - Ciutat de Barcelona ha participat al Mercat de Música Viva de Vic (al costat de Pascal Comelade, presentant el CD resultant de la seva col·laboració en un concert memorable al teatre L'Atlàntida de Vic) i a la Fira Mediterrània de Manresa (presentant la proposta conjunta amb el cantautor Roger Mas estrenada a l'abril al Palau de la Música Catalana).

Enguany la Cobla Sant Jordi - Ciutat de Barcelona ha estat guardonada amb el Premi Ciutat de Barcelona de música per la seva capacitat d'acostar el so de la cobla a les músiques contemporànies populars amb rigor i respecte a la tradició, afany que es reflecteix en els projectes realitzats al llarg del 2011 amb Pascal Comelade i Roger Mas.

COMMEMORACIONS, MEDALLES I HOMENATGES

Diada Nacional de Catalunya

El dijous 8 de setembre, amb motiu de la celebració de l'Onze de Setembre, Diada Nacional de Catalunya, Agustí Alcoberro, director del Museu d'Història de Catalunya, ha pronunciat la conferència «La nova Barcelona: la ciutat de l'exili de la Guerra de Successió» al Saló de Cent de l'Ajuntament.

Medalles al mèrit cultural i artístic

Durant el 2011 s'ha atorgat la Medalla d'Or al Mèrit Artístic a l'escultor i pintor Josep Maria Subirachs i Sitjar pel conjunt de la seva obra de gran projecció internacional. Per la seva banda, Òmnium Cultural ha rebut la Medalla d'Or al Mèrit Cultural pels seus cinquanta anys d'intens i ininterromput treball a favor de la llengua i la cultura catalanes.

Homenatge a Agustí Centelles

Setze anys després de la seva mort, Barcelona ret homenatge a Agustí Centelles, un dels pioners del fotoperiodisme europeu, amb un acte al Saló de Cent el dia 13 d'abril de 2011. Conduït per l'historiador Daniel Giralt-Miracle, a l'acte hi han participat el catedràtic Antoni Segura, el professor Miquel Berga i el fotògraf Paco Elvira, a més dels seus fills Octavi Centelles i Sergi Centelles.

Agustí Centelles es considera un dels pioners del fotoperiodisme modern a Europa, motiu pel qual en alguns indrets encara se'l coneix com el Robert Capa català, en honor a les seves imatges més representatives de la Guerra Civil, coberta tant des de la rereguarda com des del front.

Diuen que va ser el tercer fotògraf espanyol a utilitzar una càmera Leica de pas universal, que li va permetre fer retrats de gran força expressiva, deixant de banda les clàssiques fotografies planes que fins aleshores es feien amb les càmeres de plaques.

Homenatge a Maria Aurèlia Capmany i a Montserrat Roig

En el vintè aniversari de la mort de les escriptores catalanes Maria Aurèlia Capmany (Barcelona, 3 d'agost de 1918 - 2 d'octubre de 1991) i Montserrat Roig (Barcelona, 13 de juny de 1946 - 10 de novembre de 1991), la Institució de les Lletres Catalanes, l'Institut Català de les Dones, l'Institut de Cultura de Barcelona i el PEN Català han organitzat un doble homenatge, el dia 27 d'octubre al Palau de la Virreina. A l'acte, que ha portat per títol *Complicitats*, s'hi ha projectat un vídeo a partir de fragments d'entrevistes de les dues escriptores; s'ha fet una taula rodona i una lectura de textos de M. Aurèlia Capmany i de Montserrat Roig a càrrec de les actrius Carme Callol i Imma Colomer.

INICIATIVES DIVERSES

Una altra iniciativa que es consolida, després del seu inici el curs 2009-2010, és Creadors en Residència als instituts de Barcelona, un projecte organitzat per l'associació A Bao A Qu i l'Institut de Cultura, amb la col·laboració del Consorci d'Educació de Barcelona i el MACBA, i que en l'edició 2010-2011 també ha rebut el suport del Consell Nacional de la Cultura i de les Arts (CoNCA). Es

tracta d'una proposta que afavoreix el contacte entre creadors i estudiants de secundària i que permet generar noves formes i contextos de creació. Els processos de creació i tota la informació sobre les residències i el projecte s'han pogut seguir a través de la xarxa. Durant el primer trimestre del 2012 es podrà veure a Fabra i Coats una exposició que recull els resultats del primer pla pilot del projecte (curs 2009-2010, en què es van desenvolupar tres residències en tres instituts de la ciutat), del segon pla pilot (curs 2010-2011, amb cinc residències en cinc instituts) i del desenvolupament de la tercera experiència, al llarg del curs 2011-2012, en què es duen a terme tres residències.

CIÈNCIA I INNOVACIÓ

Avançar en el camp de la innovació és una de les línies d'actuació que s'ha proposat el nou govern municipal. Aquesta es treballarà a través del programa Barcelona Innovació que té per objectiu tant potenciar i donar suport a iniciatives ja existents a la ciutat com incentivar-ne de noves.

La finalitat és fer de Barcelona una ciutat més innovadora en el camp de la cultura, fomentant la seva participació en xarxes i projectes d'innovació en els quals hi estiguin també representades altres ciutats d'arreu del món. Per assolir aquest objectiu s'afavoriran accions precursors d'emprenedoria, i s'enfortirà la relació amb universitats, empreses i ciutadans. El programa, en una primera fase, treballarà en col·laboració amb comunitats actives d'artistes, científics i tecnòlegs que busquin complicitat en altres àmbits i que vulguin treballar sobre una base sinèrgica i de col·laboració.

Durant els darrers mesos de l'any s'han estat treballant les línies principals d'actuació que es proposen des d'aquesta direcció, que inclou el programa Barcelona Ciència, l'actuació més destacada del qual es detalla a continuació.

BARCELONA CIÈNCIA

Amb la voluntat de seguir impulsant la divulgació de la ciència i la tecnologia com a part integral de la cultura ciutadana, en el seu quart any el programa Barcelona Ciència amplia la seva acció impulsant el programa especial Barcelona Neurociència, un conjunt d'activitats que serveixen de preludi a la celebració de la trobada biennal de la Federació Europea de Societats de Neurociències, prevista per al juliol del 2012 a Barcelona.

Paral·lelament, Barcelona Ciència ha desplegat les seves propostes habituals i consolidades: la Festa de la Ciència, les Tertúlies de Ciència al Palau de la Virreina, EscoLab: l'Escola al Laboratori, i també suggeriments per a la Setmana Mundial del Cervell i la Setmana de la Ciència.

D'altra banda, s'han mantingut els canals de comunicació i informació amb el públic interessat en la cultura científica i tecnològica a través del canal Cultura Ciències i el butlletí electrònic *laTalaia*, i des de Biblioteques de Barcelona s'han realitzat activitats adreçades tant al públic adult com familiar amb la literatura científica com a punt de partida.

Barcelona Neurociència

Enguany s'ha donat el tret de sortida a Barcelona Neurociència, un programa especial d'activitats de divulgació neurocientífica per a tots els públics, que representa una oportunitat immillorable per acostar la neurociència a la ciutadania i afavorir la transmissió del coneixement científic a la nostra ciutat. La iniciativa compta amb la col·laboració de diverses institucions públiques i privades, centres de recerca i universitats, així com d'agents culturals.

Barcelona Neurociència precedeix la trobada biennal que la Federació Europea de Societats de Neurociències (FENS) organitzarà el juliol del 2012 a Barcelona. Aquest congrés internacional és el més important d'Europa, el segon a escala mundial, i es preveu que aplegarà a la ciutat els millors especialistes en aquest camp.

La primera proposta de Barcelona Neurociència ha estat el cicle de conferències *El cervell envaeix la ciutat. Les claus neurobiològiques de la societat*, una sèrie de 15 xerrades organitzades conjuntament per la Sociedad Española de Neurociencia, l'Institut de Cultura de Barcelona i l'Obra Social "la Caixa", amb la col·laboració de diverses institucions de la ciutat. Es tracta d'un cicle interdisciplinari sobre les implicacions socials de la neurociència, adreçat al públic general, que ha comptat amb alguns dels millors especialistes del món.

EscoLab: l'Escola al Laboratori

De gener a abril

3.000 assistents

Participar de manera activa i descobrir quines poden ser les aplicacions de les ciències, com s'organitzen els laboratoris i com desenvolupen els seus projectes d'investigació els científics és l'objectiu del programa EscoLab: l'Escola al Laboratori, un programa d'activitats gratuïtes adreçades als alumnes de secundària, cicles formatius i batxillerat.

Les propostes d'enguany han permès conèixer les últimes novetats en el camp de la genètica, la robòtica, la nanotecnologia i la biomedicina directament als centres de recerca i a través dels mateixos investigadors.

Setmana Mundial del Cervell

Cicle de xerrades i activitats per a escoles

Del 14 al 20 de març

873 assistents

Un any més, Barcelona s'ha sumat a la celebració de la Setmana Mundial del Cervell, que se segueix a més de 80 països i que ha portat les neurociències més enllà dels centres de recerca amb propostes coordinades per la neurobiòloga Mara Dierssen i organitzades pel Programa Barcelona Ciència i el Centre de Regulació Genòmica, juntament amb l'Institut Municipal d'Educació de Barcelona (IMEB) i la col·laboració de nombrosos centres de recerca i institucions.

D'una banda, diversos científics han visitat les escoles per parlar sobre les drogues i altres addiccions, aprenentatge i intel·ligència, el cervell artístic i creatiu, nutrició i cervell, aspectes bàsics del cervell i les seves malalties, i la Biblioteca Sagrada Família ha presentat una exposició de llibres i recursos especialment seleccionats.

I de l'altra, un cicle de xerrades ha omplert de neurociència diversos centres culturals amb converses entre un neurocientífic i un professional d'un altre àmbit: al Museu de la Música, una xerrada concert ha reunit Robert Zatorre, neurofisiòleg, i Claudio Martínez Mehrer, pianista, per parlar dels perquès biològics de la passió per la música; a l'Ateneu Barcelonès, Núria Sebastián-Gallés, catedràtica de psicologia experimental, i Pau Vidal, escriptor, han analitzat els processos del bilingüisme; a la Biblioteca Sagrada Família, Antoni Rodríguez Fornells, del grup de recerca Cognition and Brain Plasticity, de la Universitat de Barcelona, i Jordi Delgado, professor titular del Departament de Llenguatges i Sistemes Informàtics de la Universitat Politècnica de Catalunya, s'han centrat en la presa de decisions i la detecció d'errors, i Luis Martínez, del Laboratori de Neurociència Visual de l'Institut de Neurociències d'Alacant, amb l'ajuda d'As de Diamantes, han mostrat el límits de la percepció i com en treuen partit els mags i il·lusionistes; i finalment, al Virreina LAB, Mara Dierssen, investigadora del Centre de Regulació Genòmica, ha reflexionat sobre els substrats neurobiològics de la ment humana.

Festa de la Ciència

18 i 19 de juny

11.500 assistents

Organitzada per l'Institut de Cultura de Barcelona amb la col·laboració de prop d'una cinquantena d'institucions, centres de recerca i entitats, la cinquena edició de la Festa de la Ciència ha tornat a omplir el parc de la Ciutadella de tallers, demostracions, itineraris, instal·lacions artístiques, espectacles i xerrades d'especialistes al llarg d'un cap de setmana dedicat a la ciència. Els temes més destacats han estat la conservació, l'ordenació i l'explotació sostenible dels ecosistemes forestals, el paper fonamental de la química en els avenços científics i tecnològics, les aplicacions de la nanotecnologia i la tecnologia, així com la física, les matemàtiques i l'astronomia, entre d'altres.

A més de les iniciatives més experimentals, s'ha programat un itinerari especialment recomanat per a persones amb disminució visual, i també presentacions de novetats editorials. A les microxerrades s'ha parlat de les proteïnes com a peça clau de les nostres cèl·lules, del control del colesterol, de la detecció de metalls pesants contaminants a l'aigua, de l'homeopatia i del context en què es donen els terratrèmols i tsunamis, entre altres temes. A partir d'algunes d'aquestes microxerrades, s'han produït 6 càpsules audiovisuals que es poden consultar al portal Barcelona Cultura.

Setmana de la Ciència

Del 18 al 27 de novembre

Un any més, el novembre ha portat a la ciutat la Setmana de la Ciència, una iniciativa anual de comunicació social de la ciència i la tecnologia coordinada per la Fundació Institució Catalana de Suport a la Recerca. Museus, universitats, centres d'investigació, parcs tecnològics i un bon nombre d'institucions i empreses han organitzat exposicions, cursos, visites, tallers, taules rodones... amb l'objectiu d'apropar la ciència al públic general.

Entre moltes i molt diverses activitats, CosmoCaixa, Biblioteques de Barcelona i la llibreria Laie han programat un conjunt de propostes per donar a conèixer les principals novetats en la literatura de divulgació científica. S'han dut a terme activitats adreçades a públic infantil i familiar

a CosmoCaixa, que ha acollit la VII Mostra del Llibre de Ciència —tal com ja s’ha comentat anteriorment—, espectacles i experiments, i a la Biblioteca Sagrada Família, que ha ofert contacontes, l’exposició de llibres i recursos i el taller de titelles de dit.

Tertúlies de Ciència al Palau de la Virreina

La ceguesa quotidiana

Del 28 de novembre a l’1 de desembre

460 assistents

Les Tertúlies de Ciència al Palau de la Virreina enguany s’han dedicat a la neurociència i han estat comissariades per Luis Miguel Martínez Otero, director de l’Institut de Neurociències d’Alacant. S’han fet quatre sessions que han convidat a discutir sobre el cervell i les seves *cegueses* amb professionals de diversos camps. La presència de convidats internacionals ha aportat especial rellevància a les tertúlies.

Les sessions han pres com a punt de partida quatre alteracions de l’experiència humana conscient del món: la primera, dedicada a la ceguesa a l’elecció, ha comptat amb els neurocientífics Lars Hall i Petter Johansson; la segona, sobre la ceguesa per falta d’atenció, l’han conduït el neurocientífic Robert Teshka i Luis Piedrahita, mag, escriptor, guionista i director de cinema; a la tercera, a propòsit de la ceguesa al canvi, hi han intervingut Tomás Ferrándiz, director creatiu de l’agència publicitària Tiempo BBDO, i Oliver Laxe, director de cinema, i, finalment, Rodrigo Quian Quiroga, neurocientífic, escriptor i professor de bioenginyeria, i Antoni Gomila Benejam, filòsof, han tractat la visió cega i la ceguesa social.

El canal Cultura Ciències / laTalaia

Associat al portal Barcelona Cultura, el canal Cultura Ciències constitueix una plataforma a través de la qual s’informa de les diverses propostes de divulgació científica i tecnològica a la ciutat. L’actualització constant de les notícies i l’agenda d’activitats, així com el butlletí electrònic associat, *laTalaia*, representen un vehicle d’àmplia transmissió d’informació. Al llarg del 2011, a més de l’agenda d’activitats, s’han publicat tres números de *laTalaia* amb articles, entrevistes, ressenyes de llibres i recursos sobre temes de l’actualitat científica.

D’altra banda, amb motiu de la commemoració de l’Any Internacional de la Química 2011, Xavier Duran, químic i doctor en ciències de la comunicació, ha publicat un conjunt de textos breus en els 10 números de la publicació periòdica *Qu365*. Es tracta d’una publicació que inclou algunes curiositats sobre elements i molècules, científics i personatges rellevants, així com textos literaris en què la química és present.

Relacions sectorials

Consell de la Cultura de Barcelona

Durant el 2011 el Consell de la Cultura de Barcelona ha centrat la seva activitat en tres punts bàsics: l’elaboració de l’Informe preceptiu sobre la configuració del sistema públic de centres d’art i cultura contemporànies de Barcelona; la renovació parcial del plenari del Consell, i, finalment, la

participació de les 11 comissions del Consell en el procés d'elaboració del Pla d'Actuació Municipal 2012-2015 en l'àmbit de cultura.

Així mateix el Consell de la Cultura de Barcelona ha participat en els processos d'atorgament de subvencions a entitats i de nomenament dels jurats i aprovació de les bases dels Premis Ciutat de Barcelona 2011.

L'Informe preceptiu sobre la configuració del sistema públic de centres d'art i cultura contemporànies de Barcelona ha estat elaborat, a iniciativa pròpia, pel Comitè Executiu del Consell, presidit per Antonio Monegal, i també integrat per Toni Casares, Flavia Company, Xavier Cordoní, Daniel Giralt-Miracle, Rosa Pera i Eva Vila. L'Informe té una motivació clara: construir una proposta en clau analítica sobre un conjunt de temes que, tot i tenir incidència directa en el sistema cultural de la ciutat, estaven sent objecte exclusivament de debats de caràcter mediàtic, amb més tendència a la creació de rumors que a l'aportació de coneixement. En aquest sentit, el Comitè Executiu considerarà que el tractament de temes complexos, com ara el Centre d'Art de Barcelona, la creació d'un *holding* d'equipaments, el creixement d'alguns centres o la hipotètica desaparició d'altres, haviem de ser objecte d'una anàlisi rigorosa, construïda des d'una mirada independent.

Per elaborar l'Informe, el Comitè ha realitzat un total de deu entrevistes amb els màxims responsables polítics i amb els directors dels principals equipaments culturals relacionats amb el sistema públic d'art i pensament de la ciutat. Es tracta de: Jaume Ciurana, tinent d'alcalde de Cultura, Coneixement, Creativitat i Innovació de l'Ajuntament de Barcelona; Josep Ramoneda, director del CCCB; Lluçà Homs, director de Promoció dels Sectors Culturals de l'Institut de Cultura de Barcelona i director de La Virreina Centre de la Imatge; Bartomeu Marí, director del MACBA; Esteve Rimbau, director de la Filmoteca de Catalunya; Moritz Küng, exdirector de Canòdrom Centre d'Art; Oriol Gual, director de La Capella; Marta Clari, gerent de l'àrea de Cultura, Coneixement, Creativitat i Innovació de l'Ajuntament de Barcelona; Vicenç Altaió, director de l'Arts Santa Mònica, i Ferran Mascarell, conseller de Cultura de la Generalitat de Catalunya.

Totes aquestes persones han estat entrevistades a partir d'un guió comú, amb la finalitat que cadascú aportés la seva visió sobre l'objectiu del procés, i també sobre el document resultant: diagnòstic i valoració de la situació, amb recomanacions específiques, segons la perspectiva i criteri del Comitè Executiu, al voltant de dos interrogants generals: 1) què s'està fent amb relació a la configuració del mapa dels centres d'art i cultura contemporànies de Barcelona?, i 2) què s'hauria de fer?

El document final, estructurat en sis apartats, fa explícita la visió del Comitè Executiu del Consell de la Cultura sobre la necessitat o no d'un canvi en la configuració del sistema públic de centres d'art i cultura contemporànies de Barcelona i, a continuació, fa una mirada individualitzada a cadascun dels centres. Els dos darrers apartats proposen solucions a partir dels cinc models diferents d'actuació que es perfilen, i formulen dotze recomanacions adreçades als responsables de la presa de decisions. L'Informe s'ha presentat al Ple del Consell de la Cultura de Barcelona, el 20 de desembre del 2011 i, posteriorment, a la Comissió d'Arts Visuals del Consell.

Transcorreguts quatre anys des de la seva creació, i d'acord amb allò que prescriu la normativa que el regula, durant el 2011 s'ha dut a terme la renovació parcial del Ple del Consell de la Cultura

de Barcelona. D'aquesta manera, després dels diversos processos d'elecció existents, el Ple del Consell ha quedat format per:

- President: Jaume Ciurana, tinent d'alcalde de Cultura, Coneixement, Creativitat i Innovació.
- Vicepresident: Antonio Monegal.
- Persones de reconeguda vàlua en l'àmbit cultural: Xavier Antich, Judit Carrera, Toni Casares, Lourdes Cirlot, Flavia Company, Xavier Cordoní, Carles Duarte, Daniel Giralt-Miracle, Jordi Jané, Toni Mira, Sílvia Muñoz, Isona Passola, Rosa Pera, Àlex Sàlmon, Montserrat Vendrell i Eva Vila.
- En representació de la Comissió de Lectura Pública: Mercè Muntada, presidenta del Col·legi Oficial de Bibliotecaris-Documentalistes de Catalunya.
- En representació de les entitats culturals: Ignasi Aballí (AAVC - Associació d'Artistes Visuals de Catalunya), Josep Maria Busquets (Consell Català de la Música), Carlos Duran (Art Barcelona), Nèlida Falcó (APCC - Associació de Professionals de Circ de Catalunya), Jaume Ferrús (APIC - Associació de Productors Independents de Catalunya), Guillem-Jordi Graells (AELC - Associació d'Escriptors en Llengua Catalana), Joan Maria Gual (AADPC - Associació d'Actors i Directors Professionals de Catalunya), Santiago Lapeira (Col·legi de Directors de Cinema de Catalunya), Isabel López (FAD - Foment de les Arts i del Disseny), Toni Lucena (Coordinadora de Geganter de Barcelona), Daniel Martínez (AETCA - Associació d'Empreses de Teatre de Catalunya), Xavier Martínez (APdC - Associació de Professionals de la Dansa de Catalunya), Joan Segura (Coordinadora de Colles de Diables i Bestiari de Foc de Barcelona) i Max Sunyer (UMC - Unió de Músics de Catalunya).
- En representació dels grups polítics: Ángeles Esteller (Grup Municipal del Partit Popular), Guillem Espriu (Grup Municipal Socialista), Jordi Portabella (Grup Municipal d'Unitat per Barcelona), Ricard Mas (Grup Municipal de Convergència i Unió), Miquel-Lluís Muntané (Grup Municipal d'Iniciativa per Catalunya Verds - Esquerra Unida i Alternativa).

Entre l'octubre i el desembre, s'han convocat les 11 comissions sectorials del Consell, que han contribuït a l'elaboració de les bases del Pla d'Actuació Municipal en cultura 2012-2015. L'esborrany inicial d'aquestes bases s'ha nodrit de plantejaments i aportacions realitzats per les 317 persones que han participat en les reunions de les comissions d'Arts Visuals, Ciències, Cinema, Circ, Cultura Popular i Tradicional, Dansa, Disseny, Lletres, Música, Patrimoni i Teatre.

Subvencions

Les subvencions atorgades per l'Institut de Cultura l'any 2011 han estat valorades, com ja és habitual, per una comissió nomenada pel Consell de la Cultura de Barcelona. De les 656 sol·licituds que s'han presentat a la convocatòria ordinària de subvencions del 2011, 314 han rebut subvenció, per un import total de 4.358.100 €. S'ha seguit prioritzant l'ajuda a les activitats de difusió cultural, activitats a les quals s'ha dedicat un 70 % del total, i s'ha mantingut el suport a la creació i als projectes d'educació.

Premis Ciutat de Barcelona

Una de les atribucions del Consell de la Cultura de Barcelona és escollir els membres dels jurats dels Premis Ciutat de Barcelona, selecció de la que s'encarrega el Comitè Executiu del Consell. Els guardonats amb els Premis Ciutat de Barcelona 2011 han estat:

- **Teatre:** Oriol Broggi, per la direcció artística de *Natale in Casa Cupiello* i també per *Luces de Bohemia* i per la gestió de la Sala de Llevant de la Biblioteca de Catalunya al llarg de tot l'any.
- **Dansa:** Thomas Noone, per *Crush-Fútil*, *Room* i *Lugares estrañamente desastrosos*, a més de les diverses iniciatives creatives que ha anat desenvolupant els darrers anys des del Sant Andreu Teatre, així com el Festival Dansat, els projectes de dansa integrada i les col·laboracions amb altres coreògrafs.
El Jurat ha fet una menció especial a *Cruilles* de Luca Silvestrini, un espectacle participatiu i comunitari, pel ressò i la mobilització ciutadana que ha generat, amb 150 amateurs de totes les edats i procedències.
- **Circ:** La Compañía de circo "eia", per l'espectacle *Capas*, tot valorant el risc assumit en recerca i investigació circense.
- **Arts Visuals:** Oriol Fontdevila i Txuma Sánchez, pel compromís amb la creació emergent de la ciutat i per l'impuls als artistes joves a través de projectes de diferents formats desenvolupats a la Sala d'Art Jove al llarg del 2011.
- **Audiovisuals:** Exposició *Totes les cartes. Correspondències filmiques feta al CCCB*, per la reivindicació que el seu comissari i els seus autors fan del cinema com a llenguatge universal en un context que transgredeix les pantalles convencionals.
- **Música:** Cobla Sant Jordi "Ciutat de Barcelona", per la seva capacitat d'acostar el so de la cobla a les músiques contemporànies populars amb rigor i respecte a la tradició. Aquest afany es reflecteix en els projectes realitzats al llarg del 2011 amb Pascal Comelade i Roger Mas.
- **Cultura Popular i Tradicional:** Coordinadora de Colles de Diables i Bestiari de Foc de Barcelona, per l'assoliment del projecte d'adaptació, durant l'any 2011, de tots els col·lectius de diables de la ciutat a la nova normativa sobre els espectacles de foc amb pirotècnia, tot coincidint amb la celebració del seu 25è aniversari, del qual es vol destacar la realització definitiva de l'estructura i de l'espectacle *La porta de l'infern* com inici consolidat dels correfocs de la ciutat.
El jurat ha fet una menció especial a Josep Maria Mayol i a Maria Antònia Pujol pel seu treball *Re-que-tet-xec*, pel seu alt valor pedagògic i innovador en l'àmbit del coneixement dels instruments i dels grups instrumentals de música popular i tradicional dels Països Catalans.
- **Traducció en llengua catalana:** Núria Mirabet i Cucala, per l'obra de Johann Wolfgang Goethe, *De la meva vida. Poesia i veritat* (Editorial Montflorit). El Jurat reconeix la tasca hercúlia de la traductora que, superant tota mena d'entrebancs per dur a terme la publicació del llibre, ofereix als lectors, per primer cop en llengua catalana, una obra de referència de la literatura alemanya.
- **Literatura catalana:** *Pagèsiques* (Edicions 62) de Perejaume, per la intensitat del seu pensament poètic i per la visió que l'experiència de la naturalesa aporta a la vida.
- **Literatura castellana:** *El día de mañana* (Editorial Seix Barral) d' Ignacio Martínez de Pisón per la construcció d'un món de ficció que retrata una època del passat recent a la ciutat de Barcelona amb l'ambició de comprendre les experiències del comú de la gent des de la complexitat moral.

- **Mitjans de comunicació:** Jordi Évole, pel programa *Salvados* per abordar temes complexos i de la màxima actualitat amb rigor i audàcia.
- **Agustí Duran i Sanpere d'història de Barcelona:** *Barcelona, destinació turística*, de Saida Palou Rubio per la qualitat de la recerca i el seu caràcter interdisciplinari, per la bona factura literària i perquè es tracta d'un tema d'interès ciutadà.
- **Disseny:** Dvein, per la seva aportació a la pel·lícula *Eva* en la presentació audiovisual d'artefactes virtuals que representen d'una manera innovadora idees i sentiments. El Jurat entén aquest treball com una manifestació extensiva del món del disseny.
- **Arquitectura i urbanisme:** Torre Júlia, de Ricard Galiana, Sergi Pons i Pau Vidal, per la seva recerca en un tipus d'habitatges per gent gran en alçada i pel seu treball al convertir els espais de comunicació en àmbits de relació i en elements de composició arquitectònica.
- **Investigació científica:** Ben Lehner, per les publicacions del 2011 on exposa les seves aportacions en l'estudi, en diferents organismes, de com la informació genètica s'executa fins a donar lloc a cadascun dels sistemes vius.
- **Assaig:** *El laberinto de la palabra. Karl Kraus en la Viena de fin de siglo* (Editorial Acantilado) de Sandra Santana, per ser una renovadora aportació a un dels capítols fonamentals de la modernitat europea. L'assaig combina diverses branques de l'estudi històric, confirma la centralitat del llenguatge en els debats culturals i aborda la invenció de la feminitat en la Viena finisecular.
El Jurat ha fet una menció especial a l'obra *Per una mort apropiada* de Marc Antoni Broggi perquè aporta una reflexió ètica sorgida de l'experiència mèdica en relació amb el fet de la mort.
- **Creativitat i innovació:** Telenoika, comunitat creativa oberta audiovisual, que ha fet possible el 2011 un gran nombre de projectes sobre la base d'una xarxa social innovadora amb projecció internacional.
- **Educació:** Maria Bobes i Bandia Ribeira, pel projecte *Racons: una manera de representar que vivim entre extrems*, realitzat al Centre Penitenciari de Dones de Wad-Ras, per la seva singularitat en l'aplicació de criteris educatius, servint-se de la imatge, per ajudar a conèixer la pròpia identitat de les internes a través de les emocions.
- **Gastronomia:** Moritz, per la seva iniciativa empresarial posada en marxa el 2011, Fàbrica Moritz Barcelona, per la seva aposta a la cultura gastronòmica, pel continuat suport al mecenatge cultural i per la projecció internacional i l'excel·lència del projecte.
El jurat ha fet una menció especial a Fast Vínic per la seva difusió de la cultura del vi lligada a la cuina de proximitat
- **Projecció internacional:** Josep Ramoneda, per convertir Barcelona en un espai de reflexió i debat crític de ressò europeu i internacional en l'àmbit del pensament, la cultura, l'urbanisme i les arts. La seva tasca al capdavant del Centre de Cultura Contemporània de Barcelona introduint un model de programació innovadora es reforça amb la inauguració el març del 2011 del Teatre CCCB, tot contribuint a construir una imatge internacional, oberta i plural, de la nostra ciutat.

L'acte de lliurament dels premis s'ha celebrat el 13 de febrer de 2012 al Saló de Cent de l'Ajuntament de Barcelona. L'Institut de Cultura de Barcelona ha encarregat la creació de l'espai escènic i la dramatúrgia de l'acte a Gat Capat, amb Jordi Queral, Xavi Ricart, Quico Amorós i David Olivares. L'acte d'entrega dels premis s'ha inspirat en les textures de la ciutat.

Barcelona-Catalunya Film Commission

L'any 2011, l'oficina de l'Ajuntament de Barcelona i la Generalitat d'atenció als rodatges ha registrat a la ciutat de Barcelona 1.905 produccions, gairebé un 22% més respecte l'any anterior. Durant el 2011 han passat per la ciutat per dur a terme les seves pel·lícules directors de reconegut prestigi com Agustí Villaronga, Alex Pastor, David Pastor i Rodrigo Cortés, i actors de renom nacional i internacional com Robert de Niro, Sigourney Weaver, Cillian Murphy, Mario Casas i Maria Valverde entre d'altres. La ciutat de Barcelona ha estat plató de 40 i els districtes amb més activitat fílmica el 2011 han estat com ve sent tradicional: Ciutat Vella, Sant Martí i l'Eixample.

Cal tenir en compte que l'any 2011, els parcs, zones enjardinades i platges de Barcelona han acollit un total de 400 produccions. Entre els més de 145 espais gestionats per Medi Ambient de l'Ajuntament de Barcelona que han estat utilitzats per les produccions audiovisuals el 2011, els que han esdevingut escenari de rodatge en més ocasions han estat:

- Les platges de Barcelona, amb 292 produccions (140 més que l'any 2010)
- El Parc de la Ciutadella, amb 237 produccions (57 més que l'any 2010)
- El Parc Güell, amb 218 produccions (52 més que l'any 2010)
- El Parc del Laberint d'Horta, amb 157 produccions (35 més que l'any 2010)

Cal destacar el fet que les platges de Barcelona passen del tercer lloc de l'any 2010 amb 152 produccions al primer lloc amb casi el doble de produccions registrades l'any 2011.

La xarxa de municipis de la BCFC per tota Catalunya tanca l'any 2011 amb 166 membres. El territori català ha estat en el seu conjunt plató de 52 llargmetratges que han generat els 456 rodatges que s'han registrat fora de la ciutat de Barcelona.

Entre les pel·lícules que han fet ús de Barcelona com a plató destaquen: *11.11.11*, de Darren Lynn Bousmann; *Red Lights*, de Rodrigo Cortés; *Tornarem*, de Felip Soler; *XP3D*, de Sergi Vizcaíno; *The Last Days (Teaser)*, d'Àlex i David Pastor, i *Tengo ganas de ti*, de Fernando González Molina.

Àmbit internacional

Alguns dels projectes que han tingut més ressò internacional al llarg del 2011 —molts dels quals ja han estat tractats al llarg d'aquesta publicació— han rebut suport municipal. En aquest sentit cal subratllar l'exposició «The Ladder of Escape» de Joan Miró a la Tate Modern de Londres, la presentació a Nova York i a Umbria del Voll-Damm Festival Internacional de Jazz de Barcelona, l'expansió internacional del Sónar i del Primavera Sound, els intercanvis europeus de l'Antic Teatre o la capacitat d'atracció dels festivals Screen from Barcelona i DocsBarcelona, entre d'altres.

En clau més institucional, Barcelona presideix i coordina la Comissió de Cultura de l'organisme internacional Ciutats i Governos Locals Units (CGLU). El 2011 ha arribat a 450 el nombre de ciutats, governs locals, associacions i institucions que estan vinculats a l'Agenda 21 de la cultura. Pel que fa a les accions dutes a terme a l'entorn de l'Agenda 21 de la cultura durant el 2011, són remarcables les de les ciutats de Lille, Montreal, Novi Sad, Melbourne, Dakar, Rio de Janeiro i Buenos Aires, i, especialment, el fet que el govern nacional del Quebec aprovés la seva pròpia Agenda 21 de la cultura el 5 de desembre del 2011. Barcelona ha liderat la difusió internacional de

la declaració «La cultura és el quart pilar del desenvolupament sostenible» i el procés de lobby per aconseguir que la Cimera de Rio+20 ratifiqui la cultura com el quart pilar del desenvolupament sostenible.

Programes transversals amb l'àmbit de l'educació

Alguns dels programes que s'han presentat fins ara es treballen en coordinació amb l'àmbit de l'educació. Amb l'Institut Municipal d'Educació de Barcelona, amb el Consorci d'Educació de Barcelona o amb entitats com Rosa Sensat. Però amb la creació de la nova àrea de Cultura, Coneixement, Creativitat i Innovació aquests vincles s'han fet més efectius i permetran, a més d'una millora en la coordinació, la generació de noves propostes.

Una de les iniciatives emblemàtiques d'aquest treball conjunt ha estat el projecte Creadors en Residència als instituts de Barcelona que es consolida, després del seu inici el curs 2009-2010. Es tracta d'un projecte organitzat per l'associació A Bao A Qu i l'Institut de Cultura de l'Ajuntament de Barcelona, amb la col·laboració del Consorci d'Educació de Barcelona i el MACBA, i que en l'edició 2010-2011 també ha rebut el suport del Consell Nacional de la Cultura i de les Arts (CoNCA). La proposta afavoreix el contacte entre creadors i estudiants de secundària i permet generar noves formes i contextos de creació. Els processos de creació i tota la informació sobre les residències i el projecte s'han pogut seguir a través de la xarxa. Durant el primer trimestre del 2012 es podrà veure a Fabra i Coats una exposició que recull els resultats del primer pla pilot del projecte (curs 2009-2010, en què es van desenvolupar tres residències en tres instituts de la ciutat), del segon pla pilot (curs 2010-2011, amb cinc residències en cinc instituts) i del desenvolupament de la tercera experiència, al llarg del curs 2011-2012, en què es duen a terme tres residències.

Altres programes destacats en aquest context són el que es fan als centres culturals i que s'incorporen al Programa d'Activitats Escolars (PAE). Museus, centres d'exposicions, auditoris o teatres proposen activitats adreçades als escolars tant per fomentar la creativitat com per apropar-los a la cultura que es fa a la ciutat. Un altre programa és el de Barcelona Ciència, que té per objectiu potenciar la cultura científica, emprenedora i artística als escolars.

També s'han treballat altres programes educatius de manera coordinada entre Biblioteques de Barcelona i la Biblioteca Artur Martorell, així com determinades accions que han permès acostar les biblioteques al públic escolar.

A un nivell més especialitzat, des de diferents museus s'han continuat impulsant cursos o programes de formació especialitzada.

Finalment, durant aquest any s'ha estat treballant també en l'estudi de la situació dels d'ensenyaments artístics de la ciutat, de cara a l'elaboració d'un futur pla que els reguli.

Comunicació i recursos

Comunicació amb la ciutadania

Des de l'òptica de la comunicació, aquest 2011 s'han seguit desenvolupant tot un conjunt d'estratègies enfocades a enfortir i millorar els canals de comunicació i aconseguir nous públics per a la cultura.

Pel que fa a l'oficina de venda d'entrades de La Virreina, Tiquet Rambles, s'han establert dos nous acords de col·laboració. D'una banda l'acord amb Ticketmaster, ha propiciat l'increment de l'oferta disponible d'espectacles musicals. D'altra banda, s'ha establert com un nou punt d'atenció i venda presencial cèntric del Mercat de les Flors i del Teatre Lliure. Aquestes incorporacions, afegides a les existents, milloren l'abast i la qualitat de la prestació d'aquest servei i signifiquen un pas endavant en la consecució de l'objectiu de posar a l'abast del públic un punt de venda únic on trobar tota l'oferta cultural de la ciutat.

Una altra línia de treball ha estat la recerca de complicitats amb els diferents agents culturals de la ciutat. En aquest sentit una de les iniciatives a destacar ha estat el Set de Cultura, una proposta que inclou descomptes especials, sortides exclusives i un seguit d'oportunitats culturals úniques en teatres, museus, espais emblemàtics, cinemes... i que ha tingut lloc del 29 de gener al 6 de febrer. Els resultats i la capacitat de créixer d'aquesta iniciativa han fet que Set de Cultura es converteixi en un programa estable amb caràcter anual.

Amb l'objectiu d'atreure nous públics per a la cultura, la promoció dels serveis i programes culturals s'ha dotat de nous recursos en l'àmbit de les noves tecnologies. El 2011 s'ha seguit treballant en la difusió de continguts i fons digitals culturals per a la ciutadania. En concret ja es poden consultar remotament els catàlegs de les biblioteques dels museus municipals dins els webs dels diferents museus, i de manera conjunta mitjançant el catàleg col·lectiu. D'altra banda, s'ha implantat la consulta en línia de les col·leccions d'alguns museus municipals i s'ha posat en marxa el Sistema d'Informació Geogràfic que possibilita la consulta georeferenciada de la informació arqueològica (jaciments i refugis) de Barcelona. Finalment s'ha donat suport a les xarxes i projectes de difusió de continguts en obert per Internet (videostreaming), com l'emissió en directe de la final de Break Dance del Festival Grec o les entrevistes en directe i xats a grups musicals durant La Mercè.

Pel que fa als webs de l'ICUB, el 2011 s'ha actualitzat el web Barcelona Cultura, amb nous formats gràfics, noves seccions i noves funcionalitats, i s'han posat en marxa els nous webs de la Virreina Centre de la Imatge, l'Arxiu Fotogràfic i Barcelona-Catalunya Film Commission.

També s'han posat en marxa nous serveis multimèdia com el BCN Visual, el BCN Mòbil i l'Activa't. Aquesta darrera aplicació, desenvolupada en col·laboració amb Time Out Barcelona, permet obtenir informació actualitzada i de manera immediata sobre el teixit associatiu de la ciutat relacionat amb el món de la cultura.

Pel que fa a la infraestructura interna s'ha dotat de connectivitat amb fibra òptica corporativa els equipaments de l'Illa Philips, La central del Circ i Fabra i Coats. També s'ha estat desplegant el projecte d'increment massiu de capacitat d'emmagatzematge en xarxa, s'han seguit estenent les

xarxes wi-fi als equipaments de l'ICUB (museus i Palau de la Virreina), i s'han desplegat diverses eines de gestió de públics als museus (comptatges, gestió de cues...). D'altra banda, el desplegament de l'eina col·laborativa de suport a grups de treball e-ICUB, ha tingut una molt bona acollida entre els usuaris. I el 2011 ha estat també l'any de la posada en funcionament de la nova Intranet de l'Institut de Cultura, amb continguts i estructura desenvolupats per un grup de treball en el que han participat representants de totes les direccions de l'ICUB.

Finalment, amb la finalitat de consolidar el finançament de l'Institut de Cultura de Barcelona, s'han establert contractes de patrocini i altres acords en matèria de publicitat amb catorze empreses provinents de diversos sectors. La seva participació ha estat destinada als principals programes culturals de l'ICUB com la Cavalcada de Reis, la Nit de Montjuïc, el Grec Festival de Barcelona o La Mercè.

Recursos per a la cultura

L'Institut de Cultura de Barcelona gestiona una bona part de la despesa total que l'Ajuntament de Barcelona dedica a cultura. Concretament, el pressupost del 2011 de l'Institut ha estat de 112 milions d'euros.

Pel que fa als ingressos, s'ha renovat el conveni anual per al finançament d'institucions culturals amb el Ministeri d'Economia i Hisenda i el Ministeri de Cultura, en el marc de la Carta municipal de Barcelona. També han estat importants les aportacions rebudes a través de la Fundació Barcelona Cultura (de la qual s'ha parlat més amunt), els acords en matèria de publicitat amb catorze empreses provinents de diversos sectors, així com els ingressos aconseguits a través de la venda d'entrades de museus i programes culturals, que han contribuït a l'increment global del pressupost.

Pel que fa a la despesa, prop d'un 44 % del pressupost de l'Institut de Cultura s'ha destinat als grans equipaments de la ciutat (museus, teatres i biblioteques en consorci amb l'Ajuntament) i al suport a les entitats a través dels programes de subvencions. La resta del pressupost s'ha destinat al funcionament bàsic i a les activitats dels programes i centres que depenen de l'Institut.

La despesa en inversió en infraestructures pròpies o consorciades ha permès durant el 2011 iniciar, continuar o finalitzar la millora i rehabilitació de diferents equipaments. Entre d'altres, i com ja s'ha explicat en aquest mateix capítol, cal destacar la inauguració del Museu Blau, de l'ampliació del Museu Picasso i de la reforma del Museu Frederic Marès; la inauguració de La Central del Circ, el Graner i La Seca; la finalització de les obres de remodelació de Fabra i Coats; la continuació de la construcció del nou edifici del Disseny HUB Barcelona, la remodelació del Born, Centre Cultural, i l'inici de les obres de reforma del Museu Etnològic de Barcelona.

Pel que fa a la gestió dels recursos, s'ha de ressaltar l'esforç que ha fet l'Institut de Cultura per adaptar-se a la Llei 15/2010 de mesures contra la morositat en les operacions comercials. L'aplicació de diverses mesures correctores en la gestió econòmica de l'Institut ha fet possible reduir el termini de pagament de factures. La mitjana de dies de pagament de les factures s'ha situat en 33 dies.

Finalment, també cal assenyalar la importància del capital humà que treballa directament en l'àmbit de la cultura sota el paraigua de l'actuació municipal. Tots aquests projectes són possibles gràcies a la implicació i a la feina diària d'unes 450 persones que treballen directament des de l'Institut de Cultura de Barcelona, i de més de 1.600 que ho fan des dels centres en consorci amb l'Ajuntament.

Relació amb el sector privat: la Fundació Barcelona Cultura

Bona part de les actuacions esmentades no haurien estat possibles sense l'aportació i la participació del sector privat. En aquest sentit, l'any 2011 ha continuat sent clau per a l'Institut de Cultura la vinculació a la Fundació Barcelona Cultura (FBC), el principal òrgan per a la promoció i projecció de la cultura barcelonina amb el suport del sector privat. L'objectiu de la FBC és la promoció de la cultura en totes les seves manifestacions, vetllant pel foment de la diversitat cultural, el suport a tota mena d'accions i d'iniciatives destinades a la conservació, exhibició i difusió del patrimoni cultural i artístic, i la projecció i divulgació internacional de la cultura catalana.

La Fundació Barcelona Cultura i l'Institut de Cultura de Barcelona han renovat el marc de col·laboració i participació establert en el conveni atès l'interès de la FBC de tenir un marc d'actuació en l'àmbit de l'activitat cultural pública, i de l'ICUB d'obtenir el suport de la iniciativa privada per ajudar al finançament de les activitats culturals que es promouen des d'aquest institut.

Des de la seva constitució, la FBC promou la creació dels cercles dels museus de la ciutat de Barcelona. Durant el 2011 l'activitat dels cercles dels museus s'ha centrat a impulsar la recerca, preservar béns culturals i difondre amb exposicions i activitats que han estat molt ben rebudes pel públic i els agents culturals de la ciutat.

Gràcies a la feina dels cercles dels museus i a l'impuls de la col·laboració amb el sector privat, enguany s'ha pogut comptar amb un suport molt important especialment per a dos grans museus: el Museu d'Història de Barcelona i el Museu Picasso. El Museu d'Història de Barcelona a través de la FBC ha mantingut el contracte de col·laboració empresarial amb Ediciones Primera Plana, i ha rebut donacions de les empreses Agbar, Abertis Infraestructuras i Gas Natural. Gràcies a aquestes aportacions el Museu d'Història de Barcelona ha pogut millorar la seva comunicació, ha programat l'exposició «La revolució de l'aigua a Barcelona. Aigua corrent i ciutat moderna (1867-1967)», que ha tingut més de 56.000 visitants, o ha pogut obrir la mostra «Murals sota la lupa. Les pintures de la capella de Sant Miquel» al Monestir de Pedralbes. També ha pogut ampliar el programa d'activitats i de recerca sobre la història de la nostra ciutat.

D'altra banda, d'aquest 2011 s'ha de subratllar l'acord entre Endesa i la FBC per patrocinar les exposicions temporals de caràcter internacional del Museu Picasso fins al 2013. L'alcalde de Barcelona, Xavier Trias, i el president d'Endesa, Borja Prado, han ratificat el conveni que converteix Endesa en el patrocinador principal de les tres exposicions previstes fins al 2013, una cada any. «Devorar París. Picasso 1900-1907» és la primera de les exposicions patrocinades per la companyia elèctrica i organitzada pel Van Gogh Museum d'Amsterdam i el mateix Museu Picasso.

El 2011 també ha estat el de la finalització del contracte de la Barcelona World Race, com a esdeveniment d'excel·lent interès públic fins al 30 de maig del 2011. Aquesta col·laboració s'ha considerat molt positiva perquè ha permès associar l'activitat cultural de la ciutat a un esdeveniment d'un àmbit sovint distant al de la cultura com és l'esport, amb l'objectiu comú de projectar Barcelona com a ciutat clau de la Mediterrània. Aquest acord ha comportat un patrocini de més de 2,2 milions d'euros per a l'activitat cultural de la ciutat que s'ha portat a terme des de l'ICUB amb programes com el Grec Festival de Barcelona o les festes de La Mercè. Entre les empreses que han donat suport a la FBC a través del programa World Race destaquen Unilever, Nestlé, Henkel, Air Miles España, Boehringer Ingelheim, Axa o Liberty Seguros.

A més dels patrocinis i donacions indicats anteriorment, s'han rebut les aportacions d'entitats com la Caixa d'Estalvis i Pensions de Barcelona "la Caixa" per al patrocini de La Mercè o la Fundació CatalunyaCaixa per a Barcelona Poesia.

Finalment, cal comentar que s'ha renovat l'acord establert entre la FBC i el programa PARTNERS de l'Institut de Governança i Direcció Pública d'ESADE que té l'objectiu de millorar els coneixements i la capacitat en el marc del desenvolupament i la gestió de la cooperació entre les institucions públiques, socials i privades per a una governança millor de la societat.

Consortis i fundacions

L'Ajuntament de Barcelona participa, a través de l'ICUB, en els consorcis i fundacions que gestionen les principals institucions culturals de la ciutat. La partida destinada als diferents consorcis i fundacions en els que l'Ajuntament participa en la seva direcció ha estat de 37.055.010 euros de transferències corrents i 4.922.234 euros de transferències de capital.

Biblioteques de Barcelona

El 1996 l'Institut de Cultura de Barcelona començà a treballar en l'elaboració del Pla de Biblioteques de la ciutat de Barcelona per al període 1998-2010. Amb aquest projecte la ciutat apostava per les biblioteques com a centres culturals de proximitat. El Pla es va posar en marxa el 1998, i el 2010, un cop assolits gairebé tots els objectius proposats que, en alguns casos, fins i tot es van superar, es va començar a treballar intensament per posar les bases de treball dels deu anys següents.

L'any 2011 s'ha iniciat amb la presentació del document *Biblioteques de Barcelona: 10 anys +. Nous reptes i noves oportunitats. Del Pla de Biblioteques de Barcelona del 1998 a les propostes del 2020* al Plenari de l'Ajuntament de Barcelona. El document estableix dotze àmbits de treball i les línies d'actuació que s'hauran d'anar desglossant fins al 2020 per poder fer front als reptes que els canvis en la societat i en els sistemes de transmissió del coneixement van proposant cada dia.

En aquest document es destaquen algunes de les funcions que la biblioteca del segle XXI ha de potenciar. Entre aquestes funcions cal destacar el paper de prescriptora de la lectura que ha de desenvolupar la biblioteca. En aquest sentit, Biblioteques de Barcelona ha inaugurat un bloc de recomanacions del fons de les biblioteques. Es tracta del *Bibarnabloc*, un bloc realitzat pels

treballadors de Biblioteques de Barcelona que, de manera voluntària, recomanen lectures (en el sentit ampli de la paraula, és a dir: llibres, audiovisuals, jocs...) que els semblen destacables, no necessàriament acabades d'arribar al mercat. El bloc ha tingut una molt bona acollida entre els usuaris, i ha rebut el premi al millor bloc corporatiu dels Premis Blocs Catalunya del 2011.

El *Bibarnabloc*, que recull els comentaris dels usuaris i ofereix petits premis vinculats a l'activitat cultural de la ciutat (entrades per a espectacles i museus, llibres, etc.), també és un exemple de la feina encetada per Biblioteques de Barcelona per ser present a les xarxes socials més populars, com ara Facebook i Twitter. En aquest sentit, el conjunt de pàgines de Facebook de Biblioteques de Barcelona té prop de 20.000 seguidors, amb més de 3 milions de visualitzacions. Pel que fa a Twitter, el compte de Biblioteques de Barcelona és seguit ja per gairebé 3.000 usuaris d'aquesta xarxa. Aquests canals serveixen a Biblioteques de Barcelona per informar sobre les activitats culturals i els serveis que ofereixen les biblioteques de la ciutat, i alhora són una via d'intercanvi amb els usuaris, que comenten o consulten sobre els serveis.

El conjunt de webs de Biblioteques de Barcelona (una de general més 37 corresponents a cadascuna de les biblioteques) també ha tingut un alt nombre de visites: s'ha acostat als 3 milions.

Intervencions del 2011

Dins la lògica de creixement i aplicació de la legislació vigent, la xarxa de la ciutat s'ha ampliat amb un nou equipament de proximitat, amb el qual s'arriba a les 37 biblioteques públiques, i els dos equipaments més petits de la xarxa s'han traslladat a noves seus. A més, s'ha treballat en nous projectes que es concretaran els propers anys.

El 3 d'octubre s'ha inaugurat la Biblioteca Vallcarca i els Penitents – M. Antonieta Cot, la nova biblioteca de proximitat del districte de Gràcia, que està situada en un edifici de nova planta de més de 1.200 metres quadrats, al passeig de la Vall d'Hebron.

El nom de la biblioteca és un homenatge a M. Antonieta Cot i Miralpeix, una bibliotecària defensora de les biblioteques populars de la República.

La biblioteca disposa d'espai multimèdia i del servei Internet i +, i d'una sala d'actes, accessible també des del carrer per donar servei al barri. Té dos fons especials: un, dedicat al jazz i el blues, i l'altre, a la vida sana i els hàbits saludables. És la tercera biblioteca del districte de Gràcia.

El 9 de maig ha obert les portes la Biblioteca Esquerra de l'Eixample – Agustí Centelles, una biblioteca de proximitat que ocupa més de 3.000 metres quadrats, situada al carrer Urgell, dins un edifici que conté altres equipaments culturals i educatius del barri.

El nom de la biblioteca homenatja la figura del fotògraf Agustí Centelles, un dels pioners del fotoperiodisme modern a Europa.

Aquesta biblioteca suposa el trasllat de l'antiga biblioteca Lola Anglada, que ocupava un espai de poc més de 250 metres quadrats. El trasllat i l'ampliació han permès dotar aquesta zona de Barcelona de serveis que l'antiga biblioteca no podia oferir, com ara l'espai multimèdia i nombrosos punts d'accés a internet, diverses sales polivalents o una sala d'actes per realitzar-hi una bona oferta d'activitats culturals i de foment de la lectura. La nova biblioteca té un fons

documental molt més extens que l'anterior, una part del qual s'ha especialitzat en fotografia, d'acord amb la figura que li dona nom.

El 9 de desembre ha iniciat l'activitat la Biblioteca Vilapicina i la Torre Llobeta, una biblioteca de proximitat situada en una illa d'equipaments socioculturals, sanitaris i esportius que ocupen el solar de les antigues cotxeres de Borbó, a la part més meridional del districte de Nou Barris.

Es tracta d'un equipament de 1.400 metres quadrats que substitueix l'antiga biblioteca Torre Llobeta, que no arribava als 200 metres quadrats. També en aquest cas l'ampliació ha permès posar en marxa serveis que l'antiga biblioteca no podia oferir, com ara l'espai multimèdia i nombrosos punts d'accés a internet, o una sala d'actes per a activitats culturals i de foment de la lectura, a més d'un fons documental més extens, amb un centre d'interès al voltant de les masies i els horts urbans.

El 2011 ha estat, doncs, una mostra de l'excel·lent acollida que han tingut les biblioteques per part dels barcelonins, els quals, per sisè any consecutiu, han valorat les biblioteques públiques com el millor servei municipal. Aquest 2011 s'ha superat per primera vegada el lílndar del 50 % de la població que disposa del carnet de Biblioteques de Barcelona. Exactament el 52 % de la població o, el que és el mateix, 837.392 persones, gaudeix d'aquest carnet que, a més de permetre accedir a tots els serveis que presten aquests equipaments, ofereix avantatges i descomptes en més d'un centenar d'ofertes culturals de la ciutat.

Comissió de Lectura Pública de Barcelona

Pel que fa a la Comissió de Lectura Pública, l'espai de participació municipal relacionat amb la lectura pública promogut pel Consorci de Biblioteques de Barcelona, aquest 2011 s'ha ampliat el nombre de membres que formen part de la mateixa Comissió, segons el que preveuen les seves normes reguladores. A la reunió plenària s'han presentat les noves incorporacions, el document *Biblioteques de Barcelona 10 anys +. Nous reptes, noves oportunitats. Del Pla de Biblioteques de Barcelona del 1998 a les propostes del 2020* i el projecte arquitectònic de la Biblioteca Central Urbana de Barcelona.

Biblioteca Central Urbana

El 2011 s'ha realitzat el Projecte bàsic de la futura Biblioteca Central Urbana de Barcelona, la biblioteca pública de l'Estat a Barcelona. L'arquitecte barceloní Josep M. Miró, de l'equip Nitidius Arquitectes, serà l'encarregat de tirar endavant el projecte arquitectònic de la biblioteca.

Centre per a la Normalització lingüística

El Centre de Normalització Lingüística (CNL) de Barcelona disposa d'una oferta general de cursos de català de tots els nivells i també de cursos adaptats a les necessitats de col·lectius específics.

Durant el 2011 el CNL de Barcelona ha registrat 35.231 inscripcions als cursos de català, un 11,8 % menys que l'any anterior. Aquestes xifres són un reflex de la disminució de persones al cens de població estrangera a la ciutat de Barcelona, que ha afectat especialment els cursos d'acolliment lingüístic de nivell bàsic. No obstant això, les inscripcions als cursos de nivell elemental s'han

incrementat un 2 % (3.081 inscripcions) i les de nivell intermedi (4.215 persones inscrites) s'han mantingut.

En els darrers anys el CNL de Barcelona ha potenciat l'oferta dels cursos d'acolliment lingüístic (nivells inicials i bàsics) i, especialment, ha buscat els col·lectius de població que tenen més dificultats per apropar-se als cursos de català, com ara els col·lectius d'origen xinès o pakistanès: enguany 425 xinesos i 718 pakistanesos han estudiat català als diversos centres del CNL de Barcelona.

Tot i la disminució de la població estrangera en el cens de la ciutat i també en els censos de les entitats que configuren el teixit associatiu de Barcelona, un total de 4.826 alumnes s'han inscrit als cursos organitzats des de la mateixa estructura d'entitats i associacions, un 21 % menys respecte al 2010. La implicació de les entitats és clau en el procés d'aprenentatge de les persones nouvingudes.

Pel que fa a les dades de seguiment dels cursos, en els nivells d'acolliment lingüístic ha augmentat considerablement el nombre de persones que acaben el curs: el 71,7 %, davant el 59 % que l'acabava el 2006. De tots els alumnes que acaben el curs, el 90,5 % assoleix el nivell.

Del total d'inscripcions del 2011, el 69 % corresponen a persones d'origen estranger, 3 punts menys que l'any anterior, la qual cosa respon de nou a l'actual situació demogràfica de la ciutat. Una dada significativa en aquest sentit és que als cursos de suficiència (nivell C) s'ha doblat el percentatge d'inscripcions de persones d'origen estranger respecte a les del 2007. El 2011, les persones nouvingudes han representat el 18,4 % de la inscripció, el 2010 van representar dos punts menys i el 2007 van ser exactament la meitat: el 9,2 %.

Finalment, cal indicar que s'ha mantingut l'impuls al programa de Voluntariat per la llengua. Amb aquest programa es fomenten trobades entre alumnes que estan aprenent català i persones que ja el coneixen perquè parlin entre ells, amb l'objectiu d'afavorir la fluïdesa oral i estimular l'ús del català en entorns informals fora de l'aula. L'any 2011 des del CNL de Barcelona s'han constituït 1.997 parelles lingüístiques a la ciutat, només un 1,3 % menys que el 2010.

Tota l'activitat del Centre de Normalització Lingüística de Barcelona i els resultats que se n'obtenen corroboren, d'una banda, la tasca decidida de les administracions per apropar la llengua catalana a les persones nouvingudes i, de l'altra, l'esforç d'aquestes persones per incorporar la llengua catalana als seus hàbits lingüístics, que és una mostra més de les seves ganes d'apropament a la comunitat autòctona.

Museu d'Art Contemporani de Barcelona. MACBA

El Museu d'Art Contemporani de Barcelona (MACBA) és un referent de la creació artística dels últims cinquanta anys en els àmbits local, estatal i internacional i s'ha convertit en una plataforma d'investigació, difusió i experimentació entorn de l'art i la cultura contemporanis.

Al llarg del 2011, el MACBA ha incrementat de forma exponencial el seu patrimoni amb la incorporació de conjunts artístics cabdals, d'una banda, i la signatura de convenis amb diferents institucions, de l'altra. Pel que fa al primer punt, ha agregat l'Arxiu Xavier Miserachs, format per 80.000 imatges fotogràfiques; l'extraordinari fons del col·lectiu Art & Language, del col·leccionista

Philippe Méaille, amb 800 obres, manuscrits, revistes i llibres, i el dipòsit a càrrec del col·leccionista Harold Berg, de gairebé 50 fotografies de Gordon Matta-Clark que documenten els seus *building cuts* (extraccions efímeres en edificis). De forma paral·lela, ha signat amb el Col·legi d'Arquitectes de Catalunya (COAC) un conveni de col·laboració per estimular la recerca en el camp de l'art i l'arquitectura i compartir els seus conjunts patrimonials. De maig a octubre ha presentat «Museu de les narratives paral·leles», la primera exposició de La Internacional, una plataforma transnacional formada per cinc museus i arxius europeus: el MACBA, la Moderna Galerija (Ljubljana), la Július Koller Society (Bratislava), el Van Abbemuseum (Eindhoven) i el Museum van Hedendaagse Kunst (Anvers).

També cal destacar els primers fruits de l'acord de col·laboració entre la Fundació MACBA i la Fundació "la Caixa" per unir les seves col·leccions, i formar així un fons d'art contemporani de 5.500 obres que el converteixen en un dels més destacats d'Europa. Sota el títol «Volum!», el MACBA ha presentat la primera de les exposicions organitzades amb el fons comú, que reuneix 350 obres de 75 artistes que permeten llegir, en el pas del segle xx al xxi, la consolidació del so i de la veu com a materials principals de la producció artística. En el marc d'aquesta mostra, s'han ofert dos projectes específics de la Col·lecció MACBA: la videoinstal·lació *Between the Frames: The Forum*, de Muntadas, en què l'autor dóna una visió del sistema artístic dels anys vuitanta, i el projecte cinematogràfic *1395 Days without Red*, dels artistes Šejla Kamerić i Anri Sala, coproduït per Artangel (Londres), la Fundació MACBA i vuit institucions d'arreu el món. La segona de les exposicions, «La persistència de la geometria», comissariada per la Fundació "la Caixa", s'ha mostrat a CaixaForum Madrid.

També cal esmentar les altres exposicions que s'han pogut veure al MACBA al llarg de l'any: «Esteu a punt per a la televisió?», «The Otolith Group», «Modern i present. Canvi de segle a la Col·lecció MACBA» i «En el laberint. Àngels Ribé, 1969-1984», així com els projectes específics per a la Capella MACBA de Pep Duran i Natasha Sadr Haghighian.

Amb l'objectiu d'estimular la creació artística contemporània, enguany el MACBA ha instaurat, en aquest cas amb el mecenes holandès Han Nefkens, el premi Fundació Han Nefkens MACBA d'art contemporani, dotat amb 50.000 euros i dirigit a artistes no consagrats però amb una trajectòria prometedora.

Museu Nacional d'Art de Catalunya. MNAC

El Museu Nacional d'Art de Catalunya (MNAC) està situat al Palau Nacional de Montjuïc, un edifici construït per a l'Exposició Internacional de Barcelona del 1929. El museu custodia, estudia i exhibeix les valuoses col·leccions des de l'art romànic fins a les avantguardes del segle xx (a més del Gabinet Numismàtic de Catalunya i la Biblioteca d'Art), i ofereix un viatge a través de mil anys d'art català, contextualitzat en relació amb l'art espanyol i europeu.

L'any 2011 s'ha reobert la Col·lecció d'Art Romànic després d'una remodelació que ha permès incorporar millores importants en les instal·lacions, especialment en la il·luminació de les obres, els sistemes de conservació preventiva, el manteniment i l'eficiència energètica.

El programa d'exposicions temporals ha inclòs les mostres següents: «Realisme(s). L'empremta de Courbet», que reuneix 80 obres (entre pintures, dibuixos, fotografies i gravats) que permeten apropar-se al moviment realista; «Torres-García a les seves cruïlles», amb més de 80 obres,

principalment dibuixos, de la col·lecció Alejandra, Aurelio i Claudio Torres, així com pintures i construccions en fusta, i «La maleta mexicana. El redescobriment dels negatius de la Guerra Civil espanyola de Capa, “Chim” i Taro» que, en coproducció amb l’International Center of Photography de Nova York, ha presentat per primera vegada a Espanya aquestes fotografies realitzades per Robert Capa, Gerda Taro i David Seymour, de la Guerra Civil espanyola. De febrer a maig, una part de les obres de la Col·lecció d’Art Romànic del MNAC s’han presentat per primer cop a Madrid, a la seu de la Fundación Mapfre, en l’exposició «El esplendor del románico, obras maestras del Museo Nacional d’Art de Catalunya». La mostra ha anat acompanyada de diverses activitats i ha rebut al voltant de 95.000 visitants.

L’activitat pública del MNAC s’ha complementat amb diversos cursos, conferències i seminaris especialitzats, entre els quals cal subratllar els cicles de conferències *Mirades al(s) realisme(s)*, *Diàlegs a la cúpula* i *Mirades al romànic*.

En la vessant educativa, s’han desenvolupat tant activitats escolars —com les visites taller «Dances de fades i follets» i «Històries en relleu»— com activitats familiars, algunes al voltant de les exposicions, a l’Espai educArt, com ara «Ets una joia!», «Fem realismes!» i «Una mà de contes del MNAC», entre d’altres, i d’altres de no conduïdes, com «Apropa’t al realisme» i «Els enigmes del MNAC».

Aquesta àmplia oferta d’activitats s’ha completat amb nits i jornades de portes obertes que han atret gran quantitat de públic.

D’altra banda, cal destacar la intensa tasca desenvolupada en l’àmbit de la restauració i la conservació preventiva, tant de peces del MNAC com d’obres d’art d’altres museus i institucions de Catalunya. A més de rellevants dipòsits i llegats, també cal mencionar les importants adquisicions d’enguany: pel que fa a compra d’obra d’art cal ressaltar, entre d’altres, la de l’obra *El barret nou*, de Feliu Elias; la de 550 fotografies de diferents artistes —entre els quals trobem Agustí Centelles, Josep Masana, Antoni Arissa i Francesc Català Roca—, i la de diverses peces numismàtiques, com ara quatre medalles de Napoleó I, un òbol de Roses del segle III aC i un escut d’or de Sardenya.

Entre les publicacions editades pel MNAC el 2011 cal assenyalar els catàlegs de les exposicions temporals, i altres publicacions, com *El gòtic a les col·leccions del MNAC* o *El Palau Nacional, seu del MNAC*, entre d’altres.

Finalment, cal indicar que el MNAC, amb l’assessorament de la Federació de Persones Sordes de Catalunya, ha posat en marxa un servei gratuït de signoguies que fa més accessibles 35 de les obres mestres de les seves col·leccions a través de comentaris en la llengua de signes en català, castellà i internacional. Durant el 2011, un total de 65 usuaris s’han beneficiat d’aquest servei.

Centre de Cultura Contemporània de Barcelona. CCCB

El Centre de Cultura Contemporània de Barcelona (CCCB) organitza i produeix exposicions, debats, festivals, concerts, programa cicles de cinema, cursos, conferències, fomenta la creació a partir de les noves tecnologies i llenguatges, impulsa la investigació artística en àmbits com el multimèdia, potencia la recerca en el format expositiu, exporta les seves produccions a altres centres culturals,

museus i entitats d'àmbit nacional i internacional, alhora que genera debat, pensament i reflexió al voltant de la ciutat i l'espai públic i també sobre els temes que vertebraven l'actualitat. Després de més de quinze anys de programació continuada, el CCCB s'ha consolidat com un pol d'atracció cultural i creativa per a la ciutat de Barcelona, per al conjunt de Catalunya, d'Espanya i a escala internacional.

L'any 2011 ha vingut marcat per la finalització de les obres de remodelació de l'antic teatre de la Casa de la Caritat i la inauguració del Teatre CCCB, un edifici annex que incorpora dues sales i espais de suport. Amb aquesta ampliació, el CCCB pot presentar en millors condicions algunes de les seves propostes, consolidades o noves, que requerien més espai d'aforament o unes condicions escèniques que fins ara no s'havien pogut oferir.

Pel que fa al programa d'exposicions, aquest 2011 el CCCB ha recuperat la línia de les exposicions sobre una ciutat i els seus escriptors amb «La Trieste de Magris»: per primera vegada ha estat un escriptor viu, Claudio Magris, qui ha participat personalment en la conceptualització de la mostra. L'exposició amb més èxit de públic durant el 2011 ha estat «Brangulí. Barcelona 1909-1945», una producció de Fundació Telefónica i el CCCB, en col·laboració amb l'Arxiu Nacional de Catalunya, que ha presentat un recull de 300 imatges d'aquest fotògraf que va retratar la ciutat i la societat de principis del segle xx. Dues exposicions de fotografia d'autor han complementat aquesta mostra: «Desapareguts», de Gervasio Sánchez, presentada simultàniament a Madrid i a Lleó, i la instal·lació de Francesc Torres «Memòria fragmentada. 11-S NY. Artefactes a l'hangar 17», presentada també a Nova York, Londres i Madrid. Finalment, «Totes les cartes. Correspondències fílmiques» ha mostrat les correspondències fílmiques entre diversos duets de cineastes; aquesta exposició ha rebut el Premi Ciutat de Barcelona 2011 d'audiovisuals.

Festivals de diferents disciplines i formats han estat presents durant tot l'any al CCCB. Cal destacar les col·laboracions amb els festivals Grec i Món Llibre, promoguts per l'Institut de Cultura, i amb el Festival de Flamenco Ciutat Vella, Festival Àsia, Sónar i SónarKids, Hipnotik Festival, Gandules, OVNI, L'Alternativa, Zeppelin, Emergència!, The Influencers i Drap'Art, entre d'altres. El festival estrella de l'any, i que ha inaugurat el Teatre CCCB, ha estat Kosmopolis, la festa de la literatura amplificada.

En el camp de la reflexió, s'han organitzat diversos debats i conferències de temes d'actualitat com ara la cultura i la vida, l'impacte de la biotecnologia, la transformació de la intimitat, la religió i l'esfera pública, la contrareforma cultural, els 10 anys de l'11-S o un debat sobre justícia, democràcia i estat de dret es va organitzar amb el Consejo General del Poder Judicial i el Departament de Justícia de la Generalitat de Catalunya. D'entre tots els debats cal destacar *Crisi*, amb 9 ponents i una gran afluència de públic en totes les seves conferències.

El CCCB LAB ha desenvolupat la plataforma virtual de l'exposició «Pantalla global», un reeixit exemple de participació en línia del públic abans i durant l'exposició i les seves itineràncies. Les sessions de l'I+C+i han tractat diferents temes relacionats amb les noves tecnologies, com l'educació expandida, el 2.0, la interacció i la cocreació, les humanitats digitals o la propietat intel·lectual en el món digital, entre d'altres.

En el camp del cinema, el CCCB ha ofert una nova temporada de l'Xcèntric —el festival de cinema experimental, documental i d'assaig que programa el CCCB de manera estable—, sessions de Fora

de Programa —la programació audiovisual estable no prevista— i de Fila Zelo —el cinema més interessant i divers del nostre país amb un col·loqui amb els creadors—, amb la Fundació Escac, ha organitzat, juntament amb l'Animac Lleida, la mostra internacional de cinema d'animació de Catalunya, Animac, i ha participat a través de l'Anella Cultural al festival de realitzadors de videoclips, Zoomvi.

El 2011 ha estat el darrer any sota la direcció de Josep Ramoneda, director del CCCB des de la seva creació. En reconeixement al seu treball, i molt especialment per la projecció internacional de la ciutat en l'àmbit del pensament, la cultura, l'urbanisme i les arts impulsada des del CCCB, Ramoneda ha rebut el Premi Ciutat de Barcelona de projecció internacional de la ciutat de Barcelona.

Fundació Joan Miró

En el transcurs del 2011 les activitats de la Fundació Miró s'han continuat articulant a partir de dos eixos fonamentals: les relacionades amb Joan Miró i les que afavoreixen el coneixement i la difusió d'artistes contemporanis.

Pel que fa al primer apartat, el més destacat d'enguany ha estat, sens dubte, l'exposició temporal «Joan Miró. L'escala de l'evasió», una de les exposicions més importants de l'obra de Miró que s'han vist a Europa en els últims vint anys. La mostra aplega més de 150 obres de l'artista provinents de col·leccions públiques i privades d'arreu del món, i presenta pintures tan significatives com *La masia* (1921-1922), la seqüència *Cap de pagès català* (1924-1925), *Natura morta del sabatot* (1937), la sèrie de les *Constel·lacions* (1940-1941) o el tríptic *Blau I, II, III* (1961). L'exposició l'han patrocinat la Generalitat de Catalunya, l'Ajuntament de Barcelona i la Fundació BBVA i l'han organitzat conjuntament la Tate Modern de Londres i la Fundació Joan Miró. A l'entorn d'aquesta mostra s'han programat tota una sèrie d'activitats.

Pel que fa a la difusió d'artistes del segle xx i xxi, al llarg del 2011 la Fundació ha proposat les exposicions següents: «Let Us Face the Future. Art britànic 1945-1968», una mostra que inclou 88 obres d'artistes britànics, i que han visitat més de 45.000 persones; «Genius Loci», una exposició singular sobre la creació musical a Barcelona dels darrers anys que, per la innovació i pel ressò mediàtic que ha causat, ha rebut més de 122.000 visitants, i «You are not alone», en col·laboració amb la Fundació ArtAids, en què 14 artistes contemporanis d'arreu contribueixen a la lluita contra l'estigmatització que, encara avui, pateixen els malalts de sida. A l'Espai 13 s'han desenvolupat els cicles «So implícit», amb els artistes Marcus Coates, Esther Mañas i Arash Moori, Michael Sailstorfer, Su-Mei-Tse i Joao Onofre, i «The End Is Where We Start From», amb obra de cinc artistes residents a Barcelona: Mireia Saladrígues, Daniela Ortiz, Mariona Moncunill, Alex Reynolds i Mireia Sallarès.

Fundació Antoni Tàpies

La Fundació Antoni Tàpies va ser creada l'any 1984 per l'artista Antoni Tàpies amb l'objectiu de promoure l'estudi i el coneixement de l'art modern i contemporani.

Durant el 2011, la Fundació Antoni Tàpies ha presentat diverses relectures de l'obra de l'artista pertanyent al fons de la col·lecció: tres exposicions amb el títol genèric «Antoni Tàpies».

Col·lecció», mostres que estableixen sempre un punt de diàleg amb les altres exposicions temporals que la Fundació presenta al llarg de l'any. D'entre les exposicions temporals del 2011 cal destacar «Ibon Aranberri. Organigrama», «Pere Noguera. Històries d'arxiu» i «En el primer cercle. Un projecte d'Imogen Stidworthy».

L'exposició d'Ibon Aranberri s'ha plantejat com una revisió dels projectes principals que ha dut a terme aquest artista els darrers dotze anys; ha estat la primera vegada que Aranberri ha exposat la seva producció sota la forma d'una única totalitat. «Pere Noguera. Històries d'arxiu» ha mostrat la dimensió conceptual dels processos reproductius de la imatge fotogràfica a partir d'arxius anònims, amateurs o professionals trobats a la dècada del 1970. Noguera és un dels artistes que més ha aprofundit en la dimensió conceptual del procés fotogràfic a l'Estat espanyol. Finalment, la Fundació ha presentat «En el primer cercle. Un projecte d'Imogen Stidworthy», exposició que explora la trobada, l'embolic i la transferència de significats entre llenguatges, i les idees d'opacitat i de resistència relacional, a través de les obres de més d'una vintena d'artistes.

Aquest programa d'exposicions s'ha complementat amb una oferta d'activitats àmplia i multidisciplinària adreçada a diferents públics. En sintonia amb la programació anual, el servei educatiu de la Fundació ha continuat fent difusió a través d'activitats (visites comentades, tertúlies, itineraris urbans, tallers...) del pensament i l'obra d'Antoni Tàpies, dels continguts de les exposicions temporals i del valor patrimonial i la història de l'edifici de Lluís Domènech i Montaner, actual seu de la Fundació i antiga editorial Montaner i Simon.

A més d'aquestes activitats educatives més *convencionals*, l'equip de la Fundació Antoni Tàpies ha explorat relacions formatives i participatives amb diversos grups de diferent format i nivell educatiu amb el projecte «Prototips en codi obert», una xarxa de treball que es desenvolupa en el marc de la plataforma Xarxa d'Arts Combinatòries de la Fundació, i amb què s'implica diferents grups, organitzacions i centres d'educació per realitzar projectes d'investigació i intervenció a l'entorn de les pràctiques culturals i artístiques contemporànies. Hi han participat l'associació Candel'Hart, l'Escola d'Art i Superior de Disseny Deia, els grups de Crítica de la Representació i de Visualitats Contemporànies (Facultat de Belles Arts de la Universitat de Barcelona), la Xarxa d'Arts Combinatòries i membres de l'equip impulsor del projecte.

Amb el pensament de Tàpies com a base i com a eix, la Fundació considera la creació no només com una activitat dedicada a la producció d'objectes estètics, sinó sobretot com una tasca multidisciplinària en relació amb altres aspectes de la cultura i altres formes d'expressió artística: música, dansa, performance... Des d'aquest punt de vista, al llarg del 2011 la Fundació ha presentat diverses activitats de diferents disciplines. D'una banda, activitats que s'inscriuen en el programa de dansa *Focus Quebec: Daniel Léveillé Danse i Dave St-Pierre*: Erin Manning ha dut a terme el taller «Pensament coreogràfic» i la conferència «Dansa de l'atenció», i la companyia Daniel Léveillé Danse ha muntat un espectacle de dansa. En l'àmbit musical, i amb la col·laboració del grup instrumental bcn216 i el Grec Festival de Barcelona, Carlos Gómez ha dut a terme la conferència taller «Les eines de la música concreta» i bcn216 ha interpretat el concert *Variations pour une porte et un soupir*, de Pierre Henry, i un concert de música electrònica d'Edgard Varèse. Finalment, pel que fa a literatura i pensament, la Fundació Antoni Tàpies ha presentat una sèrie d'activitats al voltant dels conceptes d'arxiu i memòria, d'entre les quals destaquen la conferència «Pensar el passat, recordar el present. Història, oblit i les promeses de la memòria digital», de

Fernando Estevez González, i la presentació del llibre de l'artista de Pere Noguera *Portrait-Robot*, de la mà de Carles Guerra, director de La Virreina Centre de la Imatge.

Museu Marítim de Barcelona. MMB

El Museu Marítim de Barcelona és un centre dedicat a la conservació, estudi i difusió de la cultura marítima del nostre país des del punt de vista de la relació entre l'home i el mar. És una institució amb més de vuitanta anys d'història i és dels pocs museus en què el contingut (patrimoni marítim) i el continent (construcció naval) van lligats pel mateix discurs temàtic. Es troba ubicat a l'edifici de les Drassanes Reials de Barcelona, un dels edificis d'art gòtic civil més important i més ben conservat del món, amb més de set-cents anys d'història. El 2006, el Museu Marítim de Barcelona va ser declarat Museu d'Interès Nacional.

Actualment, l'edifici i l'exposició de la col·lecció del MMB es troben en procés de renovació. D'una banda, s'estan duent a terme obres de restauració i millora de l'edifici. De l'altra, s'està treballant en la renovació de la museografia.

Per aquesta raó el programa desenvolupat al llarg del 2011 s'ha centrat a executar les últimes fases de rehabilitació i restauració de les Drassanes Reials de Barcelona, treball fet amb un doble objectiu: recuperar, en la seva globalitat, un dels edificis històrics i patrimonials més significatius de Barcelona, i tenir en condicions el continent per poder-hi construir el nou Museu Marítim de Barcelona. Amb aquest objectiu, al llarg del 2011 s'ha finalitzat la nova coberta de les naus 1, 2 i 3, denominades *de llevant*, i s'ha acabat així amb els treballs de coberta de totes les Drassanes.

S'ha continuat amb les intervencions arqueològiques a l'edifici, i cal destacar les troballes que s'han fet dels elements relacionats amb l'evolució constructiva de l'edifici: s'ha pogut constatar, amb molta seguretat, que la part central de les Drassanes, és a dir, les grans naus, va ser construïda al llarg del segle XVI, i que conserva restes que corresponen a les fases dels segles XIV-XV i a la fase fundacional, del XIII. Pel que fa a les intervencions arquitectòniques, s'han iniciat les de la Casa del Governador i del Portal de la Pau, i han finalitzat les dels contraforts de l'avinguda de les Drassanes.

El juliol s'ha entregat el projecte executiu museogràfic. El més remarcable d'aquest projecte és el desplaçament de la porta principal del museu a l'avinguda Josep Carner, que donarà lloc a un nou vestíbul. Aquest projecte preveu que en la nova exposició de la col·lecció del museu, la cultura i la història marítima segueixin sent la base de tots els continguts, i incorpora especialment la perspectiva de l'home i de la seva relació amb el mar, en totes les seves manifestacions. També incorpora elements que afavoreixin el diàleg interactiu, l'experiència vivencial i el coneixement transversal de la cultura i la història marítima a partir d'altres disciplines, com ara la música, la cuina, etc. L'exposició estarà formada per espais expositius diferenciats i independents, encara que interrelacionats, en què es desenvoluparan tots els continguts expositius i discursius del museu i que tractaran temes diversos.

En l'àmbit divulgatiu, s'han fet 9 exposicions temporals en els diferents espais del museu, de les quals destaquen «1911. Sobrevisca a la tempesta», «Vida aquàtica», «Vells vaixells, noves onades» i «Veus de la Mediterrània», entre d'altres. Pel que fa a la difusió, cal esmentar la gravació d'un capítol del programa *Sota terra* de TV3.

Cal destacar que el 2011, malgrat totes aquestes intervencions i que tan sols ha estat obert un 20 % de l'espai expositiu, 122.927 persones han visitat el Museu Marítim de Barcelona. A més, el MMB ha continuat amb les seves activitats normals i ha pogut seguir col·laborant en diversos projectes i programes amb altres institucions i entitats, amb les quals ha signat 43 convenis de col·laboració.

Mercat de les Flors. Dansa i Arts del Moviment

L'actuació del Mercat de les Flors durant l'any 2011 s'ha fonamentat en la seva naturalesa com a casa de dansa, que entén el fet artístic i cultural com a eix vertebral d'estratègies vinculades a la creativitat en dansa i arts del moviment, a l'exhibició de qualitat i risc, al treball amb els públics i la incentivació de la seva participació i interacció, a la generació de coneixement sobre aquests àmbits temàtics, i tot sota criteris d'eficiència i sostenibilitat.

La programació artística del Mercat de les Flors ha ofert, d'una banda, coproduccions artístiques corresponents a treballs de companyies internacionals, com Akram Khan Company / Sidi Larbi Cherkaoui / Damien Jalet, Hofesh Shechter Company, Protein Dance, Lemi Ponifasio / Mau i Sydney Dance Company. Cal afegir-hi tres espectacles de Perrine Valli, Kaori Ito i Fearghus ó Conchúir, presentats dins del programa Modul-dance, liderat pel Mercat i compartit amb 22 cases de dansa de tot Europa, un projecte per donar suport a artistes a partir del seguiment i assessorament en el procés creatiu, de la residència per crear, de la producció i de la difusió.

El Mercat també ha programat espectacles coproduïts amb companyies estatals, com en el cas de loscorderos.sc, Societat Doctor Alonso, La Veronal, Daniel Abreu, Aracaladanza, Muriel Romero / Pablo Palacio, Bambalina Teatre Practicable, Circ Teatre Modern i Ateneu Popular de Nou Barris. Altres companyies rellevants que han pres part en la temporada artística han estat la Tanztheater Wuppertal Pina Bausch, Compagnie Accrorap / Kader Attou, Camille Boitel, Raimund Hogue, Daniel Léveillé Danse, Dave St-Pierre, Compañía Nómada Danza-Teatro, Vuyani Dance Theatre i La Intrusa Danza / Virginia García / Damián Muñoz.

La temporada ha aollit, d'altra banda, programacions i festivals vinculats a les arts del moviment, com el festival IDN Imatge, Dansa i Nous Mitjans (en coproducció amb l'associació per a la creació NU2's), LP (La Porta), Flamenc Empíric (dins del Festival de Flamenco Ciutat Vella, organitzat pel Taller de Músics), la Fura dels Baus, el Grec Festival de Barcelona, la segona edició de Dansalona i el Festival Barcelona en Butoh.

El treball amb els públics ha esdevingut un dels eixos fonamentals de l'estratègia del Mercat. De fet, el primer espectacle de la temporada 2011-2012 ha estat un treball comunitari, dirigit per Luca Silvestrini i la seva companyia Protein Dance, que ha comptat amb la participació de més de 400 persones en els tallers i 125 ciutadans amb ganes de ballar al Mercat i disposats a embarcar-se en una aventura amateur però d'exigència professional. El resultat ha estat, a més de tota una declaració d'intencions, un èxit de públic ratificat per la menció en l'apartat de dansa en els Premis Ciutat de Barcelona. La programació d'activitats per als públics ha inclòs un ampli programa: el cicle «Dan Dan Dansa», l'eina la «Maleta didàctica», un curs de formació de professorat, l'activitat per a instituts «Ballem una pel·li», la mostra Tot Dansa, un taller per a joves impartit per Gelabert Azzopardi, el programa per a espectadors «Mitja hora abans» (sessions de contextualització prèvies als espectacles) i el programa «Mitja horeta abans» (les mateixes

sessions però adaptades a públic infantil i familiar) o «La dansa no fa por» (que ha tingut lloc en algunes biblioteques municipals). Si al públic de les representacions hi sumem els assistents al conjunt de les activitats del Mercat de la Flors, el total d'usuaris de l'equipament el 2011 és de prop de 53.000 persones.

Enguany el Mercat de les Flors ha continuat generant coneixement al voltant de la dansa i les arts del moviment a partir del Centre de Documentació (amb un arxiu audiovisual de prop de 3.000 registres audiovisuals de tot tipus de dansa) i tot un seguit d'actuacions: la revista gratuïta *Reflexions entorn de la dansa*, la col·lecció editorial de dansa i pensament «Cos de Lletra», la col·lecció de DVD educatius i la producció de retrats coreogràfics.

Pel que fa a les instal·lacions, un dels fets més destacats del 2011 ha estat l'encàrrec que ha fet l'ICUB al Mercat de les Flors de la gestió del Graner, un dels equipaments inclosos en el projecte de Fàbriques de Creació de l'Ajuntament de Barcelona, ubicat al barri de la Marina i destinat a la recerca i la creació d'aprofundiment del llenguatge del cos i el moviment. En la Comissió de seguiment del Graner també hi intervenen les associacions de professionals i de companyies de dansa de Catalunya. També cal remarcar que el 21 de gener, coincidint amb l'estada de la companyia Tanztheater Wuppertal Pina Bausch al Mercat, s'ha inaugurat la Sala Pina Bausch, destinada a l'assaig de les companyies, la residència d'artistes i l'exhibició d'espectacle de petit format.

Teatre Lliure

El Teatre Lliure s'ha consolidat com un dels referents escènics del panorama teatral nacional. La seva programació és innovadora i inclou una àmplia presència dels llenguatges escènics contemporanis en espectacles nacionals i internacionals. L'any 2001 va inaugurar la nova seu a l'antic Palau de l'Agricultura, a la muntanya de Montjuïc, i el 2010 va reobrir la seu restaurada de Gràcia.

El 2011 ha marcat un canvi en la direcció del Teatre Lliure. El juliol Àlex Rigola ha deixat el projecte artístic d'aquest teatre —que encapçalava des del març del 2003—, i el setembre n'ha agafat les regnes Lluís Pasqual.

Seguint el seu interès pels textos teatrals que suposen un repte per a la interpretació, durant el 2011 el Teatre Lliure ha presentat com a produccions pròpies de teatre contemporani 6 espectacles a les sales de Montjuïc i Gràcia: *L'arquitecte*, de David Greig, dirigit per Julio Manrique; *Les tres germanes*, d'Anton Txékhov, amb direcció de Carlota Subirós; *Sagarra dit per Rosa Maria Sardà*, dirigit per Carme Cané; *The End*, amb creació i direcció d'Àlex Rigola, i dues sessions del cicle «Cartes Lliures»: *Anton Txékhov i Olga Knipper*, i *Llorenç Villalonga i Baltasar Porcel*, totes dues dirigides per Pau Carrió.

Enguany el Teatre Lliure ha treballat amb altres teatres i entitats en la coproducció de 7 espectacles, 4 dels quals en coproducció amb El Canal - Centre d'Arts Escèniques Salt/Girona: *Celebració*, de Harold Pinter, dirigit per Lluís Pasqual; *Dues dones que ballen*, de Josep Maria Benet i Jornet, amb direcció de Xavier Albertí; *Caín & Caín*, d'Eduard Fernández i Pep Ramis (també amb la companyia Mal Pelo), i *Un fràgil equilibri*, d'Edward Albee, dirigit per Mario Gas. Les altres 3 coproduccions han estat *Carta blanca a Lluïsa Cunillé*, amb La Reina de la Nit;

L'espera, de Remo Binosi, amb Bitò Produccions i el Centre d'Arts Escèniques de Reus, i *Persèfone*, amb Comediants, el Centro Dramático Nacional (CDN) i el Txékhov Festival Internacional de Teatre de Moscou. Amb aquest festival i el CDN, el Teatre Lliure ha col·laborat també en les activitats de l'Any Dual Espanya-Rússia 2011 acollint les funcions de la companyia RAMT - Teatre Rus Acadèmic de la Joventut (Moscou) de *La costa de la utopia*, de Tom Stoppard, obra dirigida per Aleksei Borodín.

Altres companyies i creadors nacionals i internacionals convidats als escenaris del Lliure han estat Rafael Spregelburd (*Tot*), Alain Platel i Frank Van Laecke (*Gardenia*), Jan Lauwers / Needcompany (*The Art of Entertainment*), Maria del Mar Bonet i Manel Camp (*Blaus de l'ànima*), Miguel del Arco (*La violación de Lucrecia*, de William Shakespeare), Ester Formosa Quartet (*Thank you Satan*), Declan Donnellan (*La tempestat*, de William Shakespeare, Any Dual Espanya-Rússia 2011), Animalario (*Penumbra*) i la companyia Baro d'Evel Cirk (*Í*, de Blai Mateu, amb direcció de Michel Cerda).

El 2011 han anat de gira les produccions pròpies *Piturrino fa de música*, de Carles Santos, *Gata sobre teulada de zinc calenta*, de Tennessee Williams, dirigida per Àlex Rigola, i *American Buffalo*, de David Mamet, amb direcció de Julio Manrique.

En l'àmbit de la més estricta creació contemporània s'ha celebrat una nova edició del Radicals Lliure, que enguany ha programat 13 espectacles, 7 dels quals han estat coproduccions, i la resta, de companyies convidades de l'escena més alternativa.

Com cada any, els mesos de juny i juliol el Lliure ha acollit el Grec Festival de Barcelona amb 9 espectacles (5 a Montjuïc i 4 a Gràcia) signats per artistes de primera línia nacional i internacional.

Al llarg de l'any, les seus de Montjuïc i Gràcia del Teatre Lliure han acollit 338 representacions que han estat vistes per 72.058 espectadors, i les produccions pròpies del Teatre Lliure han fet 80 representacions en gira.

L'Auditori

L'Auditori és un centre polivalent dedicat a la música, amb una gran sala simfònica per a 2.200 espectadors (Sala Pau Casals) i tres sales més de diferents aforaments. Al mateix complex musical hi tenen la seu l'Escola Superior de Música de Catalunya (ESMUC) i el Museu de la Música. Això converteix L'Auditori en un focus de la vida musical de la ciutat en els diferents camps de la divulgació, la docència i la recerca.

L'any 2011 ha representat un canvi en la Direcció General de L'Auditori. Joan Oller ha cessat en les seves funcions a finals de febrer i s'ha obert una etapa de selecció que ha finalitzat amb el nomenament al setembre d'Oriol Pérez Treviño com a nou director.

Pel que fa a l'activitat, durant el 2011 L'Auditori ha continuat amb els cicles i temporades estables habituals i l'any s'ha tancat amb 544 concerts i més de 426.000 espectadors. A aquestes xifres cal afegir més de 43.000 assistents a diversos actes, com ara lliuraments de premis o tallers per a mestres o per a famílies. En el marc dels programes de descentralització i dels programes propis de les formacions residents, s'han fet 182 concerts fora de L'Auditori.

L'Auditori compta amb un seguit de cicles específics de concerts que abracen una gran diversitat de línies musicals. L'Auditori:Antiga inclou el XXXIV Festival de Música Antiga de Barcelona i el cicle «El so original: orígens i memòria», dirigit per Jordi Savall. L'Auditori:Cambrà ha continuat comptant amb el Quartet Casals com a grup resident. El conjunt d'aquesta línia musical, amb 26 concerts i més de 8.500 assistents, ha englobat altres iniciatives, com els cicles «Piano a L'Auditori» o «Clàssica Mas i Mas a L'Auditori». L'Auditori:Contemporània, amb el grup resident Bcn216, inclou el cicle «Música per a cobla», el Festival Nous Sons, el Festival d'Ensembles Música del Segle XXI, i també el cicle «ECM Barcelona L'Auditori Series», amb un balanç de 16 concerts i prop de 6.500 espectadors. L'Auditori:Coral, L'Auditori:Jove, L'Auditori:ESMUC o L'Auditori:Simfònica són altres cicles dels programats durant l'any.

El capítol de músiques populars, en les tres línies de L'Auditori:Jazz, L'Auditori:Moderna i L'Auditori:Món, i amb diferents cicles i festivals consolidats, com el Festival Internacional de Percussió de Catalunya i el Festival de Músiques del Món, ha ofert 64 concerts que han estat seguits per uns 24.000 assistents.

La programació de L'Auditori:Educa ha tingut, com sempre, tres línies de concerts: els escolars, els familiars i els participatius. En total s'han fet 190 representacions de 16 programes diferents, que han aplegat uns 120.000 espectadors. Cal esmentar que l'any 2011 L'Auditori:Educa ha estat nominat als Premis Abacus, i que el concert *Ma, me, mi... Mozart!* i l'activitat «Cantània» han estat nominats als Premis YEAH!, a la ciutat alemanya d'Osnabrück.

El sisè any d'existència de L'Auditori:Apropa, programa social pioner d'assistència a concerts destinat a acostar la música a un preu reduït als col·lectius d'exclusió social, ha significat l'assistència de 5.500 persones. Gràcies a la col·laboració de l'Institut Català d'Assistència Social de la Generalitat, la Diputació i l'Ajuntament de Barcelona aquest programa ja compta amb 780 centres socials inscrits arreu de Catalunya.

Pel que fa a l'activitat pròpia de l'Orquestra Simfònica de Barcelona i Nacional de Catalunya (OBC) —primer grup resident de L'Auditori i el més rellevant pel que fa a la quantitat de concerts, volum de públic i pressupost econòmic— i de la Banda Municipal de Barcelona, en trobareu tota la informació a l'apartat Festivals i altres activitats. Música de la present memòria.

Museu de la Música

Al març de 2007, el Museu de la Música va obrir de nou les portes al públic a L'Auditori, amb una presentació totalment renovada de les seves col·leccions d'instruments i documents musicals. L'exposició permanent acull prop de 500 instruments de diferents èpoques i cultures, una col·lecció considerada de les més importants de l'Estat espanyol. Estructurat en diferents àmbits i a través d'audiovisuals —amb música, imatge i text—, el Museu de la Música convida el visitant a aproximar-se al món de la música d'una manera directa i vivencial, i a descobrir com aquesta ha estat vehicle d'expressió i comunicació dels humans en el decurs de la història.

El 2011, gairebé cinc anys després de la seva reinauguració, el Museu de la Música ha consolidat els seus principals programes i ha establert les línies estratègiques d'actuació que li permetran continuar treballant en el futur. Entre els objectius principals d'aquest museu, hi ha el fet que es vol adreçar a un públic ampli. En aquest sentit, treballa per acostar les col·leccions als diferents

col·lectius; els programes educatius i familiars, les visites i els cursos per a universitaris i especialistes i, més recentment, el programa Apropa i les activitats dels diumenges a la tarda i del juliol, són la resposta al variat i eclèctic projecte d'atenció als visitants.

Dins el programa educatiu d'enguany cal destacar, entre d'altres, la convocatòria del VI Premi Clau de So, una aproximació didàctica a la construcció dels instruments musicals fets per escolars. Pel que fa a les exposicions, la mostra *Escultures sonores. Els instruments Baschet* ha girat entorn de la visió innovadora dels instruments creats pels germans Baschet a la meitat dels anys cinquanta.

La música en viu és un dels actius que singularitza les activitats del Museu de la Música. El cicle d'audicions comentades «La música del Museu» ha recuperat el so original d'instruments històrics i patrimonials. Del cicle d'aquest any han estat rellevants el clavicèmbal Zell o el piano Mompou. Entre aquest cicle i el monogràfic *La guitarra: un paisatge de sonoritats*, el Museu de la Música ha ofert 25 concerts que han comptat amb més de 1.300 assistents. La col·laboració amb l'ESMUC continua sent un dels eixos prioritaris, amb la voluntat de promoure recursos compartits en diferents modalitats de programes, com el cursos d'organologia, el programa «Silenci, fem música», les sessions tècniques o els programes de recerca.

Dels programes de conservació, restauració i recerca de les col·leccions en deriven i se'n nodreixen moltes activitats. S'ha recuperat el clavicordi Grabalos i els clarinets històrics per a les audicions; el projecte del claviorgue Hauslaib ha estat la culminació de tot un procés d'estudi i intervenció conjunta entre lutiers i musicòlegs, i s'han iniciat diferents programes de recerca en col·laboració amb universitats i l'ESMUC.

Quant a les publicacions, enguany el Museu de la Música ha editat la partitura *Marcha militar*, d'Isaac Albéniz, i el CD *Concertos pour clavecin*, de Johann Sebastian Bach.

Per acabar, cal assenyalar que el catàleg en línia dels fons instrumentals i de la biblioteca ajuda a divulgar el patrimoni del Museu de la Música a tot el món.

Palau de la Música Catalana

Obra de l'arquitecte Lluís Domènech i Montaner, el Palau de la Música està considerat un dels màxims exponents del modernisme. L'any 1997 va ser declarat Patrimoni de la Humanitat per la Unesco i el 2008 va celebrar els cent anys.

Aquest 2011 l'Orfeó Català ha complert 120 anys d'història. Un aniversari que s'ha celebrat a l'abril amb el concert de l'Orfeó Català dedicat als socis. Interpretat juntament amb l'Orfeó Lleidatà, que celebrava el 150è aniversari, s'ha recuperat una obra de l'il·lustre compositor Enric Granados, *El cant de les estrelles*, que va estrenar l'Orfeó Català al Palau de la Música Catalana l'11 de març del 1911, amb el compositor al piano. Amb motiu d'aquesta efemèride, l'Orfeó Català també ha estat homenatjat a la Mostra d'Associacions de les Festes de la Mercè d'enguany, amb l'exposició «L'Orfeó Català. 120 anys de música», en què hi ha reflectits els moments més emotius i transcendents de la seva història. Aquesta mateixa exposició s'ha traslladat al vestíbul del Petit Palau fins a finals d'any.

El 2011 s'ha inaugurat el nou Cicle de Concerts de l'Orfeó Català, resultat del compromís de la Fundació Orfeó Català - Palau de la Música envers la música coral i l'aposta per la centralitat de l'Orfeó en la programació del Palau. El cicle ha ofert una mostra representativa de les agrupacions i els repertoris corals més actuals catalans, espanyols i internacionals.

D'entre les actuacions d'enguany organitzades per la Fundació Orfeó Català - Palau de la Música cal destacar les següents: Vertavo String Quartet, que ha actuat en el marc de la temporada de cambra de Palau 100; el concert del cicle Palau 100 amb la presentació a Barcelona de Paavo Järvi com a nou director de l'Orchestre de París; la cinquena actuació de la temporada de Concerts Simfònics al Palau, que ha presentat un dels directors més imprevisibles i heterodoxos del panorama internacional, Gilles Apap; la interpretació de la *Missa en si menor* de Bach de la mà de l'Orfeó Català, amb The King's Consort, i Els Amics de les Arts, que han debutat al Palau de la Música Catalana dins el cicle BandAutors al Palau, amb dos concerts que han exhaurit totes les entrades.

L'Escola Coral de l'Orfeó Català, que fins ara estava situada en un local del carrer Ortigosa, al novembre s'ha integrat al mateix edifici del Palau. Aquesta nova ubicació compta amb unes instal·lacions que permeten treballar en unes condicions millors, i això repercuteix en la qualitat dels resultats artístics i pedagògics. D'altra banda, i també a través de l'Escola Coral, s'ha engegat un projecte pilot que consisteix a oferir activitats de lleure, entre les quals hi ha el cant coral, a nens i nenes del barri que es troben en risc d'exclusió i marginalitat. El projecte s'ha vertebrat en dos centres oberts: el centre l'Esquix i el centre Tria de la Fundació Comtal, i l'objectiu és que en cada un d'aquests centres s'hi constitueixi un cor de nens cantaires.

Finalment, des del punt de vista institucional cal destacar que aquest febrer ha entrat com a nou director general Joan Oller i Cuartero. Al llarg de l'any ha desenvolupat un pla estratègic per al període 2012-2015. Aquest pla es vertebrava a partir de 9 línies: augmentar la centralitat de l'Orfeó Català, dels diversos cors i de l'Escola Coral; generar un discurs artístic propi, singular i genuí que faci de l'Orfeó Català i del Palau de la Música uns ambaixadors d'excel·lència artística gràcies a la seva programació musical; incrementar els públics dels concerts, tant pel que fa a la quantitat com a la pluralitat; consolidar el compromís educatiu, no només centrat en l'oferta escolar i familiar sinó també impregnant la resta d'activitats i programes del Palau de la Música; generar una societat compromesa amb els valors de l'Orfeó i del Palau; participar en projectes culturals que tenen com a objectiu disminuir el risc d'exclusió social de col·lectius determinats; donar suport a la conservació, interpretació i difusió del patrimoni artístic i documental de l'entitat; internacionalitzar els valors, la programació musical pròpia i l'edifici de la Fundació Orfeó Català - Palau de la Música, i, finalment, incrementar els ingressos i fer més eficients els processos interns de gestió.

Gran Teatre del Liceu

Inaugurat l'any 1847, el Gran Teatre del Liceu és, des de fa més de 150 anys, el teatre d'òpera més important de l'Estat espanyol. Destruït per un incendi l'any 1994 i reinaugurat el 1999, el Liceu és un dels símbols identificadors de Barcelona i un equipament fonamental del patrimoni cultural de la ciutat.

El 2011 ha estat un any de grans estrenes al Liceu. D'aquesta manera s'han complert les tres línies generals establertes del programa: recuperació i promoció del patrimoni local, atenció especial a la música del segle xx i recuperació del patrimoni operístic. Dins la línia de la recuperació i promoció del patrimoni local s'ha estrenat, d'una banda, *Lord Byron, un estiu sense estiu*, una òpera del català Agustí Charles amb llibret de Marc Rosich, i, de l'altra, *Jo, Dalí*, amb música de Xavier Benguerel sobre un text de Jaime Salom sobre la controvertida figura del genial pintor català. Pel que fa a l'atenció especial a la música del segle xx s'ha pogut veure *Ariane et Barbe-Bleue*, única òpera del compositor francès Paul Dukas; *Daphne*, de Richard Strauss, una de les poques òperes del compositor que encara no s'havien estrenat al Liceu, i *Le Grand Macabre*, la gran òpera del compositor hongarès György Ligeti en una descomunal posada en escena a càrrec de la Fura dels Baus. Finalment, referent a la recuperació del patrimoni operístic, el Liceu ha programat *Tamerlano*, de Georg Friedrich Händel, aquest cop en versió concert i de la mà del tenor Plácido Domingo i el contratenor Bejun Mehta.

Enguany s'han ofert altres òperes no menys destacades, com ara *Carmen*, de Georges Bizet, amb una reconeguda posada en escena de Calixto Bieito i que, a banda de representar-se al Liceu, s'ha projectat, en directe, a la platja de la Barceloneta. També *Anna Bolena*, de Gaetano Donizetti, l'òpera inaugural del Liceu el 1847, que ha tornat al teatre mostrant el joc de reines, en aquest cas personalitzades en les reconegudes Edita Gruberova i Elina Garanca. El febrer una òpera tan emblemàtica per al Liceu com *Parsifal*, amb una posada en escena del reconegut dramaturg alemany Claus Guth, ha obtingut el reconeixement dels espectadors i la crítica en general. Més tard, un programa doble, signat per la cineasta italiana Liliana Cavani, presentava les òperes més significatives del verisme: *Cavalleria rusticana*, de Pietro Mascagni, i *I Pagliacci*, de Ruggero Leoncavallo. També s'ha recuperat *Der Freischütz*, de Carl Maria von Weber, que feia molts anys que no es representava al coliseu de La Rambla. I, finalment, el *Faust* de Charles Gounod, que s'ha programat en versió concert.

Tots aquests espectacles, com sempre, han estat interpretats pels cantants més reconeguts del moment, com ara Roberto Alagna, Erwin Schrott, Béatrice Uria-Monzon, María Bayo, Carlo Colombara, Klaus Florian Voigt, Marcello Giordani, Ángeles Blancas, Petra-Maria Schnitzer, Albert Dohmen, Ofèlia Sala, Christopher Ventris, Matti Salminen, Jeanne-Michèle Charbonnet o Krassimira Stoyanova, per citar-ne alguns. També s'han pogut escoltar les grans veus, com ara Rolando Villazón, Andreas Scholl, Philippe Jaroussky o Juan Diego Flores, en els molts concerts i recitals que s'han programat.

Pel que fa a la dansa, han visitat el Liceu la Martha Graham Dance Company, que ha ofert quatre peces de la reconeguda coreògrafa americana, i el ballet del Teatre Mariinski de Sant Petersburg, amb *Le Corsaire*, d'Adolphe Adam.

Finalment, el Liceu ha programat un gran nombre de funcions adreçades al públic infantil incloses en el cicle «Petit Liceu».

Indicadors culturals de Barcelona 2011

DADES GLOBALS

La cultura en xifres, 2008 - 2011

Altres dades de Barcelona

MUSEUS I CENTRES D'EXPOSICIONS

Dades resum

Centres municipals i consorciats

Centres d'altres institucions públiques

Centres privats

Exposicions temporals d'arts visuals i disseny

Exposicions temporals d'història

Exposicions temporals de ciències

ARXIS I BIBLIOTEQUES

Dades per centre

BIBLIOTEQUES DE BARCELONA

Dades resum

Dades per centre

ARTS ESCÈNIQUES

Dades resum

Sales de més de 200 localitats

Sales de menys de 200 localitats

Sales especials

Obres de més de 25.000 espectadors

MÚSICA

Dades resum

Grans auditoris

Macroconcerts

Sales de música en viu

AUDIOVISUALS

Rodatges a Barcelona

Cinemes del circuit comercial

FESTIVALS

Dades resum

Grec Festival de Barcelona

Festivals per àmbits

FESTES I TRADICIONS

Festes de ciutat

La Mercè

RECURSOS

Estats financers de l'ICUB

DADES GLOBALS

La cultura en xifres, 2008-2011

	2008	2009	2010	2011	% de variació 2011/2010
MUSEUS I CENTRES D'EXPOSICIONS					
Equipaments.....	41	40	39	40	
Usuaris	17.691.954	17.206.347	17.576.997	18.604.688	6
Visitants	-	12.597.470	12.463.751	13.294.678	7
ESPais D'INTERÈS ARQUITECTÒNIC					
Equipaments.....	6	7	7	7	
Visitants	-	4.610.231	5.077.253	6.173.300	22
ARXIUS¹					
Equipaments.....	2	3	3	17	
Usuaris	16.610	15.651	15.894	54.684	244
Consultes	113.513	113.828	147.306	223.804	52
BIBLIOTEQUES DE BARCELONA (xarxa pública)					
Equipaments.....	32	35	36	37	
Visites.....	5.756.946	6.119.285	5.982.936	6.178.297	3
Préstecs.....	4.336.236	4.390.993	4.439.460	4.467.274	1
ARTS ESCÈNIQUES					
Sales.....	43	51	55	58	
Espectadors	2.623.944	2.710.771	2.538.896	2.816.283	11
% d'ocupació	55	56	53	54	2
MÚSICA²					
Equipaments.....	28	25	20	21	
Espectadors	2.470.333	2.442.742	2.346.031	2.269.446	-3
% d'ocupació als grans auditoris	80	76	75	72	-3
CINEMES DEL CIRCUIT COMERCIAL					
Sales.....	198	198	194	203	
Espectadors	9.023.373	8.664.843	7.494.529	7.125.274	-5
Nombre de pel·lícules exhibides	780	756	706	738	5
FESTIVALS					
Nombre.....	113	128	144	141	-2

1. L'any 2011 s'han incorporat les dades d'alguns arxius privats i dels Arxius Municipals de Districte.

2. Inclou les dades dels tres auditoris de la ciutat (Gran Teatre del Liceu, L'Auditori i Palau de la Música Catalana), dels concerts amb més de 5.000 espectadors i de les sales de música en viu.

Fonts: dades de les biblioteques: Biblioteques de Barcelona; dades d'arts escèniques: Associació d'Empreses de Teatre de Catalunya (ADETCA); dades de les sales de música en viu: Associació de Sales de Concerts de Catalunya (ASACC); dades d'audiovisuals: Institut Català de les Indústries Culturals (ICIC), Generalitat de Catalunya; resta de dades: cada centre o programa.

Elaboració: Institut de Cultura. Ajuntament de Barcelona.

DADES GLOBALS

Altres dades de Barcelona, 2011

Població de la ciutat.....	1.615.448
Població del Consorci de l'Àrea Metropolitana	3.226.944
Turistes	7.390.777
Consultes als punts d'informació turística	3.373.015

Font: Departament d'Estadística de l'Ajuntament de Barcelona i Turisme de Barcelona.
Elaboració: Institut de Cultura. Ajuntament de Barcelona.

MUSEUS I CENTRES D'EXPOSICIONS

Dades resum, 2011

	Nombre d'equipaments	Visitants	Usuaris
Arts visuals i disseny			
Museus i col·leccions	14	3.007.221	5.001.465
Centres d'exposicions	7	2.977.606	4.168.471
Història i memòria			
Museus i col·leccions	13	3.454.215	3.903.513
Arxius	1	15.891	17.116
Espais d'interès arquitectònic.....	7	6.173.300	6.269.894
Ciències			
Museus i col·leccions	5	3.839.745	5.514.123
TOTAL.....	47	19.467.978	24.874.582

Font: cada centre.
Elaboració: Institut de Cultura. Ajuntament de Barcelona.

MUSEUS I CENTRES D'EXPOSICIONS

Centres municipals i consorciats, 2011

	Visitants	Visites a exposicions	Usuaris d'activitats i serveis	Total d'usuaris
MUSEUS I COL·LECCIONS	4.962.985	.....	.....	7.366.597
Arts visuals i disseny				
Museu Picasso	1.057.399	1.438.818.....	26.010.....	1.464.828
Fundació Joan Miró.....	583.831	1.063.987.....	49.665.....	1.113.652
Museu Nacional d'Art de Catalunya. MNAC	466.602	938.405.....	49.837.....	988.242
Museu d'Art Contemporani de Barcelona. MACBA	344.871	631.166.....	73.833.....	704.999
Disseny Hub Barcelona. DHUB.....	94.396	174.143.....	13.669.....	187.812
Fundació Antoni Tàpies.....	70.321	56.553.....	13.768.....	70.321
Museu de Ceràmica	43.235	80.956.....	1.950.....	82.906
Museu Barbier-Mueller d'Art Precolombí	33.880	33.880.....	1.658.....	35.538
Museu Frederic Marès ¹	25.912	51.824.....	1.293.....	53.117
Història i memòria				
Museu d'Història de Barcelona. MUHBA	481.802	548.577.....	37.265.....	585.842
Museu Marítim de Barcelona. MMB.....	195.282	215.832.....	69.099.....	284.931
Museu dels Autòmats del Tibidabo	115.202	115.202.....	.....	115.202
Museu Olímpic i de l'Esport Joan Antoni Samaranch	73.430	146.860.....	21.322.....	168.182
Museu de la Música	33.821	55.741.....	18.240.....	73.981
Museu Etnològic ²	13.736	29.064.....	3.056.....	32.120
Ciències				
Museu de Ciències Naturals de Barcelona ³	217.252	211.374.....	29.523.....	240.897
Zoo de Barcelona	1.112.013	1.112.013.....	52.014.....	1.164.027
CENTRES D'EXPOSICIONS	439.851	.....	.....	448.538
Centre de Cultura Contemporània de Barcelona. CCCB.....	352.087	186.792.....	165.295.....	352.087
La Virreina Centre de la Imatge	57.132	64.286.....	1.213.....	65.499
La Capella	30.632	30.632.....	320.....	30.952
ARXIUS	15.891	.....	.....	17.116
Arxiu Fotogràfic de Barcelona.....	15.891	15.891.....	1.225.....	17.116
ESPAIS D'INTERÈS ARQUITECTÒNIC	1.695.185	.....	.....	1.791.779
Castell de Montjuïc	1.318.000	1.318.000.....	96.594.....	1.414.594
Espais patrimonials del MUHBA ⁴	287.341	287.341.....	.....	287.341
Pavelló Mies van der Rohe.....	89.844	89.844.....	.....	89.844

1. El Museu Frederic Marès ha estat tancat per reformes de l'octubre del 2009 al maig del 2011.

2. El Museu Etnològic està tancat des del 3 d'octubre del 2011 amb motiu de les obres de millora.

3. El Museu de Ciències Naturals de Barcelona ha estat tancat per trasllat a la nova seu del juny del 2010 al març del 2011.

4. Els espais patrimonials del MUHBA inclouen el Temple d'August i Santa Caterina.

Font: cada centre.

Elaboració: Institut de Cultura. Ajuntament de Barcelona.

MUSEUS I CENTRES D'EXPOSICIONS

Centres d'altres institucions públiques, 2011

	Visitants	Visites a exposicions	Usuaris d'activitats i serveis	Total d'usuaris
MUSEUS I COL·LECCIONS	222.103			281.569
Història i memòria				
Museu d'Arqueologia de Catalunya.....	30.125	19.807	10.318.....	30.125
Museu d'Història de Catalunya.....	191.978	191.978	59.466.....	251.444
CENTRES D'EXPOSICIONS.....	792.933			816.987
Palau Robert	641.840	641.840		641.840
Arts Santa Mònica.....	151.093	151.093	24.054.....	175.147
ESPAIS D'INTERÈS ARQUITECTÒNIC	151.355			151.355
Palau Güell	151.355	—	—	151.355

Font: cada centre.

Elaboració: Institut de Cultura. Ajuntament de Barcelona.

MUSEUS I CENTRES D'EXPOSICIONS

Centres privats, 2011

	Visitants	Visites a exposicions	Usuaris d'activitats i serveis	Total d'usuaris
MUSEUS I COL·LECCIONS	5.116.093			6.770.935
Arts visuals i disseny				
Fundació Fran Daurel.....	237.420	237.420	405	237.825
Fundació Francisco Godia	11.024	11.024	-	11.024
Fundació Suñol.....	9.370	17.977	595	18.572
Fundació Vila Casas.....	12.160	8.077	4.815	12.892
Museu del Modernisme Català	16.800	18.600	1.137	19.737
Història i memòria				
Museu de Cera.....	197.828	197.828	-	197.828
Museu de la Xocolata.....	154.133	154.133	42.847	196.980
Museu de l'Eròtica	39.384	39.384	-	39.384
Museu del Futbol Club Barcelona	1.626.990	1.626.990	-	1.626.990
Museu Egipci de Barcelona	300.504	271.103	29.401	300.504
Ciències				
CosmoCaixa	830.282	2.008.475	419.562	2.428.037
L'Aquàrium	1.675.735	1.675.735	-	1.675.735
Museu Geològic del Seminari de Barcelona	4.463	4.463	964	5.427
CENTRES D'EXPOSICIONS.....	1.744.822			2.902.946
CaixaForum	782.529	1.181.391	437.790	1.619.181
La Pedrera de CatalunyaCaixa.....	962.293	1.243.529	40.236	1.283.765

ESPAIS D'INTERÈS ARQUITECTÒNIC	4.326.760	.....4.326.760
Casa Batlló	723.078	723.078..... 723.078
Casa Museu Gaudí	401.682	401.682..... 401.682
Temple Expiatori de la Sagrada Família	3.202.000	3.202.000..... 3.202.000

Font: cada centre.

Elaboració: Institut de Cultura. Ajuntament de Barcelona.

MUSEUS I CENTRES D'EXPOSICIONS

Exposicions temporals d'arts visuals i disseny, 2011

	Dates	Visites ¹
MUSEU PICASSO		434.187
Picasso davant Degas.....	15/10/10 - 16/01/11	31.440
Ciència i caritat al descobert.....	30/11/10 - 20/02/11	-
Vinyetes al front.....	18/03/11 - 29/05/11	89.804
Devorar París. Picasso 1900-1907.....	01/07/11 - 16/10/11	312.943
Picasso 1936. Empremes d'una exposició	30/11/11 - 19/02/12	-
FUNDACIÓ JOAN MIRÓ		515.269
Let Us Face the Future. Art britànic 1945-1968	27/11/10 - 20/02/11	45.466
Abans no canti el gall	02/12/10 - 09/01/11	9.752
Invoking a Demon Landscape	17/12/10 - 06/02/11	4.952
Michael Sailstorfer	18/02/11 - 25/04/11	7.800
Genius Loci.....	10/03/11 - 05/06/11	122.460
Su-Mei-Tse	06/05/11 - 03/07/11	11.034
You Are Not Alone	01/07/11 - 11/09/11	131.387
Joao Onofre	15/07/11 - 11/09/11	14.902
El seu museu.....	30/09/11 - 13/11/11	15.544
Joan Miró. L'escala de l'evasió	16/10/11 - 18/03/12	151.972
MUSEU NACIONAL D'ART DE CATALUNYA. MNAC		544.954
La moneda falsa. De l'antiguitat a l'euro	11/06/10 - 31/01/12	55.933
Joies d'artista. Del modernisme a l'avantguarda	27/10/10 - 13/02/11	37.531
Realisme(s). L'empremta de Courbet	08/04/11 - 10/07/11	164.251
Torres-García a les seves cruïlles	18/05/11 - 11/09/11	181.167
La maleta mexicana	06/10/11 - 15/01/12	106.072
MUSEU D'ART CONTEMPORANI DE BARCELONA. MACBA.....		434.092
Gil J. Wolman. Sóc immortal i estic viu	04/06/10 - 09/01/11	4.701
Latifa Echakhch. La ronda	07/06/10 - 06/02/11	16.616
Paral·lel Benet Rossell.....	11/06/10 - 23/01/11	7.388
Esteu a punt per a la televisió?	04/11/10 - 25/04/11	51.216
Zero TV.....	04/11/10 - 25/04/11	5.870
The Otolith Group.....	03/02/11 - 29/05/11	57.034
Pep Duran	03/03/11 - 05/06/11	60.710
Museu de les narratives paral·leles	13/05/11 - 02/10/11	82.329
#04 Natasha Sadr Haghighian. De paso	07/07/11 - 12/12/11	58.607
En el laberint. Àngels Ribé, 1969-1984	14/07/11 - 23/10/11	52.554
Between the Frames: The Forum.....	27/09/11 - 30/04/12	18.290
1395 Days without Red.....	19/10/11 - 09/01/12	18.777
DISSENY HUB BARCELONA. DHUB.....		91.307
Full Print3d. Imprimint objectes (Laboratori de Fabricació)	15/06/10 - 22/05/11	11.014
Hàbitats i contra-hàbitats. «Italy: the new domestic landscape».....	12/11/10 - 20/02/11	7.121

Moda, amor i art. Homenatge a Andrés Sarda	17/01/11 - 30/01/11	1.290
Fortuny i la llàntia meravellosa	08/02/11 - 03/04/11	4.665
Què em poso. El guarda-roba de Maria Brillas per Pedro Rodríguez	09/03/11 - 28/08/11	30.227
Disseny mediterrani	07/04/11 - 24/04/11	3.148
Festival OFFF	09/06/11 - 12/06/11	400
I/O/I. Els sentits de les màquines (Laboratori d'Interacció)	21/06/11 - 27/05/12	16.218
eme3	30/06/11 - 03/07/11	1.073
Disseny de sistemes: Escola d'Ulm	20/09/11 - 20/05/12	12.501
La taula és art	27/10/11 - 04/12/11	3.650
FUNDACIÓ ANTONI TÀPIES		56.533
Antoni Tàpies. Col·lecció	05/10/10 - 16/01/11	-
Anna Maria Maiolino	15/10/10 - 16/01/11	2.027
Ibon Aramberri. Organigrama	27/01/11 - 15/05/11	21.405
Pere Noguerra. Històries d'arxiu	27/05/11 - 29/09/11	21.975
En el primer cercle. Un projecte d'Imogen Stidworthy	06/10/11 - 05/02/12	11.146
MUSEU DE CERÀMICA		38.786
Zoomania. Del símbol a la mascota	27/10/10 - 27/03/11	10.379
Terres blaves	13/04/11 - 16/10/11	20.887
La taula és art	01/11/11 - 12/12/11	2.584
Terracotes de l'antiguitat. Confluències en l'entorn mediterrani	03/11/11 - 04/03/12	4.936
MUSEU BARBIER-MUELLER D'ART PRECOLOMBÍ		33.880
Rastres del Nord. La Nord-amèrica antiga	08/05/10 - 22/05/11	13.511
Camí de l'inca. El passat dels Andes	09/06/11 - 04/01/13	20.369
MUSEU FREDERIC MARÈS		25.912
Trans-formare. Lectures de la transformació del Museu Frederic Marès	14/05/11 - 04/03/12	25.912
CENTRE DE CULTURA CONTEMPORÀNIA DE BARCELONA. CCCB		186.792
Per Laberints	28/07/10 - 09/01/11	4.027
El d'efecte barroc. Polítiques de la imatge hispana	09/11/10 - 27/02/11	8.640
Drap-Art	18/12/10 - 10/01/11	7.629
Desapareguts	02/02/11 - 01/05/11	20.383
La Trieste de Magris	08/03/11 - 17/07/11	36.587
Brangulí. Barcelona 1909-1945	08/06/11 - 06/11/11	49.557
Memòria fragmentada. 11-S NY. Artefactes a l'hangar 17	08/09/11 - 03/11/11	14.767
Totes les cartes. Correspondències fílmiques	11/10/11 - 19/02/12	12.394
World Press Photo 2011	22/11/11 - 23/12/11	32.808
ARTS SANTA MÒNICA		151.093
Josep Maria Mestres Quadreny. De <i>Cop de poma</i> a <i>Trànsit boreal</i>	15/10/10 - 09/01/11	-
Catalitzadors. Art, educació, territori	18/12/10 - 25/04/11	-
Pensar art - actuar ciència. Swiss artist-in-labs	18/12/10 - 15/05/11	-
Salvat-Papasseit. Poetavanguardistacatalà	23/12/10 - 03/04/11	-
Un segle de circ. Paulina Andreu Rivel Shumann	26/01/11 - 08/05/11	-
Julio Vaquero. La fi de les aparences	06/05/11 - 25/09/11	-
Loop/Screen from Barcelona. Estació experimental: per un cinema performatiu	11/05/11 - 22/05/11	-
Josep Maria Sert. L'arxiu fotogràfic del model	19/05/11 - 30/10/11	-
Christa Sommerer i Laurent Mignonneau. Sistemes vius	01/06/11 - 25/09/11	-
Olor, color. Química, art i pedagogia	08/06/11 - 25/09/11	-
Tardor Art 2011. On-Off	07/10/11 - 06/11/11	-
Camps invisibles. Geografies de les ones de ràdio	15/10/11 - 03/03/12	-
Chema Alvargonzalez. Mehr licht (Més llum)	16/11/11 - 22/01/12	-
Juan Eduardo Cirlot. L'habitació imaginària	16/11/11 - 29/01/12	-
Claret Serrahima. De cap a peus	23/11/11 - 11/02/12	-

LA VIRREINA CENTRE DE LA IMATGE	64.286
If You Lived Here Still. Martha Rosler	29/10/10 - 30/01/11 ..... 5.136
Carnival strippers. Susan Meiselas // Foc divers. Bruno Serralongue.....	01/12/10 - 30/01/11 ..... 1.813
1979. Un monument a instants radicals	11/03/11 - 12/06/11 ..... 17.236
Cos de dona	21/06/11 - 26/06/11 311
Desbordamiento de José Val del Omar.....	14/07/11 - 02/10/11 ..... 9.820
¡Cataluña termina aquí! ¡Aquí empieza Murcia! i No serà el mateix.....	14/07/11 - 08/01/12 ..... 9.269
Fotomercè.....	21/09/11 - 16/10/11 ..... 10.946
Claude Cahun	28/10/11 - 05/02/12 ..... 9.755
LA CAPELLA	30.632
Hacer la O con un canuto. Alberto Gracia.....	02/12/10 - 23/01/11 ..... 1.687
Sinapsis. Escola Massana	15/12/10 - 23/01/11 ..... 1.686
Catàlogació	22/02/11 - 03/04/11 ..... 3.162
Estratègies per desaparèixer	22/02/11 - 03/04/11 ..... 3.161
Jingle	14/04/11 - 29/05/11 ..... 3.982
Solvitur ambulando.....	14/04/11 - 29/05/11 ..... 3.983
Equation of Time.....	09/06/11 - 17/07/11 ..... 2.306
Utopia, Ohio.....	09/06/11 - 17/07/11 ..... 2.307
La qüestió del paradigma. Genealogies de l'emergència en l'art contemporani a Catalunya	23/09/11 - 27/11/11 ..... 5.819
Deriva i control. Interferències en el procés creatiu.....	16/12/11 - 29/01/12 ..... 2.539
FUNDACIÓ FRAN DAUREL	-
Sè Concurs de Pintura i Escultura Figurativa 2010.....	21/10/10 - 09/01/11 ..... -
FUNDACIÓN FRANCISCO GODIA	-
De Luca Giordano a Goya. Pintura del segle XVIII a Espanya.....	27/10/10 - 28/02/11 ..... -
Mobile Art. Experiències mòbils	12/05/11 - 31/05/11 ..... -
Barcelona col·lecciona	13/12/11 - 26/03/12 ..... -
FUNDACIÓ SUÑOL	10.947
Antònia del Rio	20/01/11 - 19/02/11 907
Lluís Hortalà	04/03/11 - 29/04/11 ..... 1.432
Yamandú Canosa. El árbol de los frutos diferentes	07/04/11 - 10/09/11 ..... 3.935
Situació Color, 1976	11/05/11 - 21/05/11 ..... 1.469
Daniela Ortiz	15/07/11 - 01/10/11 836
Luis Frangella. La jarra vertiente o Máquina de dibujar.....	29/09/11 - 28/01/12 ..... 1.595
Francesc Ruiz	23/12/11 - 04/02/12 773
FUNDACIÓ VILA CASAS	2.952
Antoni Taulé. La magie du silence.....	27/09/10 - 12/02/11 ..... -
Roser Oduber. D-Ments	20/01/11 - 02/04/11 ..... -
Joaquim Llucià i Jaume Faixó. Què en sabeu d'en Faixó i d'en Llucià?.....	20/01/11 - 25/06/11 ..... -
Miguel Rasero. Monólogo interior	14/04/11 - 15/06/11 ..... -
Patrim'10	05/07/11 - 30/07/11 ..... -
Trullàs. 31 dies. Solo Art Live	05/07/11 - 30/07/11 ..... -
La ciutat com a plató.....	05/07/11 - 30/07/11 ..... -
Premi Internacional de Dibuix Ynglada-Guillot	05/07/11 - 30/07/11 ..... -
Alfons Borrell	22/09/11 - 18/12/11 ..... -
Jordi Fulla. Sixteen-thousand Days on the Roof.....	22/09/11 - 18/12/11 ..... -
CAIXAFORUM	1.181.391
Modernisme-modernitat	02/01/10 - 31/12/11 ..... 123.675
Miquel Barceló. 1983- 2009.....	16/07/10 - 09/01/11 ..... 11.464
Humà, massa humà	16/09/10 - 20/02/11 ..... 43.702
Rutes d'Àràbia.....	12/11/10 - 20/02/11 ..... 61.206
Instal·lació Joseph Beuys	02/01/11 - 20/02/11 ..... 4.864
Construir la Revolució. Art i arquitectura a Rússia, 1915-1935.....	04/02/11 - 17/04/11 ..... 69.489

Videinstal·lacions. Omer Fast.....	16/03/11 - 30/05/11	50.442
Haití. 34 segons després	23/03/11 - 19/06/11	48.569
Teotihuacan. Ciutat dels déus.....	01/04/11 - 19/06/11	107.388
L'efecte del cine. Il·lusió, realitat i imatge en moviment	18/05/11 - 04/09/11	85.540
Videinstal·lacions. Pierre Huyghe	17/06/11 - 21/08/11	58.618
Jaume Carbonell 1942-2010. Retrospectiva	12/07/11 - 11/09/11	34.878
Retrats de la Belle Époque.....	20/07/11 - 09/10/11	114.921
La ciutat de Sagnier.....	14/09/11 - 31/12/11	142.512
L'art solidari. Fons d'art de la Creu Roja a Catalunya.....	21/09/11 - 27/11/11	27.565
Els ballets russos de Diaghilev. 1909-1929	05/10/11 - 31/12/11	93.875
Impressionistes. Mestres francesos de la col·lecció Clark	17/11/11 - 31/12/11	94.834
Limen. El centre d'art com a institució total	02/12/11 - 31/12/11	7.849

LA PEDRERA DE CATALUNYACAIXA 281.236

Mariscal a La Pedrera.....	29/09/10 - 30/01/11	35.196
Perico Pastor: la Bíblia il·luminada.....	22/12/10 - 20/01/11	-
L'art del menjar. De la natura morta a Ferran Adrià.....	14/03/11 - 26/06/11	97.306
Rosa Barba / David Maljkovic	11/05/11 - 22/05/11	2.621
Català Roca	19/07/11 - 25/09/11	105.024
Ai Perejaume, si veies la munió d'obres que t'envolten, no en faries cap de nova!.....	24/10/11 - 31/12/11	41.089

1. Dades corresponents als dies oberts durant l'any 2011.

Font: cada centre.

Elaboració: Institut de Cultura. Ajuntament de Barcelona.

MUSEUS I CENTRES D'EXPOSICIONS

Exposicions temporals d'història, 2011

	Dates	Visites ¹
MUSEU D'HISTÒRIA DE BARCELONA. MUHBA.....		105.362
Plaça del Rei		
Ja tenim 600! La represa sense democràcia. Barcelona, 1947-1973	19/11/10 - 02/10/11	9.187
La revolució de l'aigua a Barcelona. Aigua corrent i ciutat moderna (1867-1967)	02/03/11 - 09/10/11	56.569
Viatge a l'Orient Bíblic.....	15/04/11 - 26/06/11	32.774
Laboratori MUHBA. Col·leccionem la ciutat.	07/11/11 - 31/05/12	2.297
El Call		
Salomó Ben Adret de Barcelona, 1235-1310. El triomf d'una ortodòxia	01/12/10 - 01/02/20	4.535
Murals sota la lupa. Les pintures de la capella de Sant Miquel	05/07/11 - 31/12/12	-
MUSEU MARÍTIM DE BARCELONA. MMB.....		10.114
El Marítim entre bombes.....	01/01/10 - 31/01/11	1.817
Futurotextiles.....	15/02/11 - 03/04/11	8.297
MUSEU D'HISTÒRIA DE CATALUNYA.....		77.688
El somni republicà. El republicanisme a les comarques gironines 1900-1936.....	30/11/10 - 09/01/11	750
100 anys d'anarcosindicalisme	15/01/11 - 15/02/11	9.004
Col·lecció de les portades d'art del diari AVUI.....	31/01/11 - 31/07/11	15.282
La descoberta del món rural. L'estudi de la masia catalana	24/02/11 - 25/04/11	11.624
Més de 30 anys sense defallir	03/05/11 - 13/06/11	-
Seat 1950-1977, l'arquitectura de la repressió	03/05/11 - 13/06/11	8.097
El POUM. 75 anys d'història.....	28/05/11 - 25/09/11	9.275
El naixement de la Generalitat de Catalunya.....	21/06/11 - 25/09/11	6.897
Josep Subirats, periple d'un artista.....	04/10/11 - 20/11/11	5.911

Joan Miró. Cartells d'un temps, d'un país	16/10/11 - 25/03/12	7.683
Contes infantils de la guerra	01/12/11 - 05/02/12	3.165
MUSEU OLÍMPIC I DE L'ESPORT JOAN ANTONI SAMARANCH		73.430
XXI Biennal Internacional de Fotografia de l'Esport Fotosport 2010	11/01/11 - 13/03/11	19.586
Godó: molt més que tennis	14/03/11 - 15/06/11	15.777
II Premi Internacional d'Aquarel·la i Altres Tècniques sobre Paper. Temàtica esportiva.....	15/06/11 - 14/09/11	23.671
La «Volta» de la nostra memòria	15/09/11 - 10/11/11	6.140
La llum que captura l'esport	15/11/11 - 10/02/12	8.256
MUSEU DE LA MÚSICA.....		21.920
Escultures sonores. Els instruments Baschet	31/03/11 - 19/12/11	21.920
MUSEU D'ARQUEOLOGIA DE CATALUNYA		—
Ànimes de vidre. Les col·leccions Amatller	28/10/10 - 22/05/11	-
75 imatges / 75 anys	04/11/10 - 13/03/11	-
PlayStories. Juga i aprèn amb els Clicks	06/12/11 - 15/01/12	-
MUSEU ETNOLÒGIC.....		15.734
El calendari dels pagesos, 150 anys mesurant el temps	12/12/10 - 16/01/11	562
Figures de pessebre. Grans mestres catalans	12/12/10 - 02/02/11	1.243
Mostra ceràmica tradicional catalana.....	03/04/11 - 25/09/11	7.402
La Patum i altres patrimonis	29/05/11 - 02/10/11	6.527
ARXIU FOTOGRÀFIC DE BARCELONA.....		15.891
Eugeni Forcano. La meua Barcelona	28/06/10 - 15/01/11	671
Els Napoleón. Un estudi fotogràfic	17/02/11 - 14/05/11	4.740
Jacques Léonard. Barcelona gitana	02/06/11 - 14/01/12	10.480
CASTELL DE MONTJUÏC.....		—
Tradicions europees.....	20/03/11 - 17/04/11	-
Pintures de l'Azerbaidjan	23/05/11 - 30/05/11	-
Agrupació fotogràfica de Catalunya	08/10/11 - 31/10/11	-
La maternitat d'Elna.....	14/10/11 - 13/01/12	-
Xile i con-vivència	14/10/11 - 30/01/12	-
Bombai en blanc i negre	15/11/11 - 15/12/12	-
Aviadors de la República	14/12/11 - 29/01/12	-
MUSEU EGIPCI DE BARCELONA.....		—
Secrets del Museu Egipci	20/07/11 - 31/12/11	-
Moda i bellesa a l'antic Egipte	20/10/11 - 31/12/11	-

1. Dades corresponents als dies oberts durant l'any 2011.

Font: cada centre.

Elaboració: Institut de Cultura. Ajuntament de Barcelona.

MUSEUS I CENTRES D'EXPOSICIONS

Exposicions temporals de ciències, 2011

	Dates	Visites ¹
MUSEU DE CIÈNCIES NATURALS DE BARCELONA.....		8.318
Museu Blau		
Projecte del futur zoo marí.....	27/03/11 - 26/07/11	-
Bestiari	27/03/11 - 05/02/12	-
Jardí Botànic de Barcelona		
Descobrir Eugeni Sierra. Les passes d'un il·lustrador internacional.....	09/02/10 - 20/02/11	867
Col·lecció de bonsais.....	05/02/11 - 22/07/12	7.451
COSMOCAIXA		1.315.735
Abracadabra. Il·lusionisme i ciència.....	18/11/09 - 09/01/11	13.723
Reciclatge. Reduir, reutilitzar i reciclar	03/06/10 - 07/11/11	304.579
Aire. Respiració i salut infantil	14/10/10 - 16/10/11	277.396
Dinosaures. Tresors del desert de Gobi	19/02/11 - 31/12/11	570.176
Imaginary. Una mirada matemàtica	29/06/11 - 20/11/11	149.861

1. Dades corresponents als dies oberts durant l'any 2011.

Font: cada centre.

Elaboració: Institut de Cultura. Ajuntament de Barcelona.

ARXIS I BIBLIOTEQUES

Dades per centre, 2011

	Usuaris	Consultes
ARXIS	54.684	223.804
Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona	10.481.....	22.671
Arxiu Fotogràfic de Barcelona.....	1.354.....	97.820
Arxiu Municipal Contemporani.....	21.703.....	43.085
Arxius municipal de districte.....	14.567.....	35.136
Arxiu Corona d'Aragó.....	2.433.....	7.093
Arxiu de la Catedral de Barcelona.....	1.124.....	3.778
Arxiu Fotogràfic Centre Excursionista de Catalunya	733.....	733
Arxiu Històric de Protocols de Barcelona.....	2.289.....	13.488
BIBLIOTEQUES	201.653	71.470
Biblioteca de Catalunya	49.329.....	13.646
Biblioteca de l'Ateneu Barcelonès	137.908.....	41.501
Biblioteca General i Biblioteques Departamentals de l'Ajuntament de Barcelona.....	11.847.....	16.323
Biblioteca Pública Arús ¹	2.569.....	—

1. La Biblioteca Pública Arús no comptabilitza les consultes.

Font: cada centre.

Elaboració: Institut de Cultura. Ajuntament de Barcelona.

BIBLIOTHEQUES DE BARCELONA

Dades resum, 2011

Equipaments.....	37
Metres quadrats	55.851
Visites.....	6.178.297
Nous carnets.....	64.697
Persones inscrites (carnets)	837.392
Documents prestats.....	4.467.274

Font: Biblioteques de Barcelona.

Elaboració: Institut de Cultura. Ajuntament de Barcelona.

BIBLIOTQUES DE BARCELONA

Dades per centre, 2011

	Superfície (m ²)	Fons documental	Punts de lectura	Visites	Préstecs
DISTRICTE DE CIUTAT VELLA					
Biblioteca Barceloneta - La Fraternitat	836	44.660	87	93.930	93.113
Biblioteca Francesca Bonnemaison	1.663	89.143	222	167.887	160.468
Biblioteca Gòtic - Andreu Nin	994	25.359	155	104.167	75.071
Biblioteca Sant Pau i Santa Creu	1.127	56.850	124	222.407	120.911
DISTRICTE DE L'EIXAMPLE					
Biblioteca Fort Pienc	1.091	48.901	97	211.526	147.232
Biblioteca Esquerra de l'Eixample - Agustí Centelles	3.097	68.439	239	209.956	149.872
Biblioteca Joan Miró	750	66.892	207	170.317	146.368
Biblioteca Sagrada Família	2.641	85.490	294	400.198	317.718
Biblioteca Sant Antoni - Joan Oliver	1.480	38.182	109	165.867	119.106
Biblioteca Sofia Barat	535	42.338	74	105.212	96.113
DISTRICTE DE SANTS-MONTJUÏC					
Biblioteca Francesc Candel	2.091	48.855	183	134.465	116.136
Biblioteca Poble Sec - Francesc Boix	539	37.134	93	122.238	91.297
Biblioteca Vapor Vell	2.000	95.193	294	358.797	214.553
DISTRICTE DE LES CORTS					
Biblioteca Can Rosés	770	44.027	111	111.569	80.023
Biblioteca Les Corts - Miquel Llongueras	1.431	85.076	203	229.989	134.260
DISTRICTE DE SARRIÀ-SANT GERVASI					
Biblioteca Clarà	762	51.072	102	111.961	117.587
Biblioteca Collserola - Josep Miracle	468	29.923	73	36.641	36.735
DISTRICTE DE GRÀCIA					
Biblioteca Jaume Fuster	5.636	102.318	325	717.964	364.808
Biblioteca Vallcarca i els Penitents ¹	1.219	17.611	97	18.057	12.958
Biblioteca Vila de Gràcia	1.029	52.802	153	225.027	163.719
DISTRICTE D'HORTA-GUINARDÓ					
Biblioteca El Carmel - Juan Marsé	2.400	83.091	314	206.049	148.562
Biblioteca Guinardó - Mercè Rodoreda	2.060	88.959	214	273.898	178.136
Biblioteca Horta - Can Mariner	1.702	42.122	125	176.212	129.603
Biblioteca Montbau - Albert Pérez Baró	570	35.977	179	42.052	52.582
DISTRICTE DE NOU BARRIS					
Biblioteca Canyelles	450	30.390	68	16.397	24.140
Biblioteca Les Roquetes	1.194	32.400	129	99.886	70.487
Biblioteca Nou Barris	2.010	76.996	276	224.271	111.294
Biblioteca Vilapicina i la Torre Llobeta ²	1.400	25.766	33	16.775	19.289
Biblioteca Zona Nord	1.462	38.412	140	93.049	47.645
DISTRICTE DE SANT ANDREU					
Biblioteca Bon Pastor	1.574	45.191	109	85.870	59.109
Biblioteca Garcilaso	700	45.897	86	115.169	107.337
Biblioteca Ignasi Iglésias - Can Fabra	3.788	120.819	389	370.381	275.334
Biblioteca La Sagrera - Marina Clotet	2.212	38.051	183	72.817	70.436
DISTRICTE DE SANT MARTÍ					
Biblioteca Poblenou - Manuel Arranz	1.550	43.380	184	195.962	158.786
Biblioteca Ramon d'Alòs-Moner	380	31.398	80	51.558	46.846
Biblioteca Sant Martí de Provençals	280	28.293	89	72.690	60.599
Biblioteca Xavier Benguerel	1.960	102.910	120	147.086	149.041
TOTAL	55.851	2.040.317	5.960	6.178.297	4.467.274

1. La Biblioteca Vallcarca i els Penitents - Maria Antonieta Cot s'ha inaugurat el 3 d'octubre del 2011.

2. La Biblioteca Torre Llobeta ha estat tancada per trasllat del 29 de juliol al 9 de desembre del 2011.

Font i elaboració: Biblioteques de Barcelona.

ARTS ESCÈNIQUES

Dades resum, 2011

	Sales de teatre de +200 localitats	Sales de teatre de -200 localitats	Sales de teatre especials ¹	Total
Sales	30	23	5	58
Espectacles	512	481	64	1.057
Funcions.....	7.749	4.288	159	12.196
Aforament.....	4.636.790	449.028	112.145	5.197.963
Entrades venudes	2.330.591	172.564	60.100	2.563.255
% de venda.....	50	38	54	49
Espectadors	2.540.556	197.703	78.024	2.816.283
% d'ocupació.....	55	44	70	54

1. Espais singulars de la ciutat on s'han fet representacions teatrals.

Font: ADETCÀ.

Elaboració: Institut de Cultura. Ajuntament de Barcelona.

ARTS ESCÈNIQUES

Sales de més de 200 localitats, 2011

Sala	Nombre d'espectacles	Espectadors	% d'ocupació
Alexandra Teatre (Sala 1)	29	52.638	47
Arteria Paral·lel	35	96.067	39
Barcelona Teatre Musical	2	110.576	56
Club Capitol (Sala 2)	14	52.863	46
Club Capitol (Sala Pepe Rubianes)	21	107.186	46
Coliseum	17	130.926	56
Cúpula Las Arenas.....	2	62.098	63
El Molino.....	2	51.658	68
Fundació Joan Miró.....	8	12.131	55
Gran Teatre del Liceu.....	48	257.386	81
Guasch Teatre.....	20	49.684	43
Jove Teatre Regina	18	50.733	65
La Villarroel	15	77.101	59
Mercat de les Flors (Sala Maria Aurèlia Capmany)	32	32.085	64
Mercat de les Flors (Sala Ovidi Montllor).....	11	6.049	72
saT! Sant Andreu Teatre	48	41.088	50
Teatre Apolo	6	102.479	38
Teatre Borràs	7	114.106	54
Teatre Condal	9	107.379	45
Teatre Goya	8	94.250	64
Teatre Lliure (Gràcia)	18	34.545	84
Teatre Lliure (Sala Fabià Puigserver).....	22	43.545	61
Teatre Nacional de Catalunya (Sala Gran)	8	85.800	72
Teatre Nacional de Catalunya (Sala Petita).....	7	44.048	86
Teatre Nacional de Catalunya (Sala Tallers).....	4	9.651	86
Teatre Poliorama	27	183.957	62
Teatre Romea	16	87.339	57
Teatre Tívoli	14	185.524	53
Teatre Victòria	8	156.839	47
Teatreneu (Sala Xavier Fàbregas)	36	100.825	46
TOTAL.....	512	2.540.556	55

Font: ADETCÀ. Elaboració: Institut de Cultura. Ajuntament de Barcelona.

ARTS ESCÈNIQUES

Sales de menys de 200 localitats, 2011

Sala	Nombre d'espectacles	Espectadors	% d'ocupació
Alexandra Teatre (Espai Atòmic).....	1.....	1.258.....	70
Alexandra Teatre (Sala 5).....	7.....	2.475.....	44
Almeria Teatre	28.....	9.248.....	29
Antic Teatre	65.....	5.714.....	50
Biblioteca de Catalunya	5.....	16.919.....	84
Brossa Espai Escènic.....	17.....	4.815.....	61
Cafè Teatre Llantíol.....	25.....	8.379.....	19
Círcol Maldà.....	38.....	5.864.....	46
La Puntual	11.....	2.943.....	79
La Seca Espai Brossa	10.....	4.006.....	38
Mercat de les Flors (Sala Pina Bausch).....	11.....	2.052.....	73
Nau Ivanow	35.....	5.634.....	52
Sala Atrium	9.....	2.787.....	50
Sala Beckett	16.....	10.897.....	75
Sala Muntaner	19.....	23.432.....	37
Teatre del Raval	59.....	13.665.....	40
Teatre Gaudí Barcelona (Sala Gran).....	13.....	16.180.....	44
Teatre Gaudí Barcelona (Sala Petita)	1.....	198.....	100
Teatre Lliure (Espai Lliure)	4.....	684.....	73
Teatre Tantarantana	44.....	19.722.....	48
Teatreneu (Sala Cafè Teatre)	42.....	27.668.....	42
Teatreneu (Sala del Mig).....	2.....	132.....	33
Versus Teatre	19.....	13.031.....	56
TOTAL.....	481.....	197.703	44

Font: ADETCÀ.

Elaboració: Institut de Cultura. Ajuntament de Barcelona.

ARTS ESCÈNIQUES

Sales especials, 2011

Sala	Nombre d'espectacles	Espectadors	% d'ocupació
Institut del Teatre	33.....	7.828.....	65
La Caldera	5.....	895.....	94
Mercat de les Flors (altres espais)	2.....	718.....	69
Teatre Grec	21.....	36.439.....	73
Altres espais escènics.....	3.....	32.144.....	67
TOTAL.....	64.....	78.024	70

Font: ADETCÀ.

Elaboració: Institut de Cultura. Ajuntament de Barcelona.

ARTS ESCÈNIQUES

Obres de més de 25.000 espectadors, 2011

Títol	Sala	Funcions	Espectadors	Aforament	% d'ocupació
<i>Los miserables</i>	Barcelona Teatre Musical	98.....	103.322.....	190.512	54
<i>40 El Musical</i>	Teatre Victòria	136.....	67.614.....	157.352	43
<i>Cop de Rock</i>	Teatre Victòria	109.....	66.645.....	120.445	55
<i>Pel davant i pel darrera</i>	Teatre Borràs	129.....	65.190.....	91.943	71
<i>Grease</i>	Cúpula Las Arenas.....	65.....	62.098.....	98.310	63
<i>Truca un inspector</i>	Teatre Goya	137.....	51.831.....	68.650	76
<i>Made in Paral·lel</i>	El Molino.....	254.....	50.806.....	74.927	68
<i>Hair</i>	Teatre Apolo	130.....	47.450.....	122.200	39
<i>Forever Young</i>	Teatre Poliorama	99.....	47.005.....	66.627	71
<i>Chicago</i>	Teatre Tivoli	53.....	46.611.....	90.327	52
<i>Visca els nuvis</i>	Teatre Condal.....	133.....	37.280.....	86.150	43
<i>El sopar dels idiotes</i>	Teatre Apolo	104.....	34.581.....	97.760	35
<i>Facemoo</i>	Club Capitol (Sala Pepe Rubianes)	92.....	34.495.....	48.116	72
<i>Geronimo Stilton</i>	Teatre Condal.....	75.....	32.733.....	48.750	67
<i>Cavalleria rusticana / Pagliacci</i>	Gran Teatre del Liceu	15.....	29.696.....	34.330	87
<i>Qui té por de Virginia Woolf?</i>	Teatre Romea	73.....	29.278.....	40.150	73

Font: ADETC.

Elaboració: Institut de Cultura. Ajuntament de Barcelona.

MÚSICA

Dades resum, 2011

	Nombre d'equipaments	Concerts	Espectadors
Grans auditoris.....	3	1.249.....	1.152.500
Macroconcerts.....	2	16.....	214.130
Sales de música en viu	16	3.065.....	902.816

Font: cada centre, Societat General d'Autors i Editors (SGAE) i Associació de Sales de Concerts de Catalunya (ASACC).

Elaboració: Institut de Cultura. Ajuntament de Barcelona.

MÚSICA

Grans auditoris, 2011

	Concerts	Espectadors	Aforament	% d'ocupació
L'Auditori	544.....	426.154	560.378.....	76
Palau de la Música Catalana	573.....	421.726	660.140.....	64
Gran Teatre del Liceu.....	132.....	304.620	376.022.....	81

Font: cada centre.

Elaboració: Institut de Cultura. Ajuntament de Barcelona.

MÚSICA

Macroconcerts, 2011

	Data	Lloc	Espectadors
Sopa de Cabra	09/09/2011 al 11/09/2011	Palau Sant Jordi	52.520
Roger Waters	29/03/2011 i 30/03/2011	Palau Sant Jordi	28.748
Red Hot Chili Peppers	15/12/2011	Palau Sant Jordi	17.880
Rihanna	14/12/2011	Palau Sant Jordi	17.664
Justin Bieber	06/04/2011	Palau Sant Jordi	17.173
Sensation	08/10/2011	Palau Sant Jordi	15.490
Maná	20/09/2011	Palau Sant Jordi	15.231
Kylie Minogue	12/03/2011	Palau Sant Jordi	12.979
Sergio Dalma	21/10/2011	Palau Sant Jordi	8.628
George Michael	27/09/2011	Palau Sant Jordi	8.621
Roxette	19/11/2011	Palau Sant Jordi	7.037
Maldita Nerea + Funambulista	22/12/2011	Palau Sant Jordi	6.867
Muchachito Bombo Infierno	22/10/2011	Recinte Fòrum	5.292
TOTAL			214.130

Font: SGAE.

Elaboració: Institut de Cultura. Ajuntament de Barcelona.

MÚSICA

Sales de música en viu, 2011

	Nombre de concerts	Assistents
Bikini	105	48.532
Fundació Màgica	79	6.508
Harlem Jazz Club	352	—
Heliogàbal	198	12.793
Jamboree / Tarantos	334	52.364
JazzSí Club	360	24.400
La [2] d'Apolo	237	66.360
Milano	360	7.200
Music Hall	78	12.000
Razzmatazz	325	450.000
Rocksound	250	10.000
Sala Apolo	190	159.600
Sala Be Cool	84	9.408
Be Good	72	6.552
Sala Monasterio	267	24.354
Sidecar	126	12.745
TOTAL	3.417	902.816

Font: ASACC.

Elaboració: Institut de Cultura. Ajuntament de Barcelona.

AUDIOVISUALS

Rodatges a Barcelona, 2011

Llargmetratges de ficció.....	45
Curtmetratges.....	374
Rodatges publicitaris.....	303
Fotografies.....	431
Programes d'entreteniment televisiu	223
Reportatges i documentals	207
Altres produccions	322
TOTAL.....	1.905

Font: Barcelona-Catalunya Film Commission.

Elaboració: Institut de Cultura. Ajuntament de Barcelona.

AUDIOVISUALS

Cinemes del circuit comercial, 2011

Sales	203
Butaques.....	45.418
Pel·lícules exhibides	738
Sessions	263.850
Espectadors	7.125.274

Font: ICIC.

Elaboració: Institut de Cultura. Ajuntament de Barcelona.

FESTIVALS

Dades resum, 2011

	Nombre de festivals ¹	Assistents
Arts visuals.....	8	239.832
Literatura	7	39.825
Arts escèniques.....	15	168.894
Música.....	22	674.779
Audiovisuals.....	23	144.820
Multidisciplinaris (inclou el Grec)	18	1.879.891
TOTAL.....	93	3.148.041

1. Festivals dels quals es disposa de dades d'assistència.

Font: cada festival.

Elaboració: Institut de Cultura. Ajuntament de Barcelona.

FESTIVALS

Grec Festival de Barcelona

	Espectacles	Aforament	Espectadors	% d'ocupació
Teatre.....	24	105.247	67.743.....	64
Dansa	14	21.109	14.565.....	69
Música.....	18	33.307	26.227.....	79
Circ.....	1	2.212	1.785.....	81
TOTAL.....	57	161.875	110.320.....	68

Font i elaboració: Institut de Cultura. Ajuntament de Barcelona.

FESTIVALS

Festivals per àmbits, 2011

Àmbit / Edició i nom del festival	Inici	Final	Assistents	Entitat organitzadora
Arts visuals.....			239.832	
5a..... Publi Festival. Festival Internacional de Publicidad Social.....	06/05/2011	06/05/2011	550	Publifestival
9a..... Screen from Barcelona.....	11/05/2011	21/05/2011	100.000	Screen from Barcelona / Loop
4a..... Swab Barcelona. Fira Internacional d'Art Contemporani.....	26/05/2011	29/05/2011	15.000	Espacio de Arte Contemporáneo Diezy7
3a..... Ilu-Station.....	02/06/2011	12/06/2011	9.000	Associació Noveno A
1a..... FADfest.....	28/06/2011	15/07/2012	65.843	FAD - Foment de les Arts i del Disseny
6a..... Festival Internacional d'Arquitectura eme3.....	30/06/2011	03/07/2011	—	ADN Asociación Cultural Multidisciplinar
5a..... Arquinset. Setmana de l'Arquitectura.....	29/09/2011	06/10/2011	1.900	Arquinfad i COAC
17a..... Fem Art.....	13/10/2011	27/10/2011	—	Associació Ca la Dona de Barcelona
12a..... BAC! Festival Internacional d'Art Contemporani a Barcelona.....	20/10/2011	30/12/2011	—	La Santa. Nuevo Espacio de Experimentación y Creación
2a..... 48H Open House BCN.....	22/10/2011	23/10/2011	35.000	Associació Arquitectura Reversible
8a..... Drap-Art. Festival Internacional de Reciclatge Artístic de Barcelona.....	16/12/2011	30/12/2011	12.539	Drap-Art
Literatura.....			39.825	
7a..... BCNegra. Trobada de Novel·la Negra de Barcelona.....	31/01/2011	05/02/2011	4.064	Institut de Cultura. Ajuntament de Barcelona
6a..... Kosmopolis. La Festa de la Literatura Amplificada.....	24/03/2011	26/03/2011	6.478	CCCB
4a..... Festival del Llibre d'Artista i la Petita Edició.....	09/04/2011	25/04/2011	—	ILDE
7a..... Món Llibre.....	09/04/2011	10/04/2011	18.000	Institut de Cultura. Ajuntament de Barcelona
7a..... Literaldia. L'Euskal Herria d'avui, en la literatura.....	27/04/2011	27/05/2011	800	Euskal Etxea
15a..... Barcelona Poesia.....	11/05/2011	17/05/2011	6.983	Institut de Cultura. Ajuntament de Barcelona
5a..... Como Pedro por mi casa.....	23/05/2011	28/05/2011	500	Julia Pelletier
19a..... Festival de Polipoesia de Barcelona.....	01/10/2011	01/10/2011	—	La Papa (Performers, Artistes i Poetes Associats)
2a..... Munt de Mots. Festival de Narració Oral de Barcelona.....	15/10/2011	22/10/2011	3.000	Associació Munt de Paraules
Arts escèniques.....			168.894	
3a..... LP.....	04/03/2011	27/03/2011	2.398	La Porta
2a..... TOT. Festival de Titelles i Teatre d'Objectes de Barcelona.....	18/03/2011	27/03/2011	5.604	El Poble Espanyol de Barcelona
9a..... BarriBrossa.....	31/03/2011	10/04/2011	1.314	La Seca Espai Brossa
5a..... Radicals Lliure.....	04/05/2011	15/05/2011	3.334	Teatre Lliure
16a..... Mostra de Teatre de Barcelona.....	10/05/2011	22/10/2011	5.000	Artípolis

5a.....	bcstx.....	11/05/2011	29/05/2011	613	Teatre Tantarantana
8a.....	Festival de Claqué de Barcelona	22/05/2011	29/05/2011	—	Associació Tot Pel Claqué
2a.....	Primavera Vaca	20/06/2011	29/06/2011	—	Projecte Vaca
1a.....	MiniBCN. Festival deTeatre Infantil i Familiar d'Estiu de Barcelona.....	01/07/2011	11/07/2011	—	Teatre Obligatori i Únic Produccions
20a.....	Dies de Dansa. Fest. Int. de Dansa Contemporània en Paisatges Urbans.....	01/07/2011	06/07/2011	8.700	Associació Marató de l'Espectacle
5a.....	Festival Barcino	07/07/2011	25/07/2011	637	Gataro i Almeria Teatre
2a.....	Dansalona	16/08/2011	02/10/2011	16.374	ADETCA
2a.....	Mercè Arts de Carrer. MAC.....	22/09/2011	25/09/2011	117.424	Institut de Cultura. Ajuntament de Barcelona
4a.....	12 hores de màgia al Brossa.....	24/09/2011	24/09/2011	507	La Seca Espai Brossa
4a.....	Barcelona Dance Festival	01/10/2011	02/10/2011	—	Jetlag Trading
10a.....	Escena Poblenou	18/10/2011	24/10/2011	3.283	Associació Festival de Creació Contemporània Poblenou
2a.....	Màgicus. Festival de Màgia Jove de Barcelona.....	21/10/2011	23/10/2011	1.000	Lluïsos de Gràcia i Companyia Mag Oli
2a.....	Festival de Flamenco Carmen Amaya	28/10/2011	29/10/2011	—	El Tablao de Carmen
4a.....	Festival Barcelona en Butoh.....	04/11/2011	13/11/2011	2.000	Associació Cultural Cos Transitori
11a.....	Novembre Vaca.....	05/11/2011	30/11/2011	—	Projecte Vaca
8a.....	DANSAT.....	09/11/2011	13/11/2011	706	saT! Sant Andreu Teatre
Música..					674.779
12a.....	Festival del Mil·lenni	10/12/2010	28/04/2011	—	Concert Studio
6a.....	De Cajón. Festival Flamenco de Barcelona	03/01/2011	25/03/2011	17.253	The Project
24a.....	Festival Folk Internacional Tradicionàrius	14/01/2011	15/04/2011	—	CAT - Centre Artesà Tradicionàrius
16a.....	BarnaSants	27/01/2011	14/04/2011	10.779	BarnaSants
13a.....	Els Grans del Gospel.....	02/02/2011	22/12/2011	—	The Project
1a.....	Surface Festival	03/02/2011	03/09/2011	10.000	Pablo Molinero Martínez
.....	9B in Black. Festival de Música Negra de Nou Barris.....	04/02/2011	06/02/2011	—	Casal de Barri Prosperitat, Associació Capibola Blues i Ateneu Popular de Nou Barris
6a.....	Festival Internacional de Percussió de Catalunya	04/02/2011	27/02/2011	—	L'Auditori
5a.....	IN-SOMNI. Festival Itinerant de Música Independent de Catalunya	17/02/2011	19/02/2011	3.500	Associació Cultural de l'Individu Ocult Mag
3a.....	Emergència!.....	19/02/2011	19/02/2011	673	CCCB
22a.....	Festival de Guitarra de Barcelona	01/04/2011	07/05/2011	24.102	The Project
34a.....	Festival de Música Antiga de Barcelona	01/04/2011	12/04/2011	—	L'Auditori
5a.....	La Plaça Odissea.....	28/04/2011	30/04/2011	—	Maremagnum
18a.....	Festival de Flamenco Ciutat Vella	18/05/2011	21/05/2011	7.900	Taller de Músics, CCCB, Ajuntament de Barcelona i Mercat de les Flors
11a.....	San Miguel Primavera Sound	25/05/2011	29/05/2011	137.500	Primavera Sound

17a	..... Simbiruta.....	10/06/2011	..... 11/06/2011	..... —	..... Casal de Joves de la Guineueta
18a	..... Sónar. Festival Internacional de Música Avançada i Art Multimèdia	16/06/2011	..... 18/06/2011	..... 79.454	..... Advanced Music
12a	..... Festival Flamenco a Nou Barris	30/06/2011	..... 02/07/2011	..... 2.400	..... Districte de Nou Barris (Ajuntament de Barcelona) i Fasol Management
7a	..... Barcelona Festival of Song	30/06/2011	..... 09/07/2011	..... 3.500	..... Mundo Arts i Asociación para la Promoción de la Música y las Artes de Iberoamérica
4a	..... Cruïlla BCN	08/07/2011	..... 09/07/2011	..... —	..... VISUALSONORA SCCL - AA COMPANY
3a	..... Concerts de l'Estiu al Poble Espanyol	12/07/2011	..... 31/07/2011	..... —	..... The Project
1a	..... Festival Catalunya Celta	22/07/2011	..... 23/07/2011	..... —	.....
9a	..... San Miguel Mas i Mas Festival	28/07/2011	..... 11/09/2011	..... 42.843	..... Grup Mas i Mas
7a	..... Busker's Festival Barcelona	04/08/2011	..... 07/08/2011	..... 50.000	..... La Casa Amarilla
6a	..... Festigàbal.....	15/08/2011	..... 21/08/2011	 361	..... Associació Cultural Heliogàbal
21a	..... Festival l'Hora del Jazz. Memorial Tete Montoliu	01/09/2011	..... 29/09/2012	..... 4.800	..... Associació de Músics de Jazz i Música Moderna de Catalunya
9a	..... Festival de Blues de Barcelona	09/09/2011	..... 18/09/2011	..... —	..... Associació Capibola Blues
13a	..... Europa i els Seus Cants. Festival Internacional de Cant Popular	21/09/2011	..... 24/09/2011	..... —	..... Courtial International
19a	..... BAM. Barcelona Acció Musical	22/09/2011	..... 24/09/2011	..... 146.770	..... Institut de Cultura. Ajuntament de Barcelona
4a	..... MPB. Festival de Música Popular de Barcelona	10/10/2011	..... 11/11/2011	..... 6.300	..... Zingaria Produccions
16a	..... Dispositiu LEM. Encontre Internacional de Música Experimental	19/10/2011	..... 29/10/2011	..... 11.304	..... Gràcia Territori Sonor
43a	..... Voll-Damm Festival Internacional de Jazz de Barcelona	20/10/2011	..... 01/12/2011	..... 99.000	..... The Project
16a	..... Gran Festa de Tardor Ribermúsica	20/10/2011	..... 23/10/2011	..... 6.000	..... Fundació Ribermúsica
14a	..... EH SONA! Festival de Música Basca a Barcelona.....	29/10/2011	..... 15/12/2011	..... 2.340	..... Euskal Etxea
3a	..... Catalunya Arte Flamenco	03/11/2011	..... 02/12/2011	..... —	..... Fasol Management
6a	..... San Miguel Primavera Club	23/11/2011	..... 27/11/2011	..... 8.000	..... Primavera Sound
9a	..... Músics al Metro de Barcelona.....	24/11/2011	..... 26/11/2011	..... —	..... TMB i AMUC BCN
13a	..... Festival del Mil·lenni	02/12/2011	..... 28/04/2012	..... —	..... Concert Studio
3a	..... No Hunger Festival.....	04/12/2011	..... 04/12/2011	..... —	..... Acció contra la Fam
12a	..... Zeppelin	05/12/2011	..... 10/12/2011	..... —	..... Orquestra del Caos
Audiovisuals.....				144.820	
10a	..... Xcèntric.....	03/12/2010	..... 30/06/2011	..... —	..... CCCB
14a	..... DocsBarcelona	01/02/2011	..... 06/02/2011	..... 5.032	..... Paral·lel 40
6a	..... Flux. Festival de Vídeo d'Autor	07/02/2011	..... 27/11/2011	..... 1.500	..... Habitual Video Team
8a	..... Barcelona VisualSound. Festival Audiovisual de Creació Jove.....	08/02/2011	..... 18/02/2011	..... 2.312	..... Ajuntament de Barcelona
6a	..... Zinemaldia	16/02/2011	..... 09/03/2011	 750	..... Euskal Etxea

14a	OVNI.....	22/02/2011	27/02/2011	—	OVNI. Observatori de Vídeo No Identificat
14a	Curt Ficcions Barcelona	11/03/2011	17/03/2011	1.500	Curt Ficcions
1a	Zoomvi. Festival de Realitzadors de Videoclips de Catalunya	01/04/2011	02/04/2011	—	CCCB, Centre d'Art Cal Massó de Reus i Institut de Cultura de la Ciutat d'Olot
13a	Mecal. Festival Internacional de Curtmetratges de Barcelona.....	08/04/2011	17/04/2011	13.120	Associació Mecal
4a	BANG. Festival de Videoart de Barcelona	26/04/2011	29/04/2011	100	Ob - Art Video
1a	D'A. Festival Internacional de Cinema d'Autor de Barcelona	29/04/2011	08/05/2011	7.000	Noucinemart
10a	Mostra de Curtmetratges Dr. Mabuse	14/05/2011	04/06/2011	—	La Jarra Azul
2a	BCN Sports Film.....	17/05/2011	21/05/2011	800	Museu Olímpic i de l'Esport Joan Antoni Samaranch
2a	BccN Barcelona Creative Commons Film Festival.....	18/05/2011	22/05/2011	1.970	Associació Panorama 180
2a	Mostra de Cinema del Quebec de Barcelona	20/05/2011	22/05/2011	500	Associació Mecal
19a	Mostra Internacional de Films de Dones de Barcelona	27/05/2011	05/06/2011	—	Coop. Promotora Mitjans Audiovisuals
18a	FICMA. Festival Internacional de Cinema del Medi Ambient	01/06/2011	08/06/2011	4.058	Associació Festival Internacional Cinema i Vídeo Medi Ambient
3a	Mecal Air	03/06/2011	30/09/2011	11.200	Associació Mecal i El Poble Espanyol
8a	Festival de Cinema i Drets Humans de Barcelona	08/06/2011	12/06/2011	3.000	La Mirada Descoberta
13a	Festival de Cinema Jueu de Barcelona	11/06/2011	19/06/2011	5.000	Associació Festival de Cinema Jueu de Barcelona
16a	FIRE!! Mostra Internacional de Cinema Gai i Lesbià.....	27/06/2011	09/07/2011	8.000	Casal Lambda
9a	Sala Montjuïc	04/07/2011	05/08/2011	31.700	Associació Cultural Modiband
10a	Gandules	02/08/2011	18/08/2011	5.510	CCCB
21a	Cicle de Cinema de Dones.....	13/09/2011	27/09/2011	516	CIRD - Centre d'Informació i Recursos per a les Dones
8a	Mostra de Cinema Colombià.....	07/10/2011	23/10/2011	—	Associació Imago Barcelona
3a	Subtravelling	13/10/2011	29/10/2011	—	TMB
22a	ArtFutura	21/10/2011	23/10/2011	—	ArtFutura
9a	In-Edit Festival.....	27/10/2011	06/11/2011	30.792	Inedit Producciones
11a	Festival Internacional de Cinema Gai i Lèsbic de Barcelona	28/10/2011	09/11/2011	—	Festival Internacional de Cinema Gai i Lèsbic de Barcelona
18a	L'Alternativa. Festival de Cinema Independent de Barcelona	11/11/2011	19/11/2011	—	La Fàbrica de Cinema Alternatiu de Barcelona
23a	Marató de Cinema Fantàstic i de Terror de Sants	14/11/2011	19/11/2011	2.350	Ajuntament de Barcelona i Secretariat d'Entitats de Sants, Hostafrancs i la Bordeta
15a	FIAB. Festival Internacional de l'Audiovisual de Barcelona	15/11/2011	17/11/2011	—	Observatori Europeu de Televisió Infantil
4a	El Meu Primer Festival	19/11/2011	27/11/2011	6.100	Modiband
11a	Xcèntric	20/11/2011	24/06/2012	—	CCCB
5a	Musiclip Festival.....	21/11/2011	27/11/2011	—	Activa Films
16a	Mostra de Cinema Africà de Barcelona	01/12/2011	04/12/2011	2.010	Associació Cultural l'Ull Anònim

Multidisciplinaris.....	1.879.891	
3a..... IDN. Imatge, Dansa i Nous Mitjans.....	12/01/2011 ..... 16/01/2011	— ..... NU2's i Mercat de les Flors
16a..... Minifestival de Música i Cultura Independent de Barcelona.....	26/02/2011 ..... 26/02/2011	800 ..... Associació Minifestival de Música Independent
15a..... De Prop	03/03/2011 ..... 31/03/2011	1.519 ..... Fundació Caixa Catalunya
6a..... Femelek	03/03/2011 ..... 04/03/2011	600 ..... Femelek Grup
2a..... Primavera Cultural	18/03/2011 ..... 30/06/2011	1.700.000 ..... TMB
8a..... Festival de Sopes del Món Mundial	27/03/2011 ..... 27/03/2011	2.000 ..... Xarxa 9 Barris Acull i Xarxa Intercanvi de Coneixements
8a..... The Influencers	14/04/2011 ..... 16/04/2011	— ..... d-i-n-a i 0100101110101101.ORG
2a..... Autòcton Festival	06/05/2011 ..... 14/05/2011	272 ..... Barcelona Sonora Original
3a..... Plug Festival	07/05/2011 ..... 07/05/2011	350 ..... Pendrive Records i Visitor (Video & Audio Design)
4a..... BarnÀfrika. Afrofestival de Catalunya	27/05/2011 ..... 29/05/2011	— ..... Kafu Bá
11a..... OFFF Let's feed the future	09/06/2011 ..... 11/06/2011	3.000 ..... Zero4 Cultura en Directe i ILOVEZUMI
2a..... Festival d'Artistes Vinculats a la Creació Sonora	09/06/2011 ..... 22/06/2011	400 ..... Lab. d'Art Sonor del Dept. d'Escultura de la Facultat de Belles Arts de la UB i CC Convent de Sant Agustí
35a..... Grec Festival de Barcelona	17/06/2011 ..... 31/07/2011	110.320 ..... Institut de Cultura. Ajuntament de Barcelona
1a..... Festival Llei de Costes	07/07/2011 ..... 28/07/2011	1.700 ..... Museu Marítim de Barcelona
8a..... Hipnotik Festival	09/07/2011 ..... 09/07/2011	13.653 ..... Hipnotik - Sonarcam
3a..... nunOff. Festival de Creació Emergent de Barcelona	14/07/2011 ..... 30/07/2011	2.800 ..... nunArt
1a..... Barcelona, Gardel, Buenos Aires. Homenaje al Tango	21/07/2011 ..... 24/07/2011	— .....
3a..... FunDub	23/07/2011 ..... 23/07/2011	2.500 ..... Niu, Disboot i The Family Step
10a..... Festival Àsia	16/09/2011 ..... 25/09/2011	16.986 ..... Casa Àsia
5a..... Ulls. Festival Barcelona Cultura	05/10/2011 ..... 09/10/2011	7.700 ..... Ulls Art
3a..... Festival Lilliput	12/10/2011 ..... 22/10/2011	— ..... Patrícia Ciriani i Institut Català d'Antropologia
17a..... Pulgas Mix. Festival de Cultura en Acció	15/10/2011 ..... 16/10/2011	4.500 ..... Associació Cultural Pulgas Mix
1a..... Mira!	05/11/2011 ..... 05/11/2011	— ..... Mira!, Telenoika i Fabra i Coats
9a..... Raval ^(s)	10/11/2011 ..... 13/11/2011	10.791 ..... Fundació Tot Raval i 97 organitzacions del Raval
TOTAL....		3.148.041

Font: cada festival.

Elaboració: Institut de Cultura. Ajuntament de Barcelona.

FESTES I TRADICIONS

Festes de ciutat, 2011

Assistents

Cavalcada de Reis.....	450.000
Carnaval	25.000
Nit dels Museus.....	77.583
Festa de la Ciència.....	11.500
Montjuïc de Nit	110.000
La Mercè	1.174.525

Font i elaboració: Institut de Cultura. Ajuntament de Barcelona.

FESTES I TRADICIONS

La Mercè, 2011

Assistents

Piromusical.....	140.000
Correfoc	90.000
Festival Pirotècnic Internacional	28.200
Cavalcada de la Mercè	100.000
MAC. Mercè Arts de Carrer	117.424
BAM. Barcelona Acció Musical.....	146.770
Altres concerts	166.775
Projeccions.....	50.900
Portes obertes de museus i altres centres	119.232
Resta d'espais i altres activitats	140.724
Itineràncies tradicionals	74.500

TOTAL.....1.174.525

Font i elaboració: Institut de Cultura. Ajuntament de Barcelona.

RECURSOS

Estats financers de l'ICUB a 31 de desembre de 2011

En milers d'euros

Balanç		Compte de pèrdues i guanys	
ACTIU		INGRESSOS	
Actiu fix	1.938	Import net xifra de negocis	13.816
Béns patrimoni històric, artístic i cultural	1.112	Tranf. program. i per serveis Ajt	91.345
Immobilitzat intangible	203	Altres transferències	570
Immobilitzat material	419	Transferències de capital	6.945
Immobilitzat financer	192	Altres ingressos	
Inversions financeres LL/T	12	Total ingressos d'explotació	112.676
Actiu circulant	15.267	COSTOS	
Existències	-	Aprovisionaments	-76
Deutors	13.028	Personal	-22.464
Inversions financeres temporals	13	Treballs, subminis. i serveis externs	-40.464
Tresoreria	1.524	Altres despeses	-
Ajustaments per periodificació	702	Subvencions	-48.895
TOTAL ACTIU	17.205	Provisions	74
PASSIU		Amortitzacions	-133
Recursos a llarg termini	5.077	Imputació subvencions immobilitzat	0,78
Patrimoni	-	Deteriorament i pèrdues immobilitzat	-229
Resultat de l'exercici	502	Total costos d'explot. abans financers	112.186
Resultat d'exercicis anteriors	4.013	Resultat d'explotació abans financers	490
Subvencions de capital	330	Ingressos financers	13
Provisions	111	Deteriorament i pèrdues	-
Passius per impost diferit	0,9	Despeses financeres	-0,17
Altres creditors a llarg termini	121	Resultat d'explotació	503
Recursos a curt termini	12.128	Despeses extraordinàries	-
Creditors financers	33	Resultat abans d'impostos	503
Creditors comercials	9.533	Impost de societats	-1,19
Altres creditors	2.304	RESULTAT DE L'EXERCICI	502
Ajustaments per periodificació	258		
TOTAL PASSIU	17.205		